

Årsrapport 2008

Fylkesmannen i Finnmark

Innhold

Kapittel 1 - Om embetet	Side 3
Kapittel 2 - Sentrale politiske føringar	Side 7
Kapittel 3 - Resultatområder	Side 14
Kongehuset	Side 14
Miljøverndepartementet	Side 15
Landbruks- og matdepartementet	Side 22
Kunnskapsdepartementet	Side 30
Barne- og likestillingsdepartementet	Side 36
Justis- og politidepartementet	Side 38
Kommunal- og regionaldepartementet	Side 43
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	Side 47
Helse- og omsorgsdepartementet	Side 49
Statens Helsetilsyn	Side 66
Samferdselsdepartementet	Side 68
Utenriksdepartementet	Side 69
Kultur- og kirkedepartementet	Side 69
Fomyings- og administrasjonsdepartementet	Side 70

Embete:

Kapittel 1 - Om embetet

1.1 Tilstanden i embetet og fylket – generelt

Til tross for at virkningen av finanskrisen påvirker aktiviteten på stadig flere samfunnsområder, preges Finnmark ved starten av 2009 fortsatt av relativt stabil aktivitet.

Ledigheten for fylket samlet har gjennom siste året fluktuert rundt 3%, som er likt med året før og historisk lavt. Dette bekrefter en jevnt høy aktivitet både generelt og i lokalsamfunn som har slitt med problemer i flere år. Ved utgangen av februar 2009 registrerte vi en ledighet på 3,8 pst, et halvt prosentpoeng høyere enn tilsvarende tidspunkt året før. Årsaken synes å være tradisjonelle sesongsvingninger i flere bransjer som alltid finner sted om vinteren i dette fylket, men også tendenser til lavere etterspørsel som følge av at finanskrisen synes å slå inn over vårt fylke. Størst tallmessig økning i ledigheten finner vi således nå i de større sentra, mens kystkommunene i øst og Kautokeino fortsatt har høyest ledighet i pst.

Framover er det grunn til å forvente at Regjeringens krisepakke vil slå ut i økt aktivitet særlig innenfor bygg- og anleggsbransjen også i vårt fylke, mens tiltakende avsetningsproblem innen torskesektoren vil kunne skape problemer for fiskeflåten og permisjoner innen fiskeindustrien, og dermed svekka aktivitet og økt ledighet i kystkommunene i månedene framover. Det er også grunn å frykte at redusert etterspørsel generelt og i grensehandelen med Russland, vil skape redusert aktivitet innen handel og reiselivssektorene i fylket. For øvrig antas næringslivet i vårt fylke mindre konjunkturfølsomt enn i resten av landet, samtidig som det er betydelig etterspørsel etter ny arbeidskraft innenfor gruvevirksomhet, utdanning og på helsesektoren.

Det er gledelig å konstatere at folketallet i Finnmark siste år viste en svak økning (+ 93 personer) etter en jevn og betydelig nedgang i mer enn 15 år. Økningen har imidlertid først og fremst skjedd i de største sentra i fylket, mens fylket for øvrig fortsatt har vært preget av fraflytting og folketallsreduksjon. Til tross for et tiltakende stramt arbeidsmarked og økende problemer med å skaffe nødvendig arbeidskraft på enkelte steder og sektorer i fylket, kan det således synes som muligheter i pressområdene har mer betydning for utflyttingen fra Finnmark enn mangel på aktivitet i eget fylke.

Det er fortsatt optimisme knyttet til eksisterende og nye gass- og oljefunn på norsk sokkel, og forventninger til nedslag i Finnmark ved utbygginger både her og på russisk side. Utbygging og ilandføring i Finnmark av oljen fra Goliat ville gitt betydelig ringvirkninger i fylket og økt optimisme i forhold til nye funn. Fra Fylkesmannens ståsted vil det nettopp være positive økonomiske ringvirkninger av olje- og gassvirksomhet knyttet til ilandføringsløsninger som vil kunne veie opp for en eventuell miljørisiko ved slik virksomhet.

Finnmark må fortsatt kunne karakteriseres som *mulighetenes fylke*, selv om finanskrisen vil kunne dempe aktiviteten og framdrift i realisering av muligheter. Fylket har således fortsatt unike utviklingsmuligheter innenfor høsting og foredling av fornybare ressurser, en produktiv og ren kystsone og et godt grunnlag for et voksende reiseliv over tid. Strategisk beliggenhet i forhold til et stadig mer kjøpekraftig russisk marked og direkte og indirekte virkninger av olje- og gassressurser i havet og ressurser i grunnen forsterker disse utviklingsmulighetene.

Utfordringene ligger i å sikre at slike muligheter materialiserer seg i varig aktivitet i fylket. Dette fordrer at fylket og den enkelte selv fortsatt både ser og tar mulighetene, og også stiller krav til de som skal delta i utnyttelse av mulighetene. Dette er desto viktigere i dagens situasjon.

Utdanning, nødvendig kapitaltilgang og oppbygging av flere kompetansesentra i fylket blir viktig for å lykkes. Arbeidskraft blir raskt den mest kritiske faktor i utviklingen også i Finnmark. Høyere utdanning rettet mot de utfordringene næringslivet står overfor vil kunne sikre at større deler av oppvoksende ungdom blir i fylket. Kompetansesentra vil dessuten kunne generere ny og selvstendig aktivitet i fylket.

Utviklingsmulighetene innenfor næringslivet og endra kommunikasjonsforhold tilsier at Finnmark ikke på samme måte som før kan oppfattes som landets utkant. Det er godt å være barn i Finnmark og det er godt å bli gammel her. Vi må rette enda sterkere fokus på de forhold som gjør at utdanna ungdom og familier innenfor den mest arbeidsaktive del av befolkningen flytter ut av fylket, og skape forståelse for at *Finnmark er stedet for det gode liv* også for disse gruppene.

Et framtidens Finnmark vil måtte bestå av robuste lokalsamfunn basert på fiske og sjømatproduksjon sammen med opplevelsesbasert turisme basert på uberørt natur, en særskilt kultur, levende lokalsamfunn og spennende mattradisjoner. Produksjon og foredling av fornybare ressurser og reiseliv vil fortsatt være framtiden og olje og gass drivkraften.

Utviklingen i befolkning og arbeidsmarked

Folketallet har i 2008 har økt litt i Finnmark som helhet, men er fortsatt avtakende i de fleste kyst- og innlandskommunene. De største bykommunene viser imidlertid fin vekst. Dette skyldes fortsatt høy utflytting til rest-Norge og lave fødselsoverskudd, mens innflyttingen fra utlandet igjen øker. Den store fraflyttingen representerer et stort kompetansetap i disse deler av fylket.

Folketallet i Finnmark var ved utgangen av 2008 på 72 492 personer, en antatt økning på årsbasis på 93 personer. Dette er likevel det nest laveste folketall siden på 60-tallet, og 8 % lavere enn det høyeste folketallet på 70-tallet. Utviklingen i enkeltkommunene viser at hele 12 av fylkets 19 kommuner viste nedgang i folketallet og negativ flytting i 2008, og hele 11 kommuner hadde negativt fødselsoverskudd. Dette er noen-lunde samme antall som de nærmeste foregående år, og bekrefter en fortsatt negativ utvikling.

Kystkommunene viser fortsatt størst nedgang, med en samlet reduksjon i folketall og utflytting på 1,5 %, og hvor 9 av 10 kommuner har negativ utvikling. 2 av de 5 innlands-kommunene viser negativ utvikling, samlet på -0,9 %, mens alle 4 største byene økte folketallet, samlet med 1%.

Situasjonen på *arbeidsmarkedet* har som nevnt ligget rimelig stabilt gjennom hele 2008, med en ledighet rundt 3% og tiltakende etterspørsel etter arbeidskraft. Dette bekrefter en generelt god aktivitet i fylket. Ved utgangen av februar 2009 var imidlertid ledigheten på 3,8 en økning på 20% fra samme tid året før. Fortsatt ligger ledigheten i Kautokeino og Vardø på over 8 %, bare Sør-varanger har ledighet under landssnittet.

1.2 Rapportering på ressursbruk

Tildelingsbrevet for 2008 representerte en nominell videreføring av tildelt beløp til vårt embete fra foregående år. Korrigert for prisstigning representerte det en realnedgang også for 2008. Dette er en belastning sett i forhold til den stadig økende oppgaveportefølje vi er satt til å løse.

Til grunn for fylkesmannsembetets arbeid i 2008 lå de oppgaver embetene skal løse i henhold til lover og forskrifter samt særskilte politiske prioriteringer. Vi opplever imidlertid at våre oppdragsgivere ikke tar konsekvensen av våre reduserte budsjettammer. I praksis blir embetet pålagt flere oppgaver til tross for en reell reduksjon av tildelte ressurser.

De krav som stilles i forhold til tilsynsaktivitet i fylket er svært kostnadskrevenende i forhold til reiser og opphold. Ansatte som er på tilsyn må i all hovedsak bruke fly som kommunikasjonsmiddel. I tillegg så har vi overnattingskostnader på de aller fleste tilsynsbesøk. Lange avstander som må kombineres med overnatting utløser mye avspasering for ansatte som har tilsyn som en del av sine arbeidsoppgaver. Dette medfører at mange av våre saksbehandlere får langt mindre tid til ordinær saksbehandling, noe som gjør at vi reelt sett får mindre igjen produksjonsmessig av den enkelte saksbehandler.

En gjennomgang av alle reiser i 2008 viser at det medgår 8,4 årsverk til reiser i arbeidstiden og 2,7 årsverk gjennom avspasering for reisetid utenom arbeidstid. Totalt utgjør dette 11,1 årsverk, eller at nær 16% av vår saksbehandlerkapasitet ikke kan nyttiggjøres til produksjon i embetet. I praksis så er dette et svært alvorlig kapasitetsproblem, sett i forhold til de oppgaver som vi er pålagt av våre oppdragsgivere.

Vårt embete hadde i 2008, 15,2 stillinger som er finansiert over prosjekt, hvorav 9 er fast ansatt. Dette er oppgaver vi er blitt pålagt å utføre og hvor vi har fått driftsmidler på årsbasis. Dersom noen av prosjektene trekkes inn, sitter embetet fortsatt med arbeidsgiveransvar og lønn må tas innenfor ordinær bevilgning. Dette er en svært lite tilfredsstillende situasjon og burde vært løst gjennom at FAD tar initiativ til at prosjektmidler som finansierer ordinær aktivitet inkorporeres i den økonomiske rammen vi får gjennom tildelingsbrevet.

De utfordringer vi har i forhold til økonomiske rammer, høy turnover, permisjoner og vakante stillinger er en betydelig faktor for å drive embetet i økonomisk balanse. I tillegg er omorganiseringer en kontinuerlig prosess for å oppnå best mulig utnyttelse av våre personalressurser. Det er derfor vårt syn at embetet ikke blir vurdert i

forhold til de reelle kostnadene vi har ved utøvelse av våre oppgaver.

I tillegg utøver embetet en rekke oppgaver regionalt og internasjonalt, som ikke framgår av tildelingsbrev og embetsoppdrag og således ikke omfattes av budsjettmodellen og bare delvis gis annen finansiering. Det gjelder bla oppgaver opp mot Sametinget, risiko knyttet til olje- og radioaktiv forurensning, rovdyrforvaltning, satsingen på nordområdene, havbrukssaker og omfattende internasjonale oppgaver innenfor miljø, utdanning og helse, som båndlegger mange årsverk.

I tillegg kommer oppdrag knyttet til mange besøk i fylket fra Storting og Regjering, spesielt rettet mot en forsterket nordområdesatsning.

Vi har gjentatte ganger påpekt at FAD's modeller ikke ivaretar de reelle kostnader vi har ved utøvelse av våre oppgaver, og mener budsjettmodellen må vurderes på nytt.

Vi har rapportert 73 årsverk, mens vi i 2008 hadde reelt 91,15 årsverk. Avviket skyldes at vi i 2008 hadde flere vakanser og langtidssykemeldte på embetet. I tillegg gjør vi en rekke arbeidsoppgaver som departementet ikke har bedt oss rapportere på.

1.2.1 Embetet som helhet

Departement	FMFI		Sum	
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.
Kongehuset	9		9	0
Fomyings- og administrasjonsdepartementet	2		2	0
Arbeids- og inkluderingsdepartementet	59	110	59	110
Barne- og likestillingsdepartementet	115	2	115	2
Helse- og omsorgsdepartementet	297	191	297	191
Statens Helsetilsyn	202	23	202	23
Justis- og politidepartementet	159		159	0
Kommunal- og regionaldepartementet	61		61	0
Kultur- og kirkedepartementet	5	0	5	0
Kunnskapsdepartementet	185		185	0
Landbruks- og matdepartementet	431	23	431	23
Utenriksdepartementet	2	0	2	0
Samferdselsdepartementet	0		0	0
Miljøverndepartementet	464	274	464	274
Administrasjon	664		664	0
Embetsledelse	54		54	0
Sum:	2709	623	2709	623

1.2.2 Det administrative området

Administrasjonssjefen er også økonomisjef.

Område	FMFI		Sum	
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.
Embetsledelse (FM og ass. FM)	54		54	0
Administrativ ledelse (adm sjef el. tilsvarende)	20		20	0
Arkiv	211		211	0
Regnskap og lønn	138		138	0
Personal	58		58	0
IKT	85		85	0
Informasjon	15		15	0
Ekspedisjon/forværelse	90		90	0
Statens hus (vaktmester, kantinge, sentralbord, renhold mm)	45		45	0
Landsdekkende oppgaver på administrativt område	2		2	0
Sum:	718	0	718	0

1.3 Andre forhold

Rapportering

Elektronisk rapportering i ePhorte er gjennomført i hht oppdrag fra FAD i 2008. 2008 rapporteringen i ePhorte bør ikke danne grunnlag for sammenligninger mellom fylkene siden embetene fortsatt ikke har et entydig og klart nok definert saksbegrep. Det er heller ikke felles forståelse for når en sak er avsluttet, noe som har betydning for rapportert saksbehandlingstid. Kvalitetssikring av data som rapporteres innebærer fortsatt en stor utfordring for embetene.

Saksbehandlingstid og rettssikkerhet

I 2008 ble det registrert totalt 4603 saker og 21617 journalposter. I 2007 registrerte vi 4815 saker og 25560 journalposter.

Det ble behandlet 71 klagesaker etter sosialtjenesteloven. 50 saker etter lovens kap. 5, 18 saker etter kap. 4 og 3 saker etter andre bestemmelser i loven. VI har et krav om at 90 % av sakene behandles innen 3 måneder eller kortere. I 10 % av sakene ble dette kravet ikke overholdt. Det var 10 ubehandlede saker ved utgangen av 2008, sammenlignet med 19 saker ved årets start.

Fylkesmannen behandlet 29 saker etter lov om barneverntjenester i 2008. 3 av sakene var klager over enkeltvedtak fattet i kommunen, mens de resterende 26 er tilsynssaker. Det ble behandlet 2 saker om fritak fra taushetsplikt.

Det ble behandlet 64 saker etter plan- og bygningsloven i 2008, en nedgang på 7 saker fra 2007. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid var 55 dager, noe som er innenfor målsettingen om maksimalt 3 måneders saksbehandlingstid. På området fri rettshjelp har saksbehandlingstiden vært innenfor fristene.

Elektronisk forvaltning

Når det gjelder elektronisk forvaltning er Fylkesmannens i Finnmarks arbeid i stor grad preget av å legge forholdene til rette gjennom både utstyr og kompetanse i forbindelse med nye tjenester.

Fylkesmannen har i 2008 hatt til en hver tid siste godkjente ePhorte-versjon.

Vi har testet ut et saksbehandlingssystem for søknader om skjønnsmidler fra kommunene. Systemet var utviklet hos Fylkesmannen i Sogn og Fjordane. Systemet var ikke integrert med ePhorte og er for 2009 endret slik at integrering mot ePhorte blir ivarettatt.

Fylkesmannen i Finnmark har tatt i bruk elektronisk system for behandling av søknader om fritt rettsråd og for utbetaling av statlig partistøtte og registrering av partilag i 2008.

Elektronisk fakturabehandling og SAP ble tatt i bruk i embetet i 2008.

Koblingen mellom ePhorte og geodata er ikke enda kommet på plass men Fylkesmannen i Finnmark holder seg oppdatert på nasjonale utviklinger og håper å få implementert GIS bedre i 2009. Øvrige geodata som produseres hos Fylkesmannembetet samles og forvaltes av GIS-koordinatoren. Relevante temaer blir lagt ut på Nordatlas som er fylkeskartløsning for å tilgjengeliggjøre data til Norge Digitalt, andre embeter og ikke minst offentligheten.

Ledelse og personalpolitikk

Anskaffelser: Vi har i 2008 oppnevnt innkjøpskoordinator. Det er også utarbeidet et innkjøpsreglement for embetet. Embetet deltok på samling for innkjøpskoordinatorene.

Grønn stat: Det ble etablert ny arbeidsgruppe som skal arbeide for å fremme miljøledelse i embetet.

Brukerundersøkelser: Det ble ikke gjennomført brukerundersøkelse i 2008.

Ved utgangen av 2008 var det i alt 96 medarbeidere tilsatt hos Fylkesmannen i Finnmark i faste og midlertidige stillinger. Tabellen nedenfor viser faste og midlertidige stillinger (engasjement) i årsverk. Noen av disse står vakante.

Avdelinger	Faste stillinger	Midlert. stillinger	Sum årsverk
Embetsledelsen m/stab	13,4		13,4
Administrasjonsavdelingen	18,4		18,4

Helse- og sosialavdelingen	19,15	2	21,15
Landbruksavdelingen	12,2		12,2
Miljøvern avdelingen	13	4,2	17,2
Oppvekst- og utdanningsavdelingen	8,8		8,8
Totalt	84,95	6,2	91,15

Forvaltningsreformen

Vi har bidratt til fylkesmennes uttalelse til høringsnotat om Forvaltningsreformen. Vi har orientert de ansatte om arbeidet med forvaltningsreformen i allmøter og i samarbeidsforumet til ledelsen og fagforeningene (IDF).

Når det gjelder rekruttering, kompetanseutvikling og medvirkning viser vi til rapporteringen under resultatområde 98.

Kapittel 2 - Sentrale politiske føringer

2.1 Generelle samordningsoppgåver. Fornyning av offentlig sektor

Ledergruppen og kommunegruppen er viktige strategiske fora for samordning. Kommunal- og samordningsstaben er sentral i arbeidet. Intern samordning er en forutsetning for god oppgaveløsning og for god kommunikasjon og samordning eksternt.

Fokus på samordning i ledergruppen er rettet mot strategisk valgte tema og mot de daglige oppgaver ved embetet. Embetet har i 2008, som i fjor, satset spesielt på samordning av arbeid rettet mot barn og unge. Et annet felles satsingsfelt har vært nordområdesatsing.

Kommunegruppen går dypere inn i tema og problemstillinger relatert til kommunal samordning. Fokus i 2008 var blant annet rettet mot omstilling og fornyelse i kommunene og nytt kapittel 10A i kommuneloven. For å kunne gjøre en god jobb for innbyggerne i Finnmark er det viktig å ha god lokalkunnskap om forhold og utfordringer i den enkelte kommune. Dette både innenfor det enkelte fagområde men også av de samlede utfordringene til en kommune. Kommunegruppen fokuserer til enhver tid på de kommuner som er økonomisk vanskeligstilt eller hvor en eller flere staber/avdelinger har sett behov for en mer helhetlig diskusjon om de faktiske forhold i en kommune.

Vi nevner at også andre interne matriseorganiserte grupper også har samordningsrelaterte oppgaver på tvers av organisasjonsstrukturen: web-gruppen, arealplangruppen og gis-gruppen.

Kontakten med kommunene prioriteres svært høyt, blant embetets ledelse og på saksbehandlernivå. Det gjennomføres en omfattende tilsynsaktivitet men vi ønsker også å understreke viktigheten av vår rolle som veileder og som formidler av viktig informasjon. Mange kommuner i fylket vårt er små og av ressursmessige årsaker er det ofte slik at mange kommuneansatte av ressursmessige årsaker fyller flere roller og har dermed ansvar for en rekke ulike oppgaver. Dette er nok en viktig årsak til at kommunene i stor grad kontakter Fylkesmannen for informasjon og veiledning.

Hvert år drar fylkesmannen, assisterende fylkesmann og flere stabs- og avdelingsledere til noen utvalgte kommuner for å få en helhetlig gjennomgang av disse kommunene. I 2008 ble kommunene Karasjøk, Berlevåg, Nordkapp og Tana besøkt.

For kommunenes øverste politiske og administrative ledelse arrangerer Fylkesmannen hver høst en lunsj til lunsj samling der vi tar opp utvalgte sentrale temaer som kommuner og embetet er opptatt av. Dette er en god anledning til å se de større linjer i kommunenes muligheter og utfordringer.

Til tross for store avstander og tøft klima er det stor reisevirksomhet i kommunene blant embetets ansatte. Av ressursmessige årsaker er dette krevende. Også av hensyn til kommunene kan det være mer utfordrende enn andre steder i landet å planlegge samlinger for kommunene. Kommunene har begrensede reisebudsjett, reising tar mye tid og dette medfører sårbarhet for organisasjonen ved at ansatte i nøkkelposisjoner, gjerne uten stedfortreder/vikar, er borte.

Bruk av internett er en viktig informasjonskilde for Fylkesmannen, og kanskje denne kanalen er enda viktigere i vårt fylke enn de fleste andre steder i landet. Dette blant annet fordi reising er mer ressurskrevende i Finnmark og at det blir viktig å også finne alternative måter å informere og å veilede. Mange kommuner har ansatte som selv søker mer informasjon og veiledning for å kunne bistå innbyggere i egen kommune og flere av kommunene har enda ikke selv gode nok nettsider på viktige velferdsområder. En ønsket omlegging av Fylkesmannens nettsider til å bli mindre nyhetsorientert og mer brukerorientert ville kunne bidra til at både kommuneansatte og innbyggere i fylket på en enklere måte og på døgnbasis selv kan søke ønsket informasjon.

Kontakten med Finnmark fylkeskommune betraktes som meget god. I tillegg til faste møtearenaer som årlig møte mellom Fylkesordfører og fylkesmann prøver vi å delta med relevante representanter under fylkestingsmøtene og andre relevante samlinger og møter. Det er også ved behov god kontakt på enkeltsaker.

Fylkesmannen har god kontakt med KS Troms og Finnmark. KS inviteres til å delta på Fylkesmannens kontaktmøte med ordførere og rådmenn og embetet inviteres til de store regionale samlinger i regi av KS regionalt. Det er også gjennomført flere møter med KS regionalt, på administrativt nivå, i løpet av året. Dette først og fremst for å gjensidig orientere hverandre om pågående og planlagte aktiviteter, for å koordinere aktivitet og også for å diskutere kommuneaktuelle tema og utfordringer. Når det gjelder KS sine satsinger som koordineres sentralt får vi mindre informasjon, blant annet fordi regionalt ledd ikke alltid er helt orientert på status her de heller. Et eksempel på dette kan være kvalitetskommuneprogrammet. Imidlertid tok KS ved kvalitetskommuneprosjektet et initiativ til å presentere prosjektet. Dette tolker vi veldig positivt og håper prosjektleder som avtalt har anledning til å komme i starten av 2009.

Nytt kapittel 10A i kommuneloven har bidratt til et ekstra fokus på Fylkesmannens samordningsrolle, både internt og eksternt. I tillegg til løpende dialog om emnet i embetets faste fora ble det våren 2008 avholdt en tilsynsdag for ledere og saksbehandlere ved embetet som er involvert i tilsynsaktivitet. Formålet med dagen var gjensidig læring og intern samordning av embetets tilsynsaktivitet. Tilbakemeldingene fra deltakerne var veldig gode og mange fremmet ønske om en slik dag også i 2009. Kommuner og regionale statsetater har så langt gitt gode tilbakemeldinger på at staten skal opptre mer samordnet også når det gjelder kommunerettede tilsyn.

Fylkesmannen sendte ut retningslinjer for sin nye samordningsrolle etter nytt kapittel 10 A på nyåret. Så langt har Fylkesmannen imidlertid ikke fått henvendelser om å iverksette sin samordningsrolle. Tilbakemeldingene så langt har vært begrenset til forespørsler fra Arbeidstilsynet om deltakelse på enkelte av deres planlagte tilsyn samt til muntlig henvendelse fra en kommune vedrørende muligheten for at Fylkesmannens tilsyn neste år kan planlegges innenfor en og samme uke.

Sørheimutvalgets forslag skapte mye debatt og bekymring i kommunene i Finnmark inneværende år og saken ble diskutert både med kommunene og med KS regionalt. Takket være dagens ordninger med nordnorgetilskudd, regionaltilskudd og fokus på fornyelse har kommunene i fylket klart å opprettholde et godt tjenestetilbud til befolkningen.. Det endelige vedtaket ivaretok imidlertid hensynet til argumentene fremsatt blant annet fra Finnmarkshold, og det nye vedtatte inntektssystemet danner grunnlag for fortsatt videre arbeid for gode kommunale tjenester for kommunene også her i fylket.

Arbeidet med fornyelse og omstilling i kommunene er imidlertid fortsatt viktig for kommunene i Finnmark. Folketallsnedgang i mange av kommunene i fylket fordrer kutt i budsjetter. Såkalte osthøvelkutt er ikke nødvendigvis nok og fokus på nye løsninger for å fortsatt kunne tilby befolkningen gode kommunale velferdstjenester er nødvendig. I denne sammenheng er det viktig at kommunene kan lære av hverandre og dra nytte av hverandres erfaringer. Fylkesmannen kan her bidra, både gjennom å finansiere omstillings- og fornyelsesprosjekter og gjennom veiledning og bidrag til erfaringsoverføring mellom kommuner. Vi fordeler som tidligere år tilbakeholdte skjønnsmidler til kommunale omstillingsprosjekter etter søknad. Fylkesmannens internettside benyttes til å spre informasjon og erfaringer fra prosjekter tildelt midler ved å legge ut søknader, prosjektbeskrivelser og rapporteringer. Vi søker som i fjor å benytte erfaringer fra enkeltprosjekter i samlinger og på møter. Vår erfaring er dessuten at det er viktig at avdelinger og staber følger opp kommunene både i utvikling og oppfølging av prosjekter. Dette særlig siden vår oppfatning er at mange småkommuner finner det ressurskrevende å utarbeide prosjektsøknader og at disse trenger særlig bistand om også de skal kunne bli tilgodesett med prosjektmidler. Slik veiledning og oppfølging fra embetets side er et ressurs spørsmål, men kommunegruppen vurderer og diskuterer prosjektene sammen med staben og en tilpasning er at vi søker å sammen rette særlig oppmerksomhet mot noen utvalgte prosjekter.

Vår erfaring er at kommunene i Finnmark er vant til kontinuerlige driftstilpasninger, men at det for mange kommuner, og særlig for flere av de mindre kommunene som opplever befolkningsnedgang, oppfattes som utfordrende å finne kvalitetsmessig gode løsninger som krever mindre ressurser. Fylkesmannen på sin side må balansere sine ulike roller der vi på den ene siden krever økonomisk balanse samtidig som vi gjennom tilsynsaktivitet og andre statlige pålegg er talsmenn for ressurskrevende tiltak og oppgaver. Samordning internt

ved embetet oppfattes som en viktig rolle, når det gjelder samordning av tilsyn men også generelt når det gjelder vår oppfølging av kommuner og særlig dem som er økonomisk vanskeligstilt. Vi registrerer at det kan oppleves særlig utfordrende for kommuner med flere mindre sentra å søke driftsreducerende tiltak som innebærer kutt i tilbud i de mindre sentraene. Flere kommuner har de siste årene valgt å legge frem forslag om nedlegging av hele grendeskoler eller ungdomstrinnet ved slike skoler. Dette både av økonomiske hensyn og fordi en kvalitetsmessig ut fra skolefaglige vurderinger har vurdert dette som gode løsninger. Betydning av avstander og klimatiske forhold er større i vårt fylke enn mange andre steder og denne type løsningsalternativ resulterer derfor i usikkerhet samt vekker motstand både politisk og blant folk flest. Andre utfordringer følger i enkelte tilfeller i kjølvannet av denne type saker, for eksempel ved at det kommer forslag om opprettelse av privatskoler, noe som sikrer lokalt skoletilbud men som ut fra et kommunaløkonomisk ståsted vil hindre en driftsreducerende effekt ved å legge ned et offentlig skoletilbud. Dette for å illustrere noen av de samordningsutfordringene som eksisterer for en kommune og som også gir visse utfordringer for vår videre oppfølging av en kommune blant annet på det kommunaløkonomiske feltet.

Når det gjelder interkommunale samarbeidsprosjekter har det inneværende år vært færre søknader enn tidligere år. Vår erfaring er at mange kommuner har sett muligheter i interkommunale samarbeidsløsninger, men at mange kommuner som har deltatt i denne type prosesser har erfart at utfordringene og uenighetene kommer den dagen de konkrete løsninger skal utredes og avgjøres, som blant annet hvor felles administrasjon og stillinger skal lokaliseres. Likevel har flere kommuner i Finnmark vellykkede interkommunale prosesser og løsninger å vise til. Blant annet har Lebesby og Gamvik kommuner nylig inngått interkommunalt samarbeid etter vertskommunemodellen innenfor barnevernsfeltet. Dette som en direkte konsekvens av tidligere finansiert prosjekt via Fylkesmannens tilbakeholdte skjønnsmidler.

2.2 Velferd, helse og personleg tenesteyting

Gode helse- og velferdstjenester er viktig for å opprettholde bosetningen i vårt vidstrakte fylke. Gjennom en rekke statlige handlingsplaner bistår vi kommunene med å bygge opp gode tjenester. Når det gjelder nye oppgaver og utfordringer som følge av demografiske endringer med en gradvis aldrende befolkning, har ordførere og rådmenn fått informasjon om dette på det årlige ordfører og rådmannsmøte, samt i kommunemøter. Kommunenkontakten gjennom vår tilskuddsforvaltningsjobbing blir også viktig. Gjennom arbeidet med Omsorgsplan 2015 ser vi at det er behov for utbygging av hjemmetjenestene i noen kommuner. Som følge av nye brukergrupper, må det inn annen kompetanse i omsorgstjenestene, samt at det i samarbeid med Husbanken arbeides med tanke på utforming av boliger og plassering av disse. Når det gjelder behovet for kompetanse i kommunene, har vi gitt tilskudd til utdanning av hjelpepleiere, til desentralisert sykepleieutdanning i samarbeid med Høgskolen i Finnmark og Porsanger kommune. Studiet har 40 plasser. Over 100 meldte sin interesse. Vi vil følge dette opp i 2009 og se om vi kan gi flere tilbud om dette. 8 kommuner har fått tilskudd til å sende studenter dit. Det er tildelt midler til 10 kommuner til videreutdanning av høgskolepersonell. Det har vært jobbet godt med prosjekter og opplæring innen demens. I fylket er det en stor utfordring å skaffe folk til å ta helsefagarbeiderutdanning. Bare 7 av 40 elever valgte denne utdanningen i fjor. Dette er bekymringsfullt. Det kan være flere forklaringer på dette, men vi vurderer at dette kan skyldes at kommunene ikke har hele stillinger å tilby. Vi vil følge opp denne problemstillingen i 2009.

På området samhandling, prioriterte vi år i forlengelsen av samling for koordinerende enheter, å arrangere av en rehabiliteringskonferanse med tittelen ”Helhetlige tilbud i Finnmark – kooordinering/samarbeid på tvers. Samhandling var også tema for det felles landsomfattende tilsynet vedrørende barn som i tillegg til barenverntjenester også trenger helse og eller sosiale tjenester. Oppsummeringen av tilsynene viser at de mest robuste tjenestene finner vi i kommuner der tjenestene er samordnet organisatorisk under felles ledelse. Til tross for dette, ser vi at de små kommunene fremmer utradisjonelle løsninger og letter uformelt samarbeid rundt disse barna, uavhengig av organisasjon.

Et av formålene med tilsyns- og klagesaksarbeidet er å sikre at brukerne får de tjenester de har krav på og at virksomhetene retter opp forhold som ikke er i henhold til gjeldende regelverk. Vi arbeider endel opp mot noen virksomheter med tanke på at de endringer som må gjøres for å sikre etterlevelse av regelverket. Det er en utfordring for oss i tilstrekkelig grad å få spredt erfaringene av dette arbeidet til de virksomheter som ikke har vært gjenstand for tilsyn. Det vil jobbes videre med dette i 2009.

Fylkesmennene i Finnmark, Nordland og Troms samarbeider om felles tiltak i arbeidet med boligsosialt arbeid. I år har vi arrangert felles erfaringskonferanse. Vi samarbeider med HelseNord, KIF, IMDI, Buf-etat og KS om dette. Når det gjelder fylkesvise tiltak, samarbeider vi med Husbanken. Alle kommuner og NAV kontor i fylket, har fått tilbud om grunnkurs i økonomisk rådgivning.

Vi har et godt og tett samarbeid med NAV Finnmark på ledernivå, og gjennom arbeidet med implementeringen av kvalifiseringsstøtnadsprogrammet. Dette arbeidet er organisert gjennom en egen prosjektplan.

I arbeidet med opptrappingsplanen for rus, står det arbeidet som gjøres i Rusforum Finnmark sentralt. Rusforumet har et eget arbeidsutvalg som består av kommunene, spesialisthelsetjenesten, Nord- Norsk kompetansesenter, brukerorganisasjonene, NAV og Husbanken. Den årlige rusopplæringen er gjennomført. Alle som arbeider innen rusfeltet var samlet med nesten 100 deltagere. Vi er også igang med opplæring i individuell plan. Vi samlet hjelpeapparatet og brukerne til felles opplæring. Dette arbeidet vil bli videreført i 2009.

I løpet av høsten har vi gjennomført opplæring i virksomhetene i nytt kapittel 4 A i pasientrettighetsloven.

Fylkesmannen fikk i en offisiell markering den 25. september overlevert rapport fra Granskingsutvalget for barnehjemmene i Finnmark. Rapporten konkluderte med at det også i vårt fylke, har funnet sted omsorgssvikt og overgrep. Fylkesmannen rettet, på vegne av statlige myndigheter, en uforbeholden unnskylding for de forsømmelser som ble gjort overfor de tidligere barnehjemsbarna. Rapporten skal være med på å danne grunnlag for kommunenes vurdering av oppreisning/erstatningsordning.

2.3 Oppvekst, barnehagar, utdanning og likestilling

Kvalitetsutvikling

Oppvekst og utdanningsavdelingen skal medvirke til at den nasjonale politikken blir gjennomført regionalt og lokalt. Et nært samarbeid med kommunene og fylkeskommunen i Finnmark er viktig for at vi skal kunne være pådriver og støtte i arbeidet med å heve kvaliteten i Finnmarksskolene. Finnmark presterer fortsatt lavt både på nasjonale prøver og sentralgitte eksamener, og er også det fylket med høyest frafall og lavest gjennomstrømming på normert tid i videregående opplæring.

Fylkesmannen har som oppgave å følge opp Kunnskapsløftet. I 2008 ble det fordelt kr. 7.258.000 til kommunene, fylkeskommunen og de to statlige videregående skolene til kompetanseutvikling. Dette er for øvrig det siste året disse midlene går til å følge opp Kompetanseløftet.

Fylkesmannen har som oppgave å følge opp sentrale satsingsområder som i år særlig har vært fokusert rundt ”tidlig innsats” overfor barn og unge gjennom å styrke det tverrfaglige samarbeidet og intensivere arbeidet med å styrke barns lese- og regneferdigheter. Fylkesmannen arrangerte en oppvekstkonferanse i Hammerfest hvor disse temaene var sentrale og hvor erfaringsspredning av arbeidet rundt om i kommunene ble delt med 100 deltakere fra fylkets skoler og barnehager. Kunnskapsminister Bård Vegard Solhjell åpnet konferansen.

Vi har etablert et nært samarbeid mellom Høgskolen i Finnmark, Samisk Høgskole, Sametingets avdeling for opplæring, språk og kultur og KS dette året. Hovedtema har vært rekruttering av lærer- og førskolelærerstudenter til høgskolene. Sammen med Kunnskapsdepartementet har vi nå satt av midler Kr.500.000 til en rekrutteringskampanje våren-09.

Oppvekst- og utdanningsavdelingen ser at gjennom et nært samarbeid mellom alle parter som har ansvar for kompetanseheving av førskolelærere og lærere i fylket, kan vi samordne tilbudene på en bedre måte. Fylkesmannen etablerte derfor et Kompetanseforum for Finnmark bestående av Høgskolen i Finnmark, Samisk Høgskole, RSK-kontorene, Fylkeskommunen, Utdanningsforbundet, Fylkesmannen og KS.

Tverrfaglig samarbeid har vært et satsingsområde i år, og vi har hatt et tett samarbeid med Fylkesmannens helse- og sosialavdelingen i arbeidet med å få økt kompetansen til lærerne i Finnmarksskolene i tema psykisk helse. Vi har også lagt vekt på å spre gode erfaringer med tverrfaglig samarbeid til kommunene. Fylkesmannen har gjennom et fylkespartnerskap satt i gang et arbeid med å få til en fylkesvis samordning av Ungt Entreprenørskap.

Tilsyn

Fylkesmannens hovedoppgave er å føre tilsyn med skoleeier for å sikre at grunnopplæringen blir drevet i samsvar med opplæringslova og privatskolelova. Tema for tilsyn har i 2008 vært skoleeiers plikt til et forsvarlig system for å oppfylle kravene i opplæringsloven samt kap.5 Spesialundervisning. Få kommuner oppfyller kravet til system, og det er også mange avvik når det gjelder spesialundervisning. Tilsynene følges opp både sentralt og regionalt.

Barnehage

Full barnehagedekning er oppnådd i Finnmark, og det utøves mye godt arbeid i kommunene for å tilrettelegge for fleksible og gode barnehagetilbud.

Fylkesmannen skal sikre at barn får et tilbud av høy kvalitet i barnehagen.

Fylkesmannen har utarbeidet en strategi for kompetanseutvikling for barnehagene i fylket, som vil være retningsgivende for bruk av statlige midler til utviklingsarbeid i barnehagene. Fylkesmannen har igangsatt en etterutdanningsarena kalt ”Studio Barnehage” hvor ansatte i fylkets barnehager kan få faglig påfyll via videokonferanser. Det ble arrangert 2 slike konferanser dette året.

Fylkesmannen fører tilsyn, veileder og informerer kommunene som barnehagemyndighet og private og offentlige barnehageeiere. Det er gjennomført 3 tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet dette året.

Barnevern

Fylkesmannen er klageinstans for enkeltvedtak om hjelpetiltak etter lov om barneverntjenester. I år mottok vi 29 beklagelser, som er en økning på 10 saker fra 2007, samt 3 klager på enkeltvedtak og 2 søknader om fritak fra forvaltningsmessig taushetsplikt. En del av disse saken har vært tidskrevende for avdelingen.

Vår oppsummering av de landsomfattende tilsynene til utsatte barn og unge viser at de mest robuste tjenestene finner vi i kommuner der tjenestene er samordnet organisatorisk under felles ledelse. Til tross for dette, ser vi at de små kommunene fremmer utradisjonelle løsninger og uformelt samarbeid rundt disse barna, uavhengig av organisasjonen.

I løpet av året har vi også arrangert/vært medarrangør på tre konferanser.

Den første, som var en regionkonferanse for kontorene i Troms og Finnmark, ble arrangert i 19. og 20. Februar i Alta, i samarbeid med Barne- og likestillingsdepartementet. Tema var ” Et kunnskapsbasert barnevern”.

Den første Nordnorske barnevernkonferansen for ordførere og rådmenn ble avholdt i Tromsø den 13. og 14. mai. Konferansen ble åpnet av Barne- og likestillingsminister Anniken Huitfeldt, som blant annet understreket at alle barn skal ha rett til de samme gode oppvekstmuligheter. Hun uttrykte bekymring for at barnevernet mottar så få meldinger fra de som ser barna mest – barnehager og skoler. Politisk og administrativ ledelse ble oppfordret til å sette barnevern høyt på den politiske dagsorden, samt arbeide mer på tvers innad i kommunen og i samarbeid med nabokommuner. Psykolog Magne Raundalen hadde innlegg, vi fikk høre om erfaringer fra kommunesamarbeid og kommuner som har interkommunale løsninger. Det ble også presentert tall som viser utviklingen av barnevernet i Nord-Norge.

4. og 5. november 2008 arrangerte avdelingen konferanse for ansatte i den kommunale barneverntjenesten. Tema var ” Når hjelperen trenger hjelp. Hvordan arbeide i vanskelige barnevernsaker?” Konferansen samlet vel 50 deltagere.

2.4 Arealdisponering og byggjesaker

For å påse at nasjonale arealinteresser blir ivaretatt, behandler Fylkesmannen alle kommunale planer, samt en rekke dispensasjonssøknader. Det har ikke vært større endringer i den nasjonale arealpolitikken i 2008.

Bevaring av biologisk mangfold, strandsonen og inngrepsfrie naturområder er fortsatt de viktigste hensyn som ivaretas gjennom Fylkesmannens saksbehandling. Viktige områder er også jordvern (landbruk) og beredskap (områder utsatt for flom- eller rasfare). Det har videre vært ytterligere økt fokus på tilgjengelighet for alle og helseaspektet i planleggingen, og det er innledet et sterkere internt samarbeid for bedre å kunne ivareta disse hensynene.

Fylkesmannen ga i 2008 innspill (oppstart) og uttalelse (høring) til 136 kommunale reguleringsplaner og 6 kommuneplaner/-delplaner. Det ble fremmet 5 innsigelser. I tillegg ble det avgitt uttalelse til 235 enkeltsaker, hvorav 5 ble påklaget.

Fylkesmannen har i 2008 behandlet 64 klagesaker etter plan- og bygningsloven, herunder klager i byggesaker og klager på uliker areal-/ reguleringsplaner. Klager er gitt medhold i 14 av disse sakene.

I 2008 ble det gjennomført en meget vellykket plan- og bygningslovskonferanse for kommunene i Finnmark, med deltakelse fra samtlige kommuner samt mange andre etater. Det ble også arrangert en konferanse for kommunenes barnerepresentant i arealplansaker. Konferansen ble arrangert i samarbeid med Fylkesmannen i Troms. Også på denne konferansen deltok mange av kommunene i fylket.

Fylkesmannen har deltatt i kystsonenettverk for Nord-Norge. Nettverket har bl.a. arbeidet med retningslinjer for behandling av strandsonesaker.

Kommunene har en sentral rolle i jordvernet ved at de nå har vedtaksmyndighet i enkeltsaker etter landbrukets særlover. Det er viktig at kommunene tenker langsiktig og ivaretar arealbehovet både gjennom sine arealplaner og ved behandling av enkeltsaker.

Dyrka og dyrkbar jord er en begrensa ressurs, og selv om antallet gårdsbruk går ned, ser vi allikevel at behovet for jordbruksareal på det enkelte gårdsbruk øker. Samtidig er det i enkelte områder interesse for å gjenoppta driften på nedlagte gårdsbruk, spesielt i nærheten av byer og tettsteder.

I 2008 ble det gjennom Fylkeslandbruksstyret fremmet innsigelse til 2 kommunale arealplaner og 3 private reguleringsplaner.

2.5 Landbruksbasert næringsutvikling, naturressursforvaltning og miljøvern

Fylkesmannen har en viktig oppgave med å bidra til utvikling og verdiskaping i tilknytning til landbruket og bygdene i Finnmark.

Fylkesmannen har ansvaret for å utarbeide regionale strategier for landbruksrelatert næringsutvikling, og koordinere bruken av midlene. Dette gir fylkene anledning til lokaltilpasning av nasjonale virkemidler. Bakgrunnen er at man i større grad ønsker at landbruket bidrar til å skape levedyktige lokalsamfunn, i tillegg til produksjon av mat og trevirke. Målet er å oppnå økt lønnsomhet i den landbruksrelaterte næringsvirksomheten gjennom nyskaping og markedsorientering. Det er i 2008 arbeidet med oppfølging av tiltak i ”Regional næringsstrategi for Finnmark. Tiltaksplan 2008” og ”Strategisk BU-plan 2004-2008”, som er styrende for bruken av BU-midler både hos Innovasjon Norge (IN) og landbruksavdelingen.

Større innsatsområder på BU-siden har vært oppfølging av aktiviteten innenfor videreforedling av lokal mat, inn på tunet, Landbruksbygg i Arktis, fase II, hest som næring, grønn omsorg, reiseliv og deltakelse i ulike prosjekter retta mot bedriftsutvikling i jordbruket. Innen skog har bioenergi og etablering av Finnmark Treforum vært i fokus.

Landbruksavdelingen har ansvaret for fordeling av Bygdeutviklingsmidlene i fylket mellom Innovasjon Norge og Fylkesmannen. I 2008 ble det fordelt kr 12,4 mill. i tilskuddsmidler, og 26,6 mill i rentestøtte.

Embetet deltar aktivt i det regionale partnerskapet som utformer Regionalt utviklingsprogram (RUP) for Finnmark, med årlige tiltaksplaner. Også i 2008 har videreforedling av råvarer fra landbruket vært et viktig satsingsområde, gjennom programområdet ”Matfylket Finnmark”.

Programområdet ”Matfylket Finnmark” i planen har særlig fokus på samordning av primærnæringene i fylket med tanke på videreforedling, produktutvikling og markedsføring av råvarer produsert i Finnmark.

Naturverneplaner

Fylkesmannen arbeidet i 2008 med verneplan for Gohteluoppal nasjonalpark og verneplan for myrer og våtmarker i Finnmark.

I Kautokeino kommune er det opprettet et arbeidsutvalg som skal rådgi Fylkesmannen i arbeidet med naturvern i kommunen, dvs. etter begge verneplanene over. Møtene i utvalget regnes som konsultasjoner, jf. konsultasjonsavtalen med Sametinget. Gjenstående utredninger for verneverdier og konsekvenser av et vern i Gohteluoppal ble igangsatt i 2008, en del også ferdigstilt.

Fylkesmannen igangsatte også flere utredninger i aktuelt utvidelsesareal for Øvre Anárjohka nasjonalpark, en verneplan som formelt ikke igangsettes før i 2009.

Forvaltning av eksisterende verneområder

Det er økende fokus på verneområder som en ressurs for lokalsamfunnene. Fylkesmannen måtte i 2008 prioritere gjenstående verneplaner samt arbeid med forvaltningsplaner for Pasvik, Stabbursdalen og Varangerhalvøya

nasjonalparker. Arbeid med skjøtsel og tilrettelegging i etablerte verneområder fikk derfor mindre framgang enn vi gjerne skulle sett. De tildelte midler ble imidlertid brukt i områdene på gode prosjekter, herunder ei stor hengebru i Varangerhalvøya nasjonalpark.

Kartlegging av biologisk mangfold

Arbeidet med kartlegging av naturtyper og arter og kvalitetssikring av data for innlegging i Naturbase går framover, om enn ikke så raskt som man gjerne skulle sett. En kartlegging av kommunenes bruk av slike data ga nedslående resultater, noe som nok skyldes en kombinasjon av datamangel og lite fokus/ressursmangel i kommunene. Etter hvert som datamengdene øker forventes det at kommunene også vil se økt nytte av disse dataene.

Fremmede arter

Fylkesmannen har fokus på 10-15 fremmede/introduserte arter i fylket, hvor mårhund, mink, pukkellaks og bisamrotte har det største fokuset. I forhold til mårhund og bisamrotte har fylkesmannen kun drevet informasjonsarbeid. I forhold til mink er det iverksatt tiltak i 2 sjøfuglreservater for å redusere minkbestanden. For pukkellaks arbeider en ekstern konsulent med kartlegging, og skal utarbeide forslag til tiltaksplan innen 1. mars 2009.

Bevaring av villaksen

Arbeidet med bevaring av villaksen har høy prioritet. Gjennom den nye "[Forskrift om fiske etter anadrom laksefisk og innlandsfisk i vassdrag i Finnmark 2008-2012](#)" som ble vedtatt før fiskesesongen 2008 har villaksen fått en bedre beskyttelse, og vi har også jobbet en god del med å få på plass gode overvåkingsprogrammer i fylkets 11 nasjonale laksevassdrag. Tana-vassdraget står i en særstilling blant disse, og vi har brukt mye tid på forvaltningen av dette vassdraget. Særlig de øvre delene av vassdraget krever mye fokus på grunn av at gytebestandene av laks er mindre enn ønsket.

Rovviltforvaltning

Miljøvernavdelingen har et nært samarbeid med landbruksavdelingen i mange problemstillinger knyttet til sauenæringens utfordringer med rovvilt. Fordeling av økonomiske virkemidler/støtteordninger er en sentral del av dette samarbeidet.

Fylkesmannen har også et godt samarbeid med reindriftsforvaltningen i forhold til rovviltproblematikken i reindriften. Reindriftsforvaltningen er en del av det utvidete sekretariatet for den regionale rovviltnemnda.

Fylkesmannen har et tett samarbeid med rovviltnemnda, og jevnlig kontakt med både leder i nemnda og nemndas sekretariat.

Vanndirektiv

Fylkesmannen har ledet Vannregionutvalget og koordinert arbeidet med vannforskriften i Finnmark. Det er igangsatt overvåkning fra nedlagte deponier i Tana vannområde, og overvåkning i Pasvik vannområde er fokusert nedstrøms utslippene fra Nikkel. Det er utarbeidet en forvaltningsplan for alle tre områdene med tilhørende tiltaksprogram.

Forurensning

Fylkesmannen har prioritert tilsyn mot bedrifter som håndterer, lagrer eller har farlige kjemikalier som avfall, og deltatt i alle landsomfattende tilsynsaksjoner. Vi har også gitt flere tillatelser til mottak og miljøsanering av bilvrak. Vi har ikke hatt ressurser til å følge opp meldinger om ulovlig henstand eller lagring av bilvrak. Arbeidet med grunnforurensning har vært nedprioritert i 2008.

Fylkesmannen har gitt tillatelse til flere aktører som mottar, mellomlagerer og sorterer avfall. Vi har arbeidet med alle deponieierne, selv om arbeidet med nedlagte avfallsdeponi eller de deponi som skal drive videre ikke er sluttstilt.

Fylkesmannen har ført tilsyn med Karasjok avløpsrensaneanlegg og gitt kommunen pålegg om oppfølging for å nå rensekravene.

Prosjektet på nedgraving av reinslakteavfall i felt er fulgt opp med bedre kontakt med Innovasjon Norge, samt oppfølging av klager fra naboer.

2.6 Samfunnstryggleik og beredskap

Finnmark har spesielle utfordringer som stiller krav til beredskapsarbeidet i fylket. Klima, geografi, og nærheten til Russland er forhold som må ivaretas i det daglige arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap. Dette gjør at vi ikke bare kan forholde oss til nasjonale og regionale beredskapsutfordringer, men må også implementere utfordringer som har sitt utgangspunkt utenfor landets grenser.

Gjennom Memorandum of Understanding (MOU) er det etablert et samarbeid med andre fylker i Barentsregionen (Murmansk, Lappland, Norrbotten, Nordland, Troms og Finnmark) innen sivil beredskap. Avtalen går ut på å styrke og utvide det internasjonale samarbeidet innen det sivile beredskapsområdet. Det gjennomføres årlig møte mellom partene og ved regelmessige varslingsøvelser hvor ansvar for varsling rulleres mellom partene.

Fylkesmannen i Finnmark har i 2008 ferdigstilt Fylkes- ROS for Finnmark. Risiko- og sårbarhetsanalysen har avdekket en rekke sårbarhetsutfordringer i fylket, og skal være et verktøy for Fylkesmannen, kommuner og andre i egen beredskapsplanlegging. Fylkesmannen har gitt de kommunerrettede aktivitetene høy prioritet. Gjennom øvelser og tilsyn og annen beredskapsmessig kontakt har Fylkesmannen fokusert på viktigheten av å ha oppdaterte ROS-analyser i kommunene.

Klimaet vil endre seg. I Finnmark vil dette gi seg utslag i mer nedbør og flere ekstremværhendelser. Det vil inntreffe flom der det ikke har vært flom før, og skred der det ikke har gått skred tidligere. Hvor vi bygger i fylket vil i framtida være viktig for å unngå og bygge inn mer sårbarhet i samfunnet. Fylkesmannen har begynt arbeidet med å sette fokus på temaet overfor kommunene.

Klimaet vil kunne påvirke den allerede sårbare infrastrukturen i fylket. Finnmark ligger sist i forsyningskjeden for elektrisk kraft og har ved hendelse begrenset eller ingen mulighet til alternativ norsk forsyningsforbindelse, og som sådan være avhengig av overførsel fra finsk eller russisk kraftnett. Svikt i strømforsyningen er den uønskede hendelsen som inntreffer oftest. Finnmark er i tillegg et av fylkene med lengst varighet pr. strømbrydd. Påkjenningene regnes med å øke som følge av klimaendringene med økt forekomst av ekstremvær og et linjenett som delvis er av eldre årgang. Det planlegges forsterking og utbygging av sentralnettet kommende tiårsperiode, herunder en oppgradering av linjenettet til 420 kilovolt fra Balsfjord til Hammerfest. Det er også planlagt oppstart av bygging av kraftlinje mellom Varangerbotn og Skogfoss i 2009. Fylkesmannen har løpende fokus på kritisk infrastruktur og arbeider både overfor Telenor, kraftforsyningen og sentrale myndigheter for å bedre situasjonen.

Aktiviteten av oljetransport langs kysten er økende, og vil i takt med stigende utvinning av oljeressurser i Barentshavet fortsette å øke. Tiltak for å møte de beredskapsmessige utfordringene er omlegging av seilingsleden, bruk av AIS overvåking av all skipstrafikk langs norskekysten samt havområdet rundt Svalbard og samlokalisering av Vardø Radio og Kystverkets nye trafikksentral i Vardø trafikksentral.

Norge er gjennom Fylkesmannen i Finnmark engasjert i en rekke prosjekter gjennom atomhandlingsplanen for å bidra til en styrket atomsikkerhet. Fylkesmannen gjennomfører også årlige atomberedskapsøvelser med utvalgte kommuner i fylket.

Kapittel 3 - Resultatområder

Kongehuset

Resultatområde 00.1 Kongelige besøk

Embetet har bistått ved Hans Majestet Kongens besøk i Vardø høsten 2008.

Resultatområde 00.2 Tildeling av ordener og medaljer

Embetet har behandlet 7 søknader om fortjenestemedalje og foretatt 3 tildelinger av fortjenestemedalje i gull og en St. Olavs orden.

Ressursrapportering

Resultatområde	FMFI		Sum	
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.
Resultatområde 00.1 og 00.2	9		9	0
Sum:	9	0	9	0

Miljøverndepartementet

Resultatområde 01 Naturens mangfold og friluftsliv

01.1 Bærekraftig bruk og beskyttelse av leveområder

Ved inngangen av 2008 var det igjen mulig å gjenoppta arbeidet med verneplan for myrer og våtmarker samt forvaltningsplanen for Stabbursdalen nasjonalpark, etter at 2007 gikk med til avklaringer mellom MD/Sametinget og Fylkesmannen/Sametinget om prosesser, sammensetninger av arbeidsutvalg og mandater. Siste konsultasjon ble avholdt i oktober 2007. Arbeidet med verneplan for en ny Goahteluoppal nasjonalpark ble igangsatt og et arbeidsutvalg etablert for kombinasjonen Goahteluoppal nasjonalpark og kandidatombadene til myrplanen for Kautokeino kommunes del. Alle nødvendige utredninger ble igangsatt. Arbeidet med utvidelse av Øvre Anarjohka nasjonalpark skulle etter planen startes opp innen utgangen av året, men ble utsatt til januar 2009 av praktiske grunner. De fleste gjenstående utredninger for dette området ble imidlertid igangsatt i 2008.

Arbeidet med forvaltningsplan for Øvre Pasvik ble satt i gang høsten 2005 og ferdigstilt i starten av 2008 og oversendt DN. Parallelt har det pågått et Interreg-prosjekt knyttet til verneområdene på norsk, russisk og finsk side av grensen (Pasvik vennskapspark), som ble sertifisert av Europarc i 2008. Forvaltningsplanen ble liggende i DN ut 2008 og Fylkesmannen avventer fortsatt fastsettelse av planen.

Stabbursdalen np forvaltningsplan; 3 møter avholdt med arbeidsutvalget. Planen oversendes til DN i begynnelsen av 2009. Varangerhalvøya; 3 møter avholdt med arbeidsutvalget planen oversendes DN i løpet av 2009.

Arbeidet med å følge opp tiltaksplaner/forvaltningsplaner for Ramsarområdene Tanamunningen og Slettnes er fortsatt ikke slutført og videreføres i 2009.

Arbeidet med marin verneplan ble påbegynt sent i 2006 i samarbeid med Fiskeridirektoratets regionkontor i Finnmark. I 2007 ble det gitt innspill på den spesielle delen til formell oppstartsmelding for hvert enkelt kandidatombade. Detaljerte kart til oppstartsmeldingen ble ferdigstilt i 2008, og i mai var alt klart til oppstart. Planen ble så brått stanset pga. behov for avklaringer mellom MD og Fiskeridepartementet. For Fylkesmannen var dette meget beklagelig siden vi hadde brukt mye ressurser i saken, ressurser som kunne vært bedre brukt ved å gi større framdrift i andre gjenstående verneplaner.

01.2 Bærekraftig bruk og beskyttelse av arter, bestander og genressurser

Kartlegging og overvåking av biologisk mangfold

Fylkesmannen har ved utgangen av 2008 liggende naturtypekartlegging for kommunene Sør-Varanger, Porsanger, Kautokeino og Alta, samt artskartlegginger i Hasvik og Hammerfest. (I 2008 skal det videre leveres naturtypekartlegging for Nesseby, Tana, Vadsø og Lebesby, disse kartleggingene ble utført i 2008.) Kvalitetssikrete datasett er i 2008 levert Naturbasen for kommunene Karasjok (2. gangs levering), Alta (art) og Nesseby (supplerende art).

Ivaretagelse av viktige arealer for biologisk mangfold

Hensynet til truede og hensynskrevende arter og naturtyper blir primært ivare tatt gjennom behandling av kommunale planer og enkeltsaker. Se under kapittel 01.6

Motorferdsel i utmark

Fylkesmannen har i 2008 behandlet 47 klager på kommunale dispensasjoner for motorferdsel i utmark. Av disse var 45 fra enkeltpersoner eller reinbeitedistrikt og 2 fra Naturvernforbundet i Finnmark på innvilgede dispensasjoner. En av klagen fra Naturvernforbundet omfattet flere enkeltdispensasjoner.

Fylkesmannen har nedprioritert aktiv lovlighetskontroll av kommunal dispensasjonspraksis i 2008, da vi opplever slikt arbeid som tilnærmet bortkastet tid i de kommuner som ikke ønsker å rette seg etter rammene i regelverket. Fylkesmannen grep på eget initiativ inn to ganger og opphevet uten forutgående klage serier av dispensasjoner (vinterføre) som var gitt direkte i strid med motorferdselloven.

Fylkesmannen behandlet 48 søknader om unntak fra det særskilte motorferdselforbudet 5. mai – 30. juni.

Sju områder ble stengt for motorferdsel i en periode på vårvinteren etter anmodning fra reindrifta.

Fylkesmannen behandlet i 2008 søknader om endringer i snøskuterløypenettet for kommunene Kvalsund, Porsanger og Lebesby. Disse hadde ligget en tid pga. hørings-saken om ny motorferdsellov. Ved årsslutt 2008 har vi inne 1 formell søknad om løypeendring, fra Nordkapp kommune. Saken har blitt liggende lenge pga. uklarheter omkring sikkerhet i omsøkt trasé samt hvordan kommunens totale løypelengde skal beregnes.

Forvaltning av vilt og ferskvannsfisk

Fylkesmannen har gitt høringsinnspill til Finnmarkseiendommen (FeFo) sin høring vedr. fremtidig organisering av storviltjakt, og vært i dialog med FeFo om dette. Fylkesmannen har i den anledning også vært på befarings i Anarjohka nasjonalpark i forbindelse med elgjakta.

I henhold til viltlovens bestemmelser med forskrifter har fylkesmannen behandlet ca. 5 søknader om forlengelse av elgjakten. FeFo sin "Bestandsplan for elg i Finnmark 2007 – 2010", og avskytingsmålene i den, har vært benyttet i den sammenheng, og elgjakten ble forlenget i deler av Kautokeino og Karasjok kommuner i 2008.

Det har ikke blitt brukt mye ressurser på forvaltning av småvilt eller annet jaktbart vilt.

Fylkesmannen har brukt mye ressurser på drift og forvaltning av Tanavassdraget, og har i år møtt som sakkyndig på alle møtene i utvalget som utreder en fremtidig lokal forvaltning av Tana-vassdraget.

Fylkesmannen fastsatte også en ny "[Forskrift om fiske etter anadrom laksefisk og innlandsfisk i vassdrag i Finnmark 2008-2012](#)" før fiskesesongen 2008.

Forvaltning av trua arter

Sammen med forvaltning av anadrom fisk, utgjør rovviltforvaltning den største delen av oppgaveporteføljen på seksjon for vilt- og fiskeforvaltning. Fylkesmannen er en del av det utvidete sekretariatet for rovviltnemnda i region 8. Vi har administrert kvotejakt på gaupe, lisensfelling av jerv og bjørn og behandlet ca. 20-30 søknader om skadefellinger av samtlige rovviltarter gjennom hele året. Måloppnåelsen på tildelte fellingstillatelser er imidlertid lav.

Når det gjelder erstatning for sau og rein som er tatt av fredet rovvilt, lå det totale antallet erstatningssaker og klagesaker på erstatningsutmålingen (både sau og rein) mellom 550 og 600 saker. Erstattet tap av rein gikk noe ned i 2008 (på grunn av mindre dokumentert tap), men noe opp for sau (på grunn av mer dokumentert tap).

Vi fordelte tilskuddsmidler til forebyggende/konfliktdependende tiltak innen rovviltforvaltningen på totalt 5,4 millioner.

Fylkesmannen har deltatt i fagkomiteen for prosjekt "Fjellrev i Finnmark".

01.3 Fremmede arter og GMOer

Fremmede arter

Fylkesmannen har hatt et fokus på å hindre innvandring av mårhund, og iverksatt flere informasjonstiltak ovenfor publikum

01.4 Friluftsliv

Vi har fordelt statlige tilskudd til lokale friluftstiltak etter søknad. Det ble tildelt totalt 369.000 kr i 2008. Det

har ikke vært ansett som viktig å arbeide med tiltak for sikring av allemannsretten og tilrettelegging for jakt og fiske i Finnmark. Det har heller ikke vært arbeidet med forvaltning av statlig sikra friluftsområder – det er få slike områder i Finnmark og de forvaltes av kommunene. Til tross for tilgjengelige midler og flere oppfordringer til kommunene fra Fylkesmannen var det ingen søknader tilknyttet de statlig sikra områdene i 2008.

Resultatområde 02 Bevaring av kulturminner

ingen aktivitet under dette området

02.3 Kulturmiljø

Se 01.3

Resultatområde 03 Rent hav og vann og giftfritt samfunn

03.1 Helhetlig hav- og vannforvaltning

I Finnmark har man valgt de internasjonale grensevassdrag Tana, Neiden og Pasvik (inkludert Grense Jakobselv) med tilstøtende ferskvann- og fjordområder for første planfase. Fylkesmannen i Finnmark har som vannregionmyndighet et nært samarbeid med Finland (Lappland miljøsentral) som jobber med de samme tre vannområdene på finsk side. Russland har visst interesse for fremtidig samarbeid i grenseområdene Pasvik og Grense Jakobselv.

Fylkesmannen har sikret god og bred medvirkning i arbeidet gjennom de arbeidsmøter som har vært med de berørte kommuner, i Vannområdeutvalget (VOU) og Vannregionutvalget (VRU). Fylkesmannen har nå et nært samarbeid med Finnmark fylkeskommune for å sikre en god prosess fram til vedtak i Fylkestinget høsten 2009. Alt arbeid har fortløpende vært publisert på vannportalen Finnmark. VRU besluttet på et tidlig tidspunkt å inkludere referansegruppene først når et konkret utkast til planen forelå, dvs i høringsperioden for planen. Dette betyr at høringsmøter med referansegruppene vil bli gjennomført våren 2009.

I arbeidet med regional forvaltningsplan og tiltaksprogram har flere sektormyndigheter bidratt. Vi har arbeidet for at de mest berørte kommuner gir sine egne bidrag til planen. Dette har vi lyktes med. Forvaltningsplanen legges ut på høring i midten av februar.

Tiltakene er i tråd med de vesentlige spørsmål som er utarbeidet for vannområdene. Tiltak som er tatt med i endelig tiltaksprogram er foreslått av de ansvarlige kommunene og sektormyndighetene i samarbeid med FMFI og vannregionutvalget (møte november 2008). Tiltak uten tilgjengelige virkemidler er ikke tatt med i tiltaksprogrammet.

Arbeidet med vanndirektivet startet med å få oversikt på og samle inn kunnskap om forurensningskilder og andre årsaker til at innsjøer, elver, grunnvann og kystvann eventuelt ikke har god økologisk status. Finnmark vannregion har overordnet god økologisk status, og det er relativt få områder som er karakterisert som ”at risk” eller ”possibly at risk”. For disse områdene foreligger det nå forslag til tiltak i tiltaksplanen. For vannregion Finnmark mangler flere store områder data for å kunne dokumentere miljøstatus på vannressursene. For å kunne oppfylle kravet om dokumentasjon, er det viktig at data iht spesifikasjonene i forskriften kommer på plass over tid. Vi har derfor foreslått en start på slik oppbygging av data bl a gjennom vårt forslag til overvåkning.

En viktig hensikt med dokumentasjon av miljøstatus på vannressursene er sammenstilling med andre deler av landet og på tvers av landegrensene. Siden Finland har et annen klassifiseringssystem, må en del av det framtidige arbeidet bestå i å harmonisere data over landegrensene.

03.2 Overgjødning og nedslamming

Fylkesmannen har deltatt i den landsdekkende kontrollaksjon rettet mot store kommunale renselanlegg der

Karasjok kommunale renseanlegg ble kontrollert. Dette er fulgt opp med pålegg om tiltak. Dette er det eneste avløpsrenseanlegg som Fylkesmannen har myndighet på i Finnmark. Vi har videre bistått Karasjok kommune med å løse de utfordringer kommunen har overfor drift av private renseanlegg. Fylkesmannen har besvart henvendelser og utført klagebehandling innen avløpssektoren.

Fylkesmannen har gitt flere nye tillatelser og utvidelse av gamle tillatelser til aktører innen akvakultur. Vi har videre håndtert vassdragssaker og gitt uttalelse i innkomne vassdragsreguleringssaker hvor det er fare for forurensning. Databasen "Forurensning" er oppdatert med hensyn på avløpsrenseanlegg under kap 14.

03.3 Oljeforurensning

Fylkesmannen har i 2008 deltatt i en øvelse i regi av ENI med scenario utslipp av olje fra Goliatfeltet med påslag på land. Det har ikke vært gjort ajourføringsarbeid på MOB SJØ eller MOB LAND.

03.4 Miljøgifter

Hammerfest kommune har i 2008 startet eget prosjekt for oppfølging av tiltaksplan for opprydding av forurenset bunnsediment, og Fylkesmannen har bistått arbeidet innenfor eget myndighetsområde. Fylkesmannen har videre veiledet aktører og behandlet søknader om mudring og dumping av sedimenter. Vi vil spesielt trekke fram det store mudringsprosjektet i Havøysund havn, der vi har forsøkt å koordinere mudringen mot opprydding av resten av havna. Fylkesmannen har bistått kommunen i søknad om dekning av kostnadene.

Fylkesmannen har fulgt opp påleggene overfor prioriterte skipsverft om å klarlegge spredningen av helse- og miljøgifter fra sin virksomhet. Slippen i Havøysund er pålagt å koordinere dette arbeidet med opprydding i sediment i samsvar med Kystverkets mudring av havna.

Fylkesmannen har ikke hatt ressurser til å prioritere arbeidet med grunnforurensningslokalitetene som er gitt prioritet 2 i 2008.

Vi har deltatt i den landsdekkende kontrollaksjonen rettet mot forbudet mot bruk av PCB-holdige kondensatorer og oppfølging av merking av ruter.

03.5 Avfall og gjenvinning

Fylkesmannen har gitt flere tillatelser til innsamling, sortering og mellomlagring av avfall, samt mottak og lagring av farlig avfall.

Fylkesmannen registrerer at forsøpling fremdeles er et problem i fylket, og at kommunene har behov for opplæring i å håndtere denne type saker. Enkelte kommuner har imidlertid utført noe oppryddingsarbeid og påtatt seg kostnadene for dette.

Ulike næringer har fremdeles ingen bærekraftig håndtering av nedbrytbart avfall, dette gjelder i særdeleshet slakteavfall og avfall fra fiskeindustrien. Fylkesmannen har etablert et godt samarbeid med Innovasjon Norge i forbindelse med prosjektet for nedgraving av reinslakteeavfall i felt.

Arbeidet med å utarbeide tillatelser og avslutningsplaner for deponiene har tatt betydelig lengre tid enn antatt. Dette arbeidet er komplisert og omfattende, men forventes ferdigstilt i 2009. Flere aktører har fått tillatelse til mottak og miljøsanering av bilvrak. Søknader om ulik håndtering av ilandført vannbasert borekaks er håndtert. En aktør har fått tillatelse til innstøping i sement, en annen aktør hatt fått tillatelse til etablering av eget deponi for vannbasert borekaks, og en tredje aktør har fått avslag på bruk av vannbasert borekaks som toppdekke på ikke bunnstøttet avfallsfylling.

Fylkesmannen har ikke hatt ressurser til å delta i den landsdekkende undersøkelsen av kommunenes forvaltning av miljøvernlovgivningen med hensyn til kommunes myndighet på forsøpling. Videre har vi ikke hatt ressurser til å innhente avfallsplaner fra havner hvor dette mangler.

Fylkesmannen har deltatt i den landsomfattende kontrollaksjonen rettet mot EE-avfall med god dekning over hele fylket. Vi har videre utført egeninitiert tilsyn på tannlegekontorer overfor håndtering av kvikksølvholdig avfall.

Resultatområde 04 Et stabilt klima og ren luft

04.1 Klimaendringer

Fylkesmannen har i samarbeid med fylkeskommunen gjennomført et 2-dagers planseminar for kommuner og sektormyndigheter hvor klima var et av temaene.

Flere kommuner har utarbeidet energiplaner og klimahandlingsplaner

En medarbeider har deltatt i seminar arrangert av ENOVA

En medarbeider har deltatt i gruppen som har utarbeidet fylkes ROS for Finnmark

Fylkesmiljøvernsjefen har

- deltatt i opplæringsseminar avholdt av SFT,
- deltar i NorACIAs temagruppe 5
- er medlem av Finansdepartementets ekspertgruppe for klima og bærekraftig utvikling

04.4 Lokal luftkvalitet og støy

Støy er fast tema i plansaker der det er relevant.

Resultatområde 05 Internasjonalt miljøsamarbeid og miljø i nord- og polarområdene

05.1 Miljøsamarbeid i internasjonale miljøfora, herunder EUs miljøsamarbeid og UNEP

ingen aktivitet under dette punktet

05.2 Geografisk rettet miljøsamarbeid, herunder miljøbistand

Ingen aktivitet under dette området

05.3 Miljøsamarbeid i nord- og polarområdene

Fylkesmannen i Finnmark deltar i regionalt og sentralt miljøvernssamarbeid i Barentsregionen, i Norsk-finsk grensevassdragskommisjon, i Nordkalottens miljøråd og arbeidet under Den blandete norsk-russiske kommisjonen for samarbeid innen miljøvernområdet.

Arbeidet i den norsk-russiske miljøvernkommisjonen er organisert i to-årige arbeidsprogrammer, hvor fylkesmannen har sine oppgaver innen Det grensenære miljøsamarbeid. Et nytt to-årig arbeidsprogram for årene 2009-2010 er utarbeidet og underskrevet i 2008.

Arbeidet drives i prosjektform, og følgende prosjekter er initiert og drives av oss;

Vi har i 2008 samarbeidet med finske og russiske miljømyndigheter og FoU-institusjoner om oppfølging og videreutvikling av to større prosjekter, *Pasvik-Inari Trilateral Park* og *Pasvikprogrammet*, samt utvikling av et

nytt prosjekt om laks. Samarbeidet om Pasvik-Inari trilateral park har gitt gode resultater. Parken og samarbeidet er evaluert og sertifisert gjennom EUROPARC Federation Transboundary parks; en europeisk standard som gir internasjonal anerkjennelse for arbeidet som gjøres med felles forvaltning og utvikling av verneområdene i grenseområdet. Les mer om samarbeidet på www.pasvik-inari.net. Et jubileumssymposium med markering av over 15 års naturvernsamarbeid i Pasvik er gjennomført høsten 2008.

Pasvikprogrammets vitenskapelige resultater er publisert i populærvitenskapelig form; ”*Pasvikprogrammet oppsummeringsrapport*”, rapporten er utarbeidet på engelsk, norsk, samisk, finsk og russisk. Resultatene fra programmet er også lagt frem for lokalbefolkningen i Sør-Varanger kommune på et folkemøte våren 2008. Det arbeides også med utvidelse og videreutvikling av overvåkingsprosjektet til å omfatte matsikkerhet og helse i grenseområdene mellom Norge, Finland og Russland.

Pilotprosjektet *Sjølaksefisket i Finnmark; ressurs og potensial* har gitt gode resultater og gir et godt grunnlag for videre FoU-samarbeid over landegrensene om forvaltning av felles laksebestander og bevaring av biologisk mangfold. Sjølaksefiskere i Finnmark, finske og norske forvaltningsmyndigheter og forskning har deltatt. Fra 2009 vil også russere delta i prosjektet.

I Barentssamarbeidet har vi deltatt i 3 møter i den nasjonale og regionale arbeidsgruppe for miljø.

Det årlige møtet i norsk-finsk grensevassdragskommisjon ble i 2008 avholdt i Finland og kommisjonen ga fire anbefalinger. Anbefalingene omhandler fortsatt samarbeid om gjennomføring av EUs rammedirektiv for vann, Pasvikprogrammet, tiltak for å hindre spredning av lakseparasitten Gyrodactylus salaris og pukkellaks.

Vi har deltatt i et møte i Nordkalottens miljøråd. Møtet ble avholdt som telefonmøte. Fylkesmannen har deltatt i nordkalottensamarbeidet i arbeidsgruppen "Miljøgifter" og presentert vårt arbeid på søknader om håndtering av vannbasert borekaks.

Vi har videre deltatt i arbeidsgruppen "småsamfunn" under Produkt og Avfallsgruppen i Nordisk Ministerråd. Her er det utarbeidet en rapport om status for håndtering av farlig avfall og kjemikalier ved små skipsverft og slipper i Norge, på Åland og Færøyene.

Når det gjelder arbeidet under Atomhandlingsplanen har fylkesmannen arbeidet videre med gjennomføring av nye prosjekt både i Andreeva og i fyrlyktprosjektet som er de to satsningsområder vi har ansvar for.

I Andreeva er reparasjonsarbeidene på en utskipingskai gjennomført med en total kostnad på 32,8 MNOK, og det er arbeidet videre med planlegging av vei, avløp og strømforsyning til den forurensede del av havna.

Innenfor fyrlyktprosjektet er det samlet inn ytterligere 46 RTG's og de radioaktive kjernene er sendt til sluttlagring. Videre er ytterligere 34 lykter ombygd til solcelledrift i løpet av 2008. Dette er høyeste aktivitet noe år siden arbeidene startet for 10 år siden.

Totalt har Norge påtatt seg å finansiere fjerning av radioaktive energikilder fra 180 fyrlykter på strekningen norskegrensen – Novaja Zemlja og ombygge de om til solcelledrift. Det gjenstår etter dette å fjerne 11 RTG's og bygge om 18 lykter.

Fylkesmannen har i tillegg deltatt i styringsgrupper og bistått Utenriksdepartementet direkte i forbindelse med arbeidet.

Fylkesmannen har hatt omfattende oppgaver under "Atomhandlingsplanen" hvor midlene kommer fra Utenriksdepartementet. disse er rapportert under fagdepartementet i ressursrapporteringen med 45 ukeverk.

Resultatområde 06 Planlegging for en bærekraftig utvikling

06.1 Ansvar for at nasjonal politikk formidles og ivaretas

Fylkesmannen bestreber seg på å behandle alle plan- og dispensasjonssaker vi mottar som varsel eller på høring, samt være tilgjengelig for spørsmål fra kommunene i forhold til bruk av plan- og bygningsloven og ivaretagelse av nasjonale interesser. I Finnmark er ikke økningen i pbl-saker like stor som i de største pressområdene, og vi har derfor gjennom effektivisering av saksbehandlingen kunne holde tritt med den noe økte planleggingsaktiviteten.

Arbeidet med veiledning av kommunene i ny plan- og bygningslov startet opp i 2008 med en stor og vellykket plankonferanse for kommuner og sektormyndigheter, hvor også MD deltok med 2 foredragsholdere.

Arbeidet med vindkraft lå i 2008 tilnærmet på is, igangsatte saker ligger enten i NVE og venter på behandling eller er lagt til side inntil rammebetingelsene for vindkraft bedres. I Finnmark er dagens linjekapasitet tilnærmet oppbrukt, en satsing på vindkraft forutsetter derfor først en økt overføringskapasitet i sentralnettet.

Fylkesmannen deltok i 2008 i Statens råd for funksjonshemmede. Arbeidet med universell utforming og tilrettelegging for alle involverer flere avdelinger i embetet.

06.2 Fylkesmannen som styringsmessig bindeledd og rettssikkerhetsgarantist

Fylkesmannen deltar i Regionalt planforum hvor større plansaker presenteres av den aktuelle kommune og hvor de fleste berørte sektormyndigheter deltar.

Klagesaker og veiledning skjer løpende, og Fylkesmannen har god kontakt med plankompetansen i den enkelte kommune. Veiledning i bruk av regelverket skjer både i innspillsfase og i høringsfase av planer etter plan- og bygningsloven. Regelverket for konsekvensutredning i plansaker har fått særlig fokus.

06.3 Samordning av statlige interesser

Vi viser til punktet foran dvs. deltakelsen i Regionalt planforum. Fylkesmannen foretar ellers i sin saksbehandling en løpende vurdering av om andre statlige myndigheter kan være uteglemt, særlig gjelder dette i saker som berører vassdrag hvor NVE er uteglemt i en del saker. Statlig samordning skjer også ved en samordning av tilsynsvirksomheten rettet mot kommunene.

06.4 Kart og geodata

Fylkesmannen har en GIS-ansvarlig i full stilling for hele embetet samt at det er egen GIS-medarbeider på embetes landbruksavdeling. I tillegg har miljøvernabdelingen kompetanse på området. Det er utarbeidet en egen GIS-strategi for embetet.

Vi drifter nettkartløsningen "NordAtlas", (www.nordatlas.no) i samarbeid med Finnmark fylkeskommune og Sametinget, hvor vi tilgjengeliggjør data for kommunene, saksbehandlere og andre interesserte. Et eksempel på tilgjengelig materiale her er geografisk miljøinformasjon. Vårt kartmateriale blir fortløpende ajourført og utvidet etter gjeldende SOSI-standard og de retningslinjer som gis av direktoratene. Alle kartdata som legges inn i NordAtlas er nedlastbar også som WMS/WFS-tjenester. Vi veileder og støtter kommunene i geodataspørsmål knyttet til egen sektor.

Fylkesmannen i Finnmark er medlem av NorgeDigitalt (www.norgedigitalt.no). Fylkesmannen er også i dialog med Statens kartverk for etablering av et eget Fylkesgeodatautvalg for styring av geovekst- og temadatautvikling.

Fylkesmannens miljøvern- og landbruksavdeling arbeider med datasettutvikling iht. nasjonale standarder, herunder gårdskartarbeidet og kartlegging av biologisk mangfold. Også på motorferdselområdet brukes det ressurser på kartlegging og tilgjengeliggjøring for saksbehandling og for allmennheten.

Resultatområde 07 Tverrgående virkemidler og oppgaver

07.2 Kunnskapsoppbygging og miljøinformasjon

Fylkesmannen i Finnmark har startet oppdatering av Miljøstatus ved å legge inn nøkkeldata.

Fylkesmannen i Finnmark har bare delvis oppdatert databasen forurensning.

07.3 Virkemidler og prosesser

Fylkesmannen i Finnmark har gjennomført egeninitiert tilsyn rettet mot prioriterte virksomheter med betydelig miljørisiko, og virksomheter hvor det er avdekket eller er mistanke om meget alvorlige avvik. Som en del av tilsynsarbeidet er det krevd inn forurensningsgebyr ved utarbeidelse av utslippstillatelser og gjennomføring av kontroller. Vi har deltatt i de landsdekkende kontrollaksjonene.

Ressursrapportering

Resultatområde	FMFI		Sum	
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.
Resultatområde 01	155	90	155	90
Resultatområde 02			0	0
Resultatområde 03	87	58	87	58
Resultatområde 04	3		3	0
Resultatområde 05	22	81	22	81
Resultatområde 06	67		67	0
Resultatområde 07	130	45	130	45
Sum:	464	274	464	274

Landbruks- og matdepartementet

Resultatområde 21 Landbruksbasert næringsutvikling

21.1 Jordbruk

Finnmark har en hovedutfordring knyttet til det å opprettholde antall gårdsbruk i fylket, etter en jevn nedgang de siste årene. Primærproduksjonen i fylket holder seg noenlunde stabil, men nedgang i antall gårdsbruk bidrar til å tynne ut fagmiljøene i distriktene, og svekke grunnlaget for logistikk og infrastruktur. Antall søkere om produksjonstilskudd var 386 i 2007 og 372 i 2008. Fulldyrka jordbruksareal i drift var i 2008 på 96 645 da, mot 100 002 da i 2007, altså en betydelig nedgang.

Finnmark har hatt svært god søkning til rekrutteringskvoter, og for øvrig stor interesse for kvotekjøp, noe som også vitner om optimisme. En utfordring videre er å følge opp disse med oppbygging og nyetablering av melkeproduksjonsbruk.

I enkelte områder har det vært stor aktivitet i bruksutbyggingen, i andre områder er aktiviteten faretruende lav, og en frykter at driftsapparatet går ut av dato de nærmeste åra.

På samme måte er det ulikheter i fylket med tanke på press på jordbruksarealer. I Alta er tilgang på jord for manges vedkommende en minimumsfaktor, imens det i andre områder i fylket må fokuseres på å unngå gjengroing av jordbruksarealer. Nesseby kommune er et godt eksempel på god vekst i landbruksproduksjonen. Totalt sett er det en utfordring å sikre arealgrunnlaget til jordbruket, og bevisstgjøre kommunene om dette ifbm arealplanarbeidet, bl.a gjennom utarbeidelse av jordvernstrategier lokalt og regionalt.

Fylkesmannen ser behov for å øke innsatsen i enkelte deler av fylket for å bidra til å sikre jordbruksproduksjonen. I andre områder, spesielt i kyst-Finnmark er jordbruksaktiviteten lagt ned tidligere, men grunnlaget for å gjenoppbygge landbruket og tilleggsnæringer ut ifra eksisterende ressurser er tilstede. I slike områder kan utvikling av landbruk og tilleggsnæringer være et viktig bidrag til verdiskaping i tilknytning til for eksempel reiseliv, utmarksnæringer, og inn på tunet og bidra til å styrke lokalsamfunnene.

Finnmark har en årlig tildeling på kr 50 000,- til rovviltkompensasjon. Midlene er brukt til følgende:

- Evaluering i forhold til utprøving av ”Tidlig lamming” som forebyggende og konfliktdempende tiltak mot rovviltskader. Ca kr 10 000,-.
- Ekstra reisevirksomhet i forbindelse med deltakelse på møter i den regionale rovviltnemnda, bl.a. møte med statsråden for miljøvern, reiser ifbm. med møter om forebyggende og konfliktdempende tiltak. Ca kr 27 000,-
- Støtte til kjøp av radiobjeller. Ca kr 10 000,-.

Beitebruken i Finnmark må kunne sies å være relativt stabil. Målt i antall sauer og lam i utmarka var det 83 % oppslutning om ordningen med organisert beitebruk i det regionale miljøprogrammet (RMP) for Finnmark. Tapssituasjonen innen sauenæringen i fylket er generelt urovekkende. Beitelagsdata fra RMP viser til dels store forskjeller, men totalbildet sier med tydelighet at tapene øker i flere beitelag. Data fra organisert beitebruk samsvarer godt med data fra erstatningsordningen med hjemmel i viltloven. Økningen i tapet av voksne sauer kan bl.a. forklares med skader grunnet bjørn. Tapsprosenten for sau i organisert beitebruk var 6,61 i 2008. For lam var tapprosenten 10,66. Lammetapet er generelt høgt og grovt sett utgjør gaupeskadene en økende andel i 2008. De dokumenterte skadene grunnet jerv var redusert i 2008 sammenlignet med tidligere år. I Finnmark har vi relativt få beiteplanter med alvorlig toksisk virkning. Flått er heller ikke et problem her. Det vil naturligvis være mange årsaker til tap av beitedyr i utmarka og hele tapsbildet er komplisert. Uansett er det liten tvil om at tapet av beitedyr er for stort.

Fylkesmannens hovedinntrykk er at kommunene i fylket har tatt ansvarsoverføring alvorlig og inngått interkommunale samarbeidsavtaler for å sikre en tilfredsstillende dekning av dyrehelsepersonell. Vi har også et inntrykk av at det på lokalt nivå er et godt og konstruktivt samarbeid mellom administrasjonskommunene og veterinærene som bidrar til en tilfredsstillende klinisk veterinærdekning og vaktordning. Samtidig får vi tilbakemeldinger om at tilskuddsordningene er essensielle og at de bør økes for å kompensere for utgiftene.

Fylkesmannen mener videre at LMD må gjennomgå ordningen med de sentrale forhandlingene mellom DNV og KS. Forhandlingene i seg selv er ikke problemet, men tidshorizonten bør tydeliggjøres. Kommunene i Finnmark har søkt om stimuleringsstilskudd, men vi har pr. 20. januar ikke noen pott å fordele. Dette mener vi er uheldig all den tid ansvarsoverføringen er relativt ny og det er viktig å stimulere til gode interkommunale løsninger.

Fylkesmannen har hatt dialog med Fefo om deres beslutning om ikke å selge leirjord til bønder som ønsker å kjøpe.

Tapsstatistikk sau på utmarksbeite

Embeter	Antall sau sluppet (innen organisert beitebruk)		% tilslutning til org. beitebruk i fylket	Tapsprosent		Total tapsprosent	
	Sau	Lam		Sau	Lam	2008	2007
FMFI	8021	12619	83	6,61	10,66	9,08	7,36
Sum	8021	12619	83	0	0	0	

21.2 Skogbruk

21.2 Utvikling og utfordring for skogbruket i Finnmark

I Finnmark har vi i 2008 satset på å få opp tynningsaktiviteten i furu. I fylket er det nå store arealer furuskog i hogstklasse III, som kan tynnes. I løpet av året har det kommet i gang to maskinlag i henholdsvis Pasvik og Alta, som tynner med hogstmaskin og kjører ut virket med lassbærere. Virket går til bioenergi, ved og sponplateproduksjon.

På vegbyggingssida er det prioritert utbedring av skogsbilvegnettet i Pasvik. Det er lite behov for nybygging av skogsveger, men et stort vedlikeholdsbehov i furukommunene Alta, Sør-Varanger, Karasjok og Porsanger.

Finnmark deltar i kystskogprosjektet med de øvrige kystfylkene. Her jobber vi for å øke avvirkning og verdiskaping gjennom fellesprosjektene, og gjennom arbeidet i Finnmark treforum.

21.3 Bygde- og næringsutvikling

Landbruksavdelinga deltar aktivt i den landbruks- og bygdebaserte næringsutviklinga i fylket, og bidrar med kompetanse, menneskelige og økonomiske ressurser. Fylkesmannen deltar i det regionale RUP-partnerskapet i

fylket og er delaktig i utforming og oppfølging av Regionalt utviklingsprogram (RUP). Under programområdet *Matfylket Finnmark* har landbruksnæringa, sammen med reindriftsnæringa og fiskeri og havbruk, sterk fokus på strategier og tiltak innen videreføring av råvarer produsert i fylket, i tillegg til strategier og tiltak for å opprettholde og utvikle primærproduksjonen. Deltakelse i partnerskapet bidrar til å skape en god kontaktflate både mot andre offentlige virkemiddelaktører og næringsliv i fylket.

Fylkesmannen har et nært samarbeid med Innovasjon Norge om oppfølging av strategier og tiltak i ”Strategisk BU-plan for Finnmark 2005 – 2008”, og samarbeider godt om politikktutforming, kompetanseheving for kommunene og forvaltning av BU-tilskudd.

Oppfølging av regionale næringsstrategier:

Strategi **Mat, primærproduksjon**: FMLA har hovedansvar for oppfølging. Forankret i RUP. Viktige aktører: IN, kommuner, forsøksringene.

Strategi **Mat, videreføring**. FMLA har hovedansvar for oppfølging. Viktige aktører: IN, kommuner, Tana videregående skole, Bioforsk. Forankret i RUP.

Strategi **Økologisk matproduksjon**. FMLA har hovedansvar for oppfølging. Viktige aktører: forsøksringene, Bioforsk, enkelte kommuner

Strategi **Trevirke**. Hovedansvar: FMLA, IN, kommunene og Finnmark treforum

Strategi **Bioenergi**. Hovedansvar: FMLA. Aktører: IN, kommuner. Forankret i RUP.

Strategi **Reiseliv og opplevelsesproduksjon**: Hovedansvar: FMLA. Aktører: IN, Finnmark reiseliv,

Strategi **Inn på tunet**: Hovedansvar: FMLA, Alta kommune. Andre aktører: Sør-Varanger kommune

Strategi **Annen grønn vare- og tjenesteproduksjon**. Hovedansvar: FMLA, Alta kommune, enkelte kommuner, Bioforsk

Bruk av BU-midler 2008:

Grøftetilskudd	10 søknader	kr 249 107
Praktikantordningen	2 søknader	kr 178 000
Kompetanseheving	14 søknader	kr 475 262
Barnehager/undervisn	32 søknader	kr 269 366

Utrednings- og tilretteleggingstiltak ift. tiltaksstrategier:

Strategi Mat, primærproduksjon	5 søkn.	kr 379 212
Strategi Mat, videreføring	7 søkn.	kr 705 100
Strategi økologisk matproduksjon	9 søkn.	kr 347 502
Strategi Trevirke	1 søkn.	kr 100 000
Strategi Bioenergi	1 søkn.	kr 50 000
Strategi reiseliv, opplevelsesprod.	1 søkn.	kr 50 000
Strategi Inn på tunet	5 søkn.	kr 150 000
Strategi Annen grønn vare- og tj.	6 søkn.	kr 666 272

21.4 Verdiskapingsprogrammene

I 2008 ble det innvilget 4 saker over VSP-Mat, til sammen kr 398.000. Grunnen til at dette programmet ikke blir brukt mer i Finnmark, er at det innvilges flere saker over BU-fondet som for så vidt kunne gått over VSP-Mat, men som får bedre finansiering over Bu-fondet. Aktiviteten på lokalmat- området er økende, og etterspørselen stiger.

Samarbeidet med Innovasjon Norge fungerer bra, både når det gjelder VSP-Mat, men også VSP-Rein og Marint VSP.

Resultatområde 22 Miljøtiltak i landbruket

22.2 Tiltak for å redusere forurensninger

Innsatsen i forhold til forurensning dreier seg for Finnmarks vedkommende om oppdatering av fagpersoner og kompetanseheving i kommunene som ansvarlig for håndtering av bla. husdyrgjødselsforskriften. Gjennom miljøplan i landbruket er også forsøksringene viktige samarbeidspartnere og fagmiljø i forhold til implementering av kunnskap og holdninger direkte overfor næringsutøvere. Fylkesmannen bidrar faglig i dette arbeidet, bl.a med tilskuddsmidler til kompetanseheving innen forurensning og miljø.

Landbruksavdelingen deltar også på møter i vannregionutvalget og bidrar faglig i diskusjoner og vurderinger av tiltaksplaner for vannområdene med tanke på eventuelle påvirkninger fra landbruket. Finnmark har utover dette relativt begrensede utfordringer knyttet til erosjon og avrenning fra jordbruksarealer. Jfr Miljøprogrammet for landbruket i Finnmark er utfordringene innen forurensning knyttet til å begrense punktutslipp, og bidra til ryddige og pene gårdsbruk, og med den utfordringen som ligger i de geografiske avstandene, bidra til gode innleveringsordninger for avfall.

22.3 Miljøprogram og miljøplan

Regionalt miljøprogram for Finnmark har hovedfokus på følgende overordnede miljøutfordringer:

1. Redusere gjengroing i kulturlandskapet og utnytte beiteressursene
2. Medvirke til miljørettet og lønnsom nærings- og jordbruksutvikling
3. Bevare særskilte kvaliteter i samiske kulturlandskap
4. Bevare kulturhistoriske landskap, verdifulle kulturmarkstyper og biologisk mangfold
5. Bevare verdifulle bygninger og anlegg
6. Miljøtiltak i skog
7. Forebygge forurensning fra landbruket
8. Jordvern

Den viktigste strategien for å hindre gjengroing i kulturlandskapet i Finnmark er å opprettholde aktivitet og produksjon i primærlandbruket. Slått og beiting i innmark og utmark er den mest effektive og hensiktsmessige metoden for å holde kulturlandskapet i hevd. Fylkesmannen har utformet tilskuddsordninger med tanke på de spesielle utfordringene i fylket.

Målrettingen av tilskuddsmidler gjennom RMP-tilskudd i Finnmark har tydelig medført at brakk jord har blitt tatt i bruk og at større arealer med beite i innmark og utmark har blitt tatt i bruk. I deler av fylket har det også vært betydelig flere hesjer å se etter innføring av tilskuddet. Regionale miljøtilskudd har bidratt til økt inntekt på enkeltbruk, og dermed et styrket inntektgrunnlag, som en positiv effekt ved siden av miljø- og kulturlandskapsmessige effekter i innmark, utmark og skog.

I 2008 kom det inn søknad fra 221 foretak av 372 mulige, og 12 godkjente beitelag. Det utbetales kr 3,0 mill. i regionale tilskudd for år 2008 i Finnmark.

I 2008 hadde vi under regionale miljøtilskudd tilsammen 7 tilskuddsordninger med i alt 19 tilskudd i regionale miljøtilskudd. Tilskuddsordningene i Finnmark er rettet mot tiltak som høsting på tidligere dyrka jord, samarbeid, spesielle driftsforhold, kulturminner og kultur miljøer samt hesjing, skjøtsel i tett skog, og til beiteførsel.

Embeter	Gjengroing	Avrenning til vassdrag	Kulturminneverdier	Tilgjengelighet og friluftsverdier	Verdifulle kulturlandskap	Plantevernmiddel	Avfallsinnsamling	Annet
FMFI	2663846							94222
Sum	2663846	0	0	0	0	0		

22.4 Økologisk landbruk

Forsøksringene er en viktig aktør når det gjelder aktiviteter knyttet opp mot Handlingsplan for økologisk landbruk i Finnmark. I 2008 var den ene av ringene uten bemanning størsteparten av året, og av den grunn ble flere planlagte tiltak ikke gjennomført.

Prosjektet "Økologisk landbruk i Troms og Finnmark" er et flerårig fellesprosjekt mellom forsøksringene i de to fylkene, der målet er å øke kompetansen om økologisk drift under våre forhold, både blant veiledningsapparatet og brukerne. Prosjektet ble avsluttet i 2008.

Høsten 2008 ble det arrangert en fagdag med kurs om økologisk landbruk i Porsanger. Gode forelesere var hentet inn, og det var stor deltakelse fra hele fylket.

Tiltak gjennomført i 2008:

SØKER	INNHOOLD
Vest-Finnmark forsøksring	"Økologisk landbruk i Troms og Finnmark", siste prosjektår
Øst-Finnmark forsøksring	Kompetanseheving økologisk
Tromsø og omegn forsøksring	Utpøving av jord til oppal innen økologisk landbruk
Oikos	Distribusjon av temautgave "Bondevett" til gårdbrukere i Finnmark
Øst-Finnm. Forsøksring	Prosjekt Korn til krossing i Tana
Vest-Finnm. Forsøksring	Utgivelse av forskningsmelding økologisk
Vest-Finnm.Forsøksring	Avlingsregistrering økologisk eng
Porsanger kommune	Arr. fagdag/kurs økologisk landbruk
Eva Bjørnstad	Deltakelse i Økologisk Idéforum
Arild Nilssen	Godtgjøring til pilotbruk
Benjamin Hykkerud	Godtgjøring til pilotbruk
Kåre Bjørnstad	Godtgjøring til pilotbruk
FMLA	Arbeidsmøte ny handlingsplan m/foredrag

Følgende oversikt viser omfanget av økologisk landbruk i Finnmark:

areal øko	areal karens	areal konv	dyr øko	dyr karens
1033,5	1385	808	0	370 voksne sau

22.5 Tre og miljø

For å få til økt bruk av trevirke har vi i 2008 tatt initiativ til å opprette et skognæringsforum i Finnmark. Finnmark treforum er en interesseorganisasjon for skog- og trebedrifter i Finnmark som skal jobbe for å øke verdiskapinga fra tre og bruken av tre.

På bioenergiområdet er det arbeidet for å få i gang varmeleveranse basert på skogsflis i Alta. Finnmark miljøvarme har flere nærvarmeanlegg og fyrer nå med skogsflis fra lokalt tynningsvirke i kombinasjon med avfallsbriketter.

Fylkesmannen har arbeidet med å øke informasjon og kunnskap om bioenergi til aktørene i fylket. Det har vi gjort gjennom "Kompetansehevingsplanen for bioenergi" i form av møter, fagturet og kursvirksomhet. Innovasjon Norge har deltatt i dette arbeidet.

Resultatområde 23 Eiendoms- og bosettingspolitikk

23.2 Eiendoms- og bosettingspolitikk

Fylkesmannen har i 2008 avviklet 5 møter i fylkeslandbruksstyret, hvorav 2 telefonmøter. Det første møtet med det nye styret ble avviklet over 2 dager med opplæringskonferanse i februar. I tillegg til saker etter jordloven har fylkeslandbruksstyret behandlet flere arealplaner, reguleringsplaner og ulike høringsuttalelser.

Klagesaker behandlet i 2008:

	<i>FLS</i>
Klage konsesjon	-
Klage, bo- og driveplikt	-
Klage deling	5
Klage nydyrking	-
Klage, omdisponering	2

Saksbehandlere for plansaker ved embetet er tilsluttet embetets arealplangruppe, og fylkets arealplanforum. Dialog mellom avdelingene og sektorene på dette området er nyttig og lærerikt, og bidrar til å effektivisere behandlingen av enkeltsaker. Fylkeslandbruksstyret har i 2008 fremmet innsigelse til 2 kommuneplaner og 3 reguleringsplaner.

Resultatområde 24 Inntekts- og velferdspolitiske tiltak

Kontroll

Gjennomføringen av kontrolloppgavene er på landbruksavdelingen fordelt på to personer som har deltatt i kompetanseprogrammet i regi av SLF. Nøkkelpersoner på avdelingen har bidratt med informasjon innen sine fagområder.

Risikoplanen ble utformet i tråd med de oppgaver som er blitt pålagt gjennom embedsopdraget. Det er også utarbeidet en 4-års fremdriftplan som sier litt om hvilke kommuner som skal kontrolleres fremover.

Det ble i 2008 gjennomført en samling for kommunene med kontroll og kontrollmetodikk som tema hvor SLF deltok. I tillegg ble det orientert på fagsamlinger for kommunene om forvaltningskontroll og foretaks kontroll – spesielt med tanke på å få en forståelse for hensikten med kontrollen og hva kommunen kan forvente seg.

I embetet orienterte vi på en temasamling om tilsyn/kontroll om landbruk sin rolle i kontrollarbeidet og om kontrollmetodikken som blir brukt. Vi har orientert løpende ved møter i avdelingen om kontrollprosjekter, kontroller og fremdrift. I tillegg har vi hatt en særskilt orientering/opplæring rundt kontrollarbeidet.

Det var planlagt 3 kontroller i 2008, men av ulike årsaker måtte 2 av disse utsettes til 2009. Ved kontrollen ble det brukt de maler og retningslinjer som vi fikk opplæring i gjennom kontrollprosjektet. Tilbakemeldinger fra kommunen viser at avvikene er lukket. Kontrollprosjektet har vært et viktig bidrag i forbindelse med gjennomføring, men enda er det ting som kan utvikles i forbindelse med kontrollarbeidet.

Landbruksvikar

2008 var et overgangsår hvor de berørte parter har jobbet for å få overført landbruksvikar-virksomheten fra kommuner til avløserlag. Dette er en prosess som også vil gå inn i 2009.

Forhandlingene mellom partene går i hovedsak ut på om overføringen vil være økonomisk forsvarlig for avløserlagene også med tanke på prosentvis overtakelse av personell.

De kommunale landbruksvikarene har ofte i tillegg til vikararbeidet også utført annet arbeid i kommunen.

Vikarene har kanskje hatt 20 % stilling som landbruksvikar og den resterende tiden har de utført annet kommunalt arbeid. Dette er en stor utfordring for avløserlagene, og muligheten for økonomisk bærekraft har stor betydning for om lagene se mulighet til å gå inn på en overtakelsesavtale.

I 2007 var det tre kommuner som søkte om tilskudd til landbruksvikar. Finnmark består av 19 kommuner. Vi har fått inn tre søknader om tilskudd for 2009, disse vil dekke totalt 8 kommuner. Vi har foreløpig fått en søknad for 2008 men venter flere kommunale søknader.

Oversikt over behandling av klager og dispensasjonssøknader 2008 - antall

Klagebehandling

Embeter	Produksjonstilskudd		Miljøvirkemidler		Andre tilskuddsordninger	
	Innvilget	Avslått	Innvilget	Avslått	Innvilget	Avslått
FMFI	4	0	1	0	0	0
Sum	4	0	1	0	0	0

Dispensasjonssøknader

Embeter	Produksjonstilskudd			Miljøvirkemidler			Andre tilskuddsordninger		
	Innvilget	Delvis innvilget	Avslått	Innvilget	Delvis innvilget	Avslått	Innvilget	Delvis innvilget	Avslått
FMFI	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum	6	0	1	0	0	0			

Resultatområde 25 Kommunene som landbrukspolitisk aktør

25.1 Kompetansesenter

I 2008 har landbruksavdelingen tilbudt kommunene opplæring av de nye politikerne, og gjennomført kurs 3 kurs for saksbehandlere og politikere i 6 kommuner: Karasjok, Kautokeino, Kvalsund, Hammerfest, Måsøy og Hasvik. I tillegg har det vært avviklet en opplæringskonferanse for det nye fylkeslandbruksstyret.

Landbruksavdelingen har i 2008 gjennomført 2 fagsamlinger der kommuner, faglag, forsøksringer, Tana videregående skole og Innovasjon Norge har deltatt. I tillegg har det vært arrangert en fagsamling for kommunene der gårdskartprosessen og kontrollprosjektet var tema.

I tillegg har vi arrangert 2 regionale våronnmøter, et i Øst-Finnmark og et i Vest-Finnmark. Landbruksavdelingen stiller for øvrig sin landbruksfaglige kompetanse til rådighet for andre offentlige instanser og privatpersoner. Vi deltar aktivt og bidrar med kompetanse i flere typer nettverk, blant annet innen reiselivsnæringa, ulike matnettverk, i faglige nettverk i landsdelen og i landet, i flere ulike nasjonale styringsgrupper.

Landbruksavdelingen besvarer daglig en rekke henvendelser og spørsmål over telefon og e-post fra presse, næringsliv, kommuner og privatpersoner og ulike samarbeidspartnere.

I Finnmark består det landbruksfaglige miljøet av relativt få personer. Samtidig blir det stadig færre fagpersoner i den kommunale landbruksforvaltningen. Det er derfor viktig at landbruksavdelingen opprettholder kompetansen innen de ulike fagområdene for å sikre at det finnes slik kompetanse tilgjengelig i fylket.

25.2 Landbrukspolitisk dialog med kommunene

Landbruksavdelinga deltar på Fylkesmannens møter med administrativ og politisk ledelse i kommunene. Disse møtene er viktige arenaer for formidling av den nasjonale landbrukspolitikken, og utforming av regional og lokal landbrukspolitikk. Kontakten med KS regionalt har i 2008 bestått i samarbeid gjennom ulike fylkesomfattende fora ifbm. f. eks. ungt entreprenørskap, ulike planfora etc. KS inviteres på alle fagsamlinger i regi av FMLA, og er en naturlig samarbeidspartner i ulike prosesser.

25.3 Miljøvirkemidlene i jordbruket og de økonomiske virkemidlene i skogbruket

Det er utført skogbruksplanlegging i Alta kommune hos 5 skogeiere der Troms skogselskap har vært planlegger. I tillegg har Finnmarkseiendommen taksert all sin barskog i Alta kommune, dette året. Det er Allskog som har utført dette arbeidet. Finnmarkseiendommen vil fortsette skogtakseringen i kommunene Porsanger, Karasjok og Sør-Varanger de neste årene.

Det er ikke gitt tilskudd til miljøtiltak i skogbruket i Finnmark dette året.

Resultatområde 26 Jord- og landskapsressurser

26.1 Jordvern og kulturlandskap

I Finnmark er det viktig å opprettholde et aktivt og mangfoldig jordbruk for å holde kulturlandskapet i hevd og hindre gjengroing i innmark og utmark. Et aktivt husdyrhold og hensiktsmessig bruk av beitearealene er den mest effektive måten å holde kulturlandskapet i hevd, med tanke på arealenes produksjonsverdi, rekreasjonsverdi og estetiske verdi, til gagn og glede både for fastboende og tilreisende.

Vern om dyrka og dyrkbar jord er viktig i Finnmark, da denne ressursen er svært begrenset. Utbyggingspresset på produktive arealer er ulikt i fylket. Konkurransen om arealene er størst i de mest aktive jordbrukskommunene Alta og Tana, men også innad i disse kommunen er det ulikt press. Det er viktig å tenke langsiktig i forvaltningen av arealer til landbruket. Dyrka og dyrkbar jord er en begrenset ressurs, og selv om antallet gårdbruk går ned, ser vi allikevel at behovet for jordbruksareal på det enkelte gårdsbruk øker.

I arealforvaltningen er det ikke bare viktig å tenke jordvern i forhold til å unngå nedbygging og omdisponering av arealer, - det er også viktig å legge opp til en arealbruk som tar sikte på å unngå fremtidige konflikter og drifts- og miljømessige ulemper mellom jordbruk, boligbygging, fritidsbebyggelse, industri og andre interesser.

Kommunene har en sentral rolle i jordvernet ved at de er vedtaksmyndighet i enkeltsaker etter landbrukets særlover. Det er viktig at kommunene tenker langsiktig og ivaretar arealbehovet både gjennom sine arealplaner og ved behandling av enkeltsaker. Fylkesmannen anser utarbeidelse av en jordvernstrategi for Finnmark som et viktig verktøy for å imøtekomme utfordringene. Vi ønsker også å bistå 2 pilotkommuner med utarbeidelse av kommunale jordvernstrategier.

For øvrig kan en innføring av generell driveplikt som foreslått, bidra til at tilgangen på jordbruksarealer bedres. Dette forutsetter at det fra sentralt hold utarbeides klare og effektive retningslinjer og håndterbare verktøy, slik at kommunene som førstelinjetjeneste kan håndtere og effektivere driveplikten enhetlig, effektivt og hensiktsmessig overfor grunneierne.

Finnmark har i 2008 valgt ut 3 kulturlandskap som ble foreslått som kandidater til nasjonalt utvalgte kulturlandskap. 13 områder over hele fylket var foreslått, og et utvalg bestående av FMLA, FMVA, Fylkeskommunen og Sametinget gjennomgikk og befarte områdene. Makkenes i Vadsø kommune ble valgt ut av SLF. I den forbindelse ble arbeidet med å involvere grunneierne igangsatt høsten 2008, med tanke på å utarbeide samarbeidsavtaler.

26.2 Samfunnsplanlegging

Fylkesmannen arbeider aktivt for å ivareta landbruksinteresser i samfunnsplanleggingen og for at de ulike aktørene på regionalt og lokalt nivå skal ha kunnskap om landbruket og landbrukets arealressurser. Fylkesmannen prioriterer tidlig medvirkning i planprosesser og verneplanprosesser, og veileder kommunene i saker som berører forvaltning av landbrukets arealressurser. Fylkesmannen skal som del av dette motivere kommunene til å synliggjøre, vektlegge og ivareta landbrukets kvaliteter og verdier i kommuneplanleggingen.

Fylkesmannen skal videre ivareta oppgaver som saksforberedende organ for fylkeslandbruksstyret i plansaker på en effektiv måte. I 2008 har Fylkeslandbruksstyret fremmet innsigelse til 2 kommunale arealplaner og 3 reguleringsplaner. Dette er et relativt høyt tall i forhold til antall innkomne saker av denne typen. Fylkesmannen har i løpet av året gjennomført 3 dagskurs med tema landbrukets særlover for politikere og administrasjon i 6 av Finnmarks 19 kommuner.

Gårdskart

Prosessen med å få gårdskart over alle landbrukseiendommer i Finnmark er godt i gang. Finnmark er et av fylkene som ligger godt an til å bli tidlig ferdig med etablerte gårdskart. Men prosessen med gårdskart vil ikke kunne sies å være ferdig ved etablerte kart, men da vil grunnlagsdata være på plass. Da vil fokus rettes mot ajourhold av data, noe som er meget viktig for å ha oppdaterte kartdata. Det er kommunenes ansvar å holde slike data à jour, og fylkesmannen, i samarbeid med Skog og Landskap vil kurse kommunene i dette. Ajourhold er den viktigste delen av gårdskartprosessen, og vil være en kontinuerlig oppgave for kommunene.

Fylkesmannen skal bidra til at de fylkesvise Geodataplanene dekker behovet for geografisk informasjon for landbruket, og veilede kommunene om arealdokumentasjon med hensyn til jordressurser og landbrukets kulturlandskap.

Geovekst

Landbruksavdelingen deltar som Landbrukspart (L-part) i Geovekstsamarbeidet i fylket, og har så langt vært med i alle prosjekt, med viktige bidrag fra Finnmarkseiendommen. Vi ser en økende forståelse for betydningen av nøyaktige, oppdaterte geodata, noe som gjenspeiler seg i økende aktivitet/ flere geovekstprosjekt i fylket. Det er langt igjen før vi har nådd et akseptabelt nivå mht dekning og kvalitet. Omløpsfotograferingen som er i gang vil bøte noe på dette, men det er stort behov for bedring av arealdata i landbruksområdene. En vil ikke få gode nok arealdata på sikt dersom ikke aktiviteten innen Geovekst fortsetter å øke.

Fylkesmannen er som L- parten i Geovekst og rettighethaver til all data som blir samlet inn gjennom Norge Digitalt. Det er viktig for fylkesmannen å delta aktiv i dette forumet, for å igangsette Geovekstprosjekt rettet mot landbruksområder. Etter at Finnmarkseiendommen fra 2008 har gått over fra indirekte part i Geovekstsamarbeidet, til å ha en mer direkte rolle, er det behov for økt fokus på Geovekstsamarbeidet for landbruksavdelingen. Geovekstprosjektene er grunnlaget for gode geodata i fylket, i særdeleshet produksjon av ortofoto i landbruksområder. Dette som grunnlag i for eksempel Gårdskartprosessen.

Ressursrapportering

Resultatområde	FMFI		Sum	
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.		
Resultatområde 21	156	23	156	23
Resultatområde 22	43		43	0
Resultatområde 23	69		69	0
Resultatområde 24	67		67	0
Resultatområde 25	43		43	0
Resultatområde 26	53		53	0
Sum:	431	23	431	23

Kunnskapsdepartementet

Resultatområde 31 Tilsyn og forvaltningsoppgaver på utdanningsområdet

31.1 Tilsyn

Ingen spesielle merknader til tilsynene som er gjennomført i 2008.

Vi hadde tilsyn samtidig på barnehageområdet og skole i to kommuner, og det fungerte bra slik at det vil vi fortsette med i 2009.

Tilsynsoversikt utdanningsområdet

	Tilsynsobjekt	Tema/Myndighetskrav	Avvik	Merknad	Pålegg	Metode	Kommenter
FMFI	Karasjok kommune	Opplæringsloven 13-10, kap.5 og § 9a-3	1. Kommunen har ikke et forsvarlig system for kjennskap til og systematiske tilbakemeldinger for planene i skoleverket 2. Kommunen oppfyller ikke kravene om samarbeid med enkelte elever og foreldre etter at vedtak om spesialundervisning er fattet 3. Kommunen oppfyller i noen tilfeller ikke krav til utarbeidelse av individuell opplæringsplan innen rimelig tid 4. Kommunen har ikke et system for å fatte enkeltvedtak der elev/foresatte henvender seg til skolen om tiltak som angår det psykososiale miljø		■	Systemrevisjon	
FMFI	Kvalsund kommune	Opplæringsloven § 1-3 og kap.5, og § 13-10	Enkeltvedtak om spesialundervisning er ikke klare og fullstendige	Delegasjonsmyndigheten er uklar i forhold til hvem som fattet vedtak om spesialundervisning	■	Systemrevisjon	
FMFI	Nesseby kommune	Opplæringsloven § 1-3 og kap.5, og § 13-10		Delegasjonsmyndigheten er uklar i forhold til hva som er delegert etter opplæringsloven	■	Systemrevisjon	
FMFI	Samisk videregående og reindriftsskole, Kautokeino	Opplæringsloven § 1-3 og kap.5, og § 13-10	1. Styret for de samiske videregående skolene har ikke et forsvarlig system for vurdering og oppfølging av om lovkrav knyttet til tilpasset opplæring og spesialundervisning er ivarettatt 2. Det sikres ikke at enkeltvedtak iverksettes		■	Systemrevisjon	
FMFI	Alta kristne grunnskole	Privatskoleloven § 3-4 første ledd og §3-6. Og §5-2 tredje ledd	1. Alta Kristne Grunnskole har ikke et forsvarlig system for vurdering, rapportering og oppfølging av lovkravene i privatskoleloven knyttet til tilpasset opplæring og spesialundervisning.		■	Systemrevisjon	
FMFI	Kommunene i Finnmark	Opplæringsloven § 8-2	Ingen avvik		■	Skriftlig tilsyn	

31.2 Klagesaksbehandling

Antall klager på spesialundervisning har gått tilbake mens det har vært en økning i valg av skole, jf loven § 8-1.

Videre er det verdt å merke seg at alle klagen etter § 9a-3 har fått medhold.

	Type klage	Medhold/Delvis medhold	Avslag	Sum
FMFI	Klage i grunnskolen	Skolested § 8-1	7	7
FMFI	Klage i grunnskolen	Bortvisning § 2-10	1	1
FMFI	Klage i grunnskolen	Psykososiale miljø § 9a- 3	4	4
FMFI	Klage i grunnskolen	Skoleskys	1	1
FMFI	Klage i grunnskolen	Kontakt med hjemmet Forskr.§ 3-2	2	2
FMFI	Klage i grunnskolen	Klage på avgangskarakter - standpunkt	10	11
FMFI	Klage i grunnskolen	Spesialundervisning	2	9

FMFI Klage i grunnskolen	spesialundervisning voksne		1	1
FMFI Klage i videregående opplæring	Spesialundervisning	1	1	2
FMFI Klage i videregående opplæring	Særskilt inntak		6	6
FMFI Klage i forbindelse med spesialpedagogisk hjelp til barn under opplæringspliktig alder	Klage spes.pedagogisk hjelp		1	1
FMFI				

31.3 Grunnskolens informasjonssystem, GSI

31.4 Informasjon og veiledning

31.5 Eksamen og nasjonale prøver

Det ble gjennomført nasjonale prøver på 5. og 8. trinn høsten 2008. Prøvene ble gjennomført uten nevneverdige problemer.

Finnmark fylke hadde sensureringsansvar for Norsk og Norsk med IKT for Nordland, Troms og Finnmark.

Vi bruker aktivt resultatene fra eksamen og nasjonale prøver i vårt analysearbeid i forbindelse med tilsyn.

31.7 Tilskuddsforvaltning

31.8 Koordinering av sensur for sentralt gitt eksamen i videregående opplæring

31.9 Forvaltning av private skoler i utlandet

31.10 Pedagogisk-psykologisk tjeneste for elever ved norske private skoler i utlandet

Resultatområde 32 Oppgaver tilknyttet Kunnskapsløftet og annet utviklingsarbeid

32.2 Kompetanseutvikling

Samlet ressursbruk på dette området er 5 uv.

32.3 Skoleporten

I 2007 ble nye Skoleporten lansert på slutten av året, og fylkesmannen har i 2008 gitt brukerstøtte til skoleeier/skoler.

Vi bruker aktivt GSI, resultatene fra Elevundersøkelsen og eksamen i vårt generelle tilsyns- og veiledningsarbeid. Dataene er viktig i dialog med skoleeier om kvalitetssikring, kvalitetsutvikling og tilsyn.

32.4 Nasjonale strategiplaner, program og utviklingsoppgaver

Den kulturelle skolesekken

Fylkesmannen i Finnmark har også inneværende år samarbeidet tett med fylkeskommunen om Den kulturelle skolesekken. Fylkesmannen deltar i styringsgruppen for Den kulturelle skolesekken i Finnmark og i et arbeidsutvalg og samarbeider med DKS koordinator om kommunenes planer og rapportering. Fylkesmannen er representert i kreativt fagråd som har ansvar for å kvalitetssikre det regionale turnetilbudet i fylket.

IKT og Lærende nettverk

Som en følge av at Lærende nettverk ble videreført ett år til, valgte ni skoler i Finnmarks-nettverket å fortsette. Skolene har hatt fire samlinger i 2008. Høgskolen i Finnmark er prosjektleder for nettverket. Fokus det siste året i nettverket har vært erfaringsspredning på bruken av IKT som et pedagogisk verktøy i skolen. I det samiske nettverket valgte seks skoler å fortsette. Samisk høgskole er prosjektleder.

I siste halvdel av 2008 har fylkesmannen i samarbeid med Høgskolen i Finnmark jobbet med å planlegge en erfaringskonferanse Lærende nettverk. Netteverkskolene vil på konferansen, som avholdes i 2009, presentere noen av sine erfaringer fra nettverket og eksempler på pedagogisk bruk av IKT.

Entreprenørskap

Fylkesmannen har etablert et forum med deltakere fra: Fylkesmannen med oppvekst- og utdanningsavdelingen og landbruksavdelingen, Innovasjon Norge, Ungt Entreprenørskap, Finnmark fylkeskommune, NHO, KS og Høgskolen i Finnmark. Forumet møtes et par ganger i året. Det er tatt initiativ til en intensjonsavtale mellom partene med sikte på å etablere en helhetlig strategi for Entreprenørskapssatsinga i Finnmark.

Kompetanseforum

For å følge opp nasjonale strategier har fylkesmannen etablert et kompetanseforum med deltakere fra: Fylkesmannen, Samisk høgskole, Høgskolen i Finnmark, Regionene i Finnmark (3), KS, Sametinget og Utdanningsforbundet. Forumet møtes tre ganger i året.

32.5 Tiltak innen tilpasset opplæring og spesialundervisning - kap. 230.01

Fylkesmannen har i 2008 bidradd på tre regionmøter for kommunene- Region Øst, Midt og Vest der temaet har vært tilpasset opplæring og spesialundervisning. Vi har i vår veiledning spesielt fokusert på det forvaltningsmessige knyttet opp mot temaet.

32.6 Utviklingsarbeid – Urfolk og nasjonale minoriteter

Samarbeid Nordvest - Russland

Fylkesmannens prosjektmidler knyttet til "Strategiplan for samarbeid med Nord-Vest Russland ble lyst ut i to runder i Troms og Finnmark, og 23 ulike prosjekt fikk støtte i 2008.

Grenseløst i Nord

Fylkesmannen har i 2008 tildelt midler til åtte samarbeidsprosjekter mellom finske og norske utdanningsinstitusjoner. Halvparten av projektskolene befinner seg i Troms. Skolesamarbeidet Sirma-Utsjok er fremdeles det største samarbeidsprosjektet vi er med på å finansiere.

Utvikling av kvensk i skolen - finsk som andrespråk

I 2008 har fylkesmannen tildelt midler til to læremiddelprosjekt. Det ene prosjektet på grunnskolenivå og det

andre på videregående skole nivå.

Våren 2008 laget fylkesmennene i Troms og Finnmark brosjyren *Finsk som andrespråk i grunnskolen*. Denne ble trykket og delt ut til alle kommuner i de to fylkene. Som følge av ny fag- og timefordeling i faget vil denne bli revidert så snart den nye fag- og timefordelingen foreligger.

Høsten 2008 er det satt i gang et arbeid for å revidere brosjyren som gjelder finsk som andrespråk på videregående skole.

Fylkesmannen har høsten 2008 sammen med Fylkesmannen i Troms arbeidet med å revidere strategisk plan i finsk som andrespråk, denne vil gjelde fra 2009.

Oversikt over antall elever som mottar nordsamisk fjernundervisning skoleåret 2008/09

	Vertskommune	Antall elever	Antall hjemkommuner
1.	Sør-Varanger	1	1
2.	Tana	7	6
3.	Karasjok	13	10
4.	Kautokeino	21	15
5.	Porsanger	2	1
6.	Kåfjord	2	2
7.	Målselv	9	6
	Sum	55	41

Fylkesmannen får jevnlig søknader fra hjemkommuner om muligheter for å få til nordsamisk fjernundervisning. I de fleste tilfellene klarer vi å få til et tilbud for elevene. Det er perioder der elever med rett til samiskopplæring tilbys dette gjennom alternative opplæringsformer som hospitering uten at det tilbys fjernundervisning.

32.7 Opplæring innenfor kriminalomsorgen

Resultatområde 38 Tilsyn og forvaltningsoppgaver på barnehageområdet

38.1 Tilskuddsforvaltning

38.2 Klagesaksbehandling

Fylkesmannen har kun behandlet en klage i 2008.

Vi får mange henvendelser og kopi av brev rundt tolkning av Barnehageloven så en del ressurser går til informasjon og veiledning på dette området.

Klagesaksbehandling barnehageloven med forskrifter

		Type klage	Medhold/delvis medhold	Avslag
FMFI	Klage etter barnehageloven med forskrifter	Barnehageloven § 10		1

38.3 Informasjon og veiledning

Fylkesmannen i Finnmark innkalte kommunene som barnehagemyndighet til et felles fagmøte i 2008. Kvalitet i barnehage var også tema på vår oppvekst- og utdanningskonferanse der bl.a. kunnskapsminister Bård Vegard Solhjell deltok.

Representanter for kommunene som barnehagemyndighet deltok sammen med KS, Sametinget og høyskolene i et etablert Samarbeidsforum som gjennomførte 2 møter i 2008.

Vi har mange forespørsler fra kommunene så det drives kontinuerlig informasjon og veiledning via telefon.

38.4 Tilsyn

Tilsynsoversikt barnehageområdet

	Tilsynsobjekt	Tema/Myndighetskrav	Avvik/Funn	Frist for lukking av avvik	Pålegg	Merknad	Ressursbruk	Kommentar
FMFI	Måsøy kommune	Barnehageloven § 16 tilsyn, §§10 -11 godkjenning, §§17-18 styrer og pedagogisk bemanning	Kommunen kan ikke dokumentere at barnehagen er godkjent	15.06.2008	■		2uv	
FMFI	Lebesby kommune	Barnehageloven § 16 tilsyn, §§10 og 11 godkjenning, §§17 og 18 styrer og pedagogisk bemanning	1. Kommunen må gjennomgå sine rutiner for å sikre at barnehagene er godkjente, og sikre at godkjenningene er i tråd med barnehageloven 2. Kommunen har ikke ført tilsyn med barnehagene	31.12.2008	■	Kommunen bør i sine dispensasjonsvedtak vurdere om det skal stilles krav om at den som får dispensasjon skal motta veiledning fra førskolelærer	2 uv	
FMFI	Vadsø kommune	Barnehageloven §§ 10-11 godkjenning, §§17-18 styrer og pedagogisk bemanning	Kommunen har gitt dispensasjon fra utdanningskravet uten at det er dokumentert at stillingen har vært lyst ut	01.02.2009	■	Kommunen må sikre og synliggjøre et system for godkjenning av barnehagene	2 uv	

Resultatområde 39 Oppgaver tilknyttet Barnehageløftet og annet utvikling

39.1 Utbygging

Finnmark har høy barnehagedekning, og det er ingen kommuner som har ventelister pr. i dag.

39.2 Kvalitetsutvikling

Finnmark er delt i 3 oppvekst- og utdanningsregioner. Hver region utvikler en felles kompetanseutviklingsplan for kommunene.

Regionene er delt inn på følgende måte:

- Region Øst: Sør-Varanger kommune, Vadsø kommune, Vardø kommune, Berlevåg kommune, Båtsfjord kommune, Tana kommune, Nesseby kommune.
- Region Midt: Karasjok kommune, Kautokeino kommune, Porsanger kommune, Gamvik kommune, Lebesby kommune.
- Region Vest: Nordkapp kommune, Alta kommune, Loppa kommune, Hasvik kommune, Kvalsund kommune, Hammerfest kommune, Måsøy kommune.

Styret i regionene har iverksatt kompetanseutvikling.

Totalt ble det bevilget 452 980 kr. av kompetansemidler til regionene og 341 255 kr. av utviklingsmidler til spesielle tiltak.

39.3 Nasjonale strategiplaner og særskilte satsingsområder

Kommunene Vadsø, Alta og Hammerfest deltar i et prosjekt " Minoritetspråklige barn i barnehagene".

Fylkesmannen har en tverrfaglig gruppe når det gjelder arealplanlegging. Oppvekst- og utdanning deltar i denne bl.a. med bakgrunn i å sikre økt tilgjengelighet for barn med nedsatt funksjonsevne.

I vår utlysning av midler til kompetanseutvikling oppfordret vi spesielt bl.a. til å sende inn prosjektsøknader som involverte barn med nedsatt funksjonsevne og også flerkulturell pedagogikk og språkforståelse.

Ressursrapportering

Resultatområde	FMFI	Sum		
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.		
Resultatområde 31	106	106	0	
31.1 Tilsyn	46	0	0	
31.2 Klagesaksbeha	20	0	0	
31.5 Eksamen og na	30	0	0	
31.7 Tilskuddsførv	10	0	0	
Resultatområde 32	17	17	0	
32.2 Kompetanseutv	2	12	0	0
32.3 Skoleporten	5	0	0	
Resultatområde 38	42	42	0	
38.1 Tilskuddsførv	30	0	0	
38.4 Tilsyn	12	0	0	
Resultatområde 39	12	12	0	
Landsdekkende oppgaver – Kunnskapsdepartementet	8	8	0	
Sum:	185	0	185	0

Barne- og likestillingsdepartementet

Resultatområde 42 Familierett

42.1 Ekteskapsloven og lov om registrert partnerskap

42.2 Anerkjennelsesloven

42.3 Barneloven

42.5 Veiledning og informasjon

Resultatområde 43 EØS-avtalens finansielle ordninger

Resultatområde 44 Familievern

Vi har i år nedprioritert tilsyn med familievernkontorene i fylket. Det har ikke vært ført tilsyn.

Resultatområde 45 Barnevern

45.1 Tilsyn med barneverninstitusjoner og oppfølging av og tilsyn med den kommunale barneverntjenesten

45.2 Fritak for taushetsplikt

45.3 Kompetansetiltak/Informasjonsvirksomhet

45.4 Biologisk opphav

45.5 Eidsvoll omsorgssenter for barn - tilsyn og klagebehandling

45.6 Handlingsplan mot kjønnslemlesting

Resultatområde 46 Universell utforming

Arbeidet med universell utforming har vært ivaretatt i forbindelse med løpende arbeid med saker etter plan- og bygningsloven.

Administrasjonsavdelingen er fast medlem i rådet for funksjonshemmede i fylket.

Resultatområde 48 Likestilling

Vi har ikke hatt spesielle tiltak på dette.

Ressursrapportering

Resultatområde	FMFI		Sum	
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.		
Resultatområde 42	51	0	51	0
Resultatområde 44	0	0	0	0
Resultatområde 45	64	2	64	2
45.1 Tilsyn med ba	37	2	0	0
Resultatområde 46	0	0	0	0
Resultatområde 48	0	0	0	0
Sum:	115	2	115	2

Justis- og politidepartementet

Resultatområde 51 Siviladministrasjon

51.1 Stiftelser

51.2 Vergemålsloven

Oppgaver etter vergemålsloven

Embeter	Antall saker	Antall tilsyn
FMFI	9	2
Sum	9	2

51.3 Forliksrådene

Ingen særskilte kommentarer.

51.4 Tilsynsråd for fengslene

51.5 Tomtefestelov

51.7 Kommunale politivedtekter

51.8 Hundeloven

Resultatområde 52 Borgerrettigheter

52.1 Fri rettshjelp

Rapportering på eget skjema direkte til departementet.

52.3 Navneloven

Resultatområde 53 Forebyggende samfunnssikkerhet

53.1 Oversikt over regionale samfunnssikkerhetsutfordringer

Det er gjennomført et omfattende prosjektarbeid med Risiko og sårbarhet i fylket (Fylkes-ROS). De viktigste regionale samfunnssikkerhets- og beredskapsmessige utfordringer knyttet til risikoområder og virksomheter, samfunnskritiske funksjoner og klimatiske forhold er nå kartlagt og publisert i første versjon av Fylkes-ROS for Finnmark. Rapporten ble offentliggjort etter møte i Beredskapsrådet desember 2008.

Fylkesmannen har brukt betydelige ressurser i arbeidet med Fylkes-ROS. En rekke beredskapsinstanser og fagpersoner både i og utenfor fylket har bidratt med innspill og konstruktive tilbakemeldinger på arbeidet, slik at det endelige produktet framstår som en systematisk oversikt over risiko som kan true liv, helse, miljø og samfunnskritiske funksjoner. I arbeidet med informasjonsinnhenting er det også gjort bruk av GIS (geografiske informasjonssystemer) som verktøy.

Til hvert kapittel i analysen er nye forebyggende og skadebegrensende tiltak foreslått. Dette er i hovedsak tiltak som andre instanser er ansvarlige for gjennomføringen av.

Fylkes- ROS ble ferdigstilt i desember 2008. Det har derfor ikke i 2008 vært mulig å starte arbeidet med oppfølging av analysen i forhold til forebyggende og beredskapsmessige tiltak.

Fylkesmannen har med gjennomføringen av dette prosjektet bidratt til å gi kommunene et sett med felles planforutsetninger, og beredskapsstaben hos Fylkesmannen vil i det videre fokusere på viktigheten av oppdatering og revidering av kommunenes egne ROS-analyser.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap har delfinansiert prosjektet.

Når det gjelder interne prosesser har beredskapsstaben utført sin del av planlegging og intern administrasjon, deltatt i styringsprosessen ved embetet og utarbeidet virksomhetsplan, koordinert arbeidet med utarbeidelse av budsjett, mål, planer og resultatkrav for samfunnssikkerhetsarbeidet innen Fylkesmannens ansvarsområde, med basis i innspill fra DSB og fagavdelingene.

53.2 Risiko- og sårbarhetsanalyser

I kontakt med kommunene, særlig ved øvelser og tilsyn, er kommunene oppfordret til å revidere og oppdatere sine ROS-analyser. Vi har også gitt bistand til kommunene ved rulling/oppstart av risiko og sårbarhetsanalyser og bidratt med veiledning og informasjonsmateriell.

53.3 Arealplanlegging

Klimaforhold er viet særskilt oppmerksomhet i Fylkes-ROS for Finnmark. De mest sannsynlige framskrivninger er gjort rede for, og konsekvenser og anbefalinger om klimatilpasninger er en gjennomgående del av analysen.

Fylkesmannen deltar i regionale planfora og setter samfunnssikkerhet og beredskap på dagsorden. Ved oppstart av planprosesser etter PBL informerer beredskapsstaben om forventninger til samfunnssikkerhet og beredskap. Fokus på klimaendringer og konsekvenser av denne er en del av dette arbeidet. beredskapsstaben hadde ingen innsigelser i 2008.

Embetet har benyttet GIS som verktøy i samfunnssikkerhetsperspektiv i forbindelse med informasjonsinnhenting/dokumentasjon til utarbeidelsen av fylkes-ROS for Finnmark.

Fylkesmannen har i 2008 i liten grad informert om GIS overfor kommuner og fylkeskommuner. Begrensede personellressurser og personellutskifting i perioden har bidratt til dette.

53.4 Veiledning og systematisk gjennomgang og vurdering av kommunene

Miljøvern avdelingen, juridisk stab og beredskapsstaben hos Fylkesmannen avholdt i samarbeid konferanse om plan- og bygningsloven. Alle kommuner i fylket og de fleste sektormyndigheter var representert. En av sesjonene var klimaendringer og konsekvenser for samfunnsplanleggingen ved DSB sitt klimasekretariat.

Viktigheten av bruk av ROS-analyser i kommunenes beredskapsplanlegging er vektlagt i fylkesmannens tilsynsaktivitet i kommunene og dokumentert gjennom tilsynsrapporter. Der hvor kommunene mangler/har svake ROS-analyser tilknyttet helse- og sosialmessig beredskap, er kopi av tilsynsrapportene oversendt Helsetilsynet i Finnmark.

I 2008 ble det gjennomført tilsyn i kommunene Båtsfjord, Gamvik, Kautokeino og Vardø med spesiell fokus på ivaretagelse av samfunnssikkerhet og beredskap i kommunenes ordinære plan- og styringssystemer. Tilsynsrapportene er sendt DSB med kopi til Helsetilsynet v/fylkeslege.

Resultatområde 54 Beredskapsforberedelser

54.1 Beredskapsplaner innen samfunnssikkerhet

Fylkesmannen har gjennom sin øvelses- og tilsynsaktivitet poengtert overfor kommunene viktigheten av helhetlige og samordnede kriseberedskapsplanverk, herunder tilfredsstillende beredskapsplanverk innen helse- og sosialmessig beredskap. Fylkesmannen har overfor de kommuner der en har ansett dette nødvendig, anført dette i øvelses- og tilsynsrapporter.

Oppdaterte veiledere fra DSB til bruk for utvikling/forbedring av kriseberedskapsplanverk er oversendt kommunene.

Det er igangsatt arbeid med å tilpasse fylkesmannens kriseplanverk opp mot SBS.

I møte i beredskapsrådet redegjorde medlemmene for status på sine beredskapsplanverk. Her oppfordret fylkesmannen til gjensidig kontakt mellom etater og organisasjoner som hadde felles utfordringer.

Fylkesmannen har som i foregående år gitt de kommunerrettede aktivitetene høy prioritet. Ved øvelser og tilsyn har det blitt fokusert på manglende oppdatering av risiko- og sårbarhetsanalyser i kommunene og viktigheten av å få dette på plass. Den nye fylkes-ROS for Finnmark vil også kunne være et viktig hjelpemiddel for å videreutvikle beredskapsplanverkene i kommunene.

54.2 Kommuneøvelser

Det er gjennomført øvelser i strategisk krisehåndtering i kommunene Berlevåg, Hammerfest, Hasvik, Karasjok, Lebesby, Porsanger og Vadsø. I 4 av kommunene ble scenarioene valgt ut på grunnlag av kommunenes egne ROS-analyser eller andre stedegne forhold. Øvelsen i Hammerfest ble gjennomført i samarbeid med Helsetilsynet i Finnmark. For kommunene Berlevåg, Vadsø og Lebesby var øvelsesscenarioet atomhendelse.

Alle øvelsene i kommunene var rettet mot kommunenes krisehåndtering, informasjonsberedskap og helse- og sosialmessig beredskap. Sivildforsvaret, Heimevernet, Politiet samt representanter for relevante frivillige organisasjoner ble invitert som øvelsesobservatører til alle øvelsene. Det er utarbeidet rapporter fra alle øvelser hvor DSB er kopimottaker av disse.

Til øvelsene rettet mot atomberedskapen innvilget Statens Strålevern vår søknad om midler til stimulering av kommunalt engasjement med kr. 80.000,-. Det er utarbeidet egen rapport til Statens Strålevern vedrørende disponering av tildelte midler. I tillegg er det som i øvrige øvelser med kommunene utarbeidet øvelsesrapporter som er oversendt DSB.

54.3 Regional samordning – øvelse

I desember 2008 ble det gjennomført årlig møte i beredskapsrådet. I tilknytning til møtet ble det gjennomført en pandemiøvelse (fugleinflusensa) i regi av DSB hvor Beredskapsrådet samt embetets ledelse og krisestab ble øvet.

54.4 Havneberedskap – øvelse

Ikke gjennomført havneberedskapsøvelser i Finnmark i 2008.

54.5 Samarbeid med Forsvaret – øvelse

Fylkesmannen v/beredskapsstaben har deltatt på øvelser i regi av Fellesoperativt hovedkvarter, Brigade Nord samt i planleggingfasen tilknyttet øvelse Grense i regi av HV 18. Videre har det vært gjennomført samarbeidsmøter med HV 17 og Vest-Finnmark politidistrikt.

54.6 Regional samordning

Fylkesmannens ansvar for å bedre regionale myndigheters evne til å samhandle og håndtere ekstraordinære påkjenninger og kriser har vært ivaretatt gjennom embetets arbeid for å styrke samfunnets beredskap mot krisesituasjoner i fred, mot terror og sabotasje og sikkerhetspolitiske kriser og krig.

I samarbeid med Politiet har vi forsøkt å kartlegge eventuelle nye utfordringer som kan utløse samordningsansvaret, drøftet bistands- og anmodningsrutiner, herunder utarbeidet en ny avtale om regional samordning mellom Fylkesmannen i Finnmark og politimesterne i Øst- og Vest-Finnmark.

Fylkesmannen har vært representert i beredskapsutvalgene i de tre største lufthavnene i fylket; Alta, Kirkenes og Lakselv.

54.7 Utvikling av nasjonalt ressursregister for redning og beredskap (NARRE)

54.8 Felles digitalt nødnett

Resultatområde 55 Regional og kommunal krisehåndtering

55.1 Organisering for krisehåndtering

Fylkesmannens oppgave under krisesituasjoner er å ivareta en koordinerende rolle i forbindelse med informasjonshåndtering, inklusive varselmottaker og formidler, samt etablere og implementere rutiner for varsling. Dette er ivare tatt gjennom rutiner i plan for krisehåndtering oppdatert i 2008.

Informasjonsberedskapen ved fylkesmannsembetet ivaretas av embetets web-gruppe. Web-gruppen utgjør pressetjenesten ved en krise. Web-gruppen ledes fra Samordnings- og informasjonsstaben og har to medlemmer fra hver av de fem avdelingene ved embetet, i tillegg deltar et medlem fra beredskapsstaben og GIS-koordinator.

Fylkesmannen ved beredskapsstaben har som del av sitt arbeid med tilsyn og øvelser i kommunene fokusert på organisering og informasjonsberedskap ved krise. Der hvor det er påvist svakheter, har en kommet med forslag til forbedringer overfor kommunen.

Sambands/kryptotjenesten har vært operativ hele året og er blitt gjennomført i henhold til gjeldende planer og instruksjer, herunder oppdatering og ajourhold av kryptomappe. Det er utpekt særskilt personell til å ivareta sambands/kryptotjenesten

55.2 Krisehåndtering

Fylkesmannen har i 2008 presentert ny fylkes-ROS for Finnmark for regionale myndigheter og alle kommunene i fylket. Disse ble utfordret til å bruke fylkes-ROS i egen ROS- og beredskapsplanlegging.

Formålet er at fylkes-ROS skal være et redskap for økt kunnskap om risiko og sårbarhet i fylket generelt og på egne områder spesielt slik ataktørene bedre kan settes i stand til å planlegge for å møte ekstraordinære påkjenninger og kriser.

Fylkesmannen har system for å ivareta sin koordinerende rolle overfor regionale myndigheter og kommunene i samsvar med retningslinjer for varsling og rapportering på samordningskanal.

55.3 Evaluering

Fylkesmannen i Finnmark har i 2008 ikke hatt noen kriser eller hendelser hvor det har vært nødvendig å iverksette noen form for evaluering eller som har gitt grunnlag for rapportering til DSB.

Ressursrapportering

Totalt antall ukeverk i beredskapsstaben var i 2008 181 . Av disse er det fratrukket 22 ukeverk grunnet sykdom hos en medarbeider. Reelt antall ukeverk er 159.

Ad. resultatområde 53: Av totalt 67 ukeverk er 40 ukeverk i sin helhet benyttet i en egen prosjektstilling forbindelse utarbeidelse og ferdigstillelse av fylkes-ROS for Finnmark.

Resultatområde	FMFI	Sum	
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	
Resultatområde 51		0	0
51.2 Vergemålslove	10	0	0
Resultatområde 52		0	0
52.1 Fri rettshjel	25	0	0
Resultatområde 53	67	67	0

Resultatområde 54	52	52	0
Resultatområde 55	40	40	0
Sum:	159	0	159

Kommunal- og regionaldepartementet

Resultatområde 61 Samordning, omstilling og fornying i kommunene

61.1 Kommunerettet samordning

Arbeidet med kommunerettet samordning var også i 2008 en viktig og krevende del av kommunal- og samordningsstabens område. Deler av de kommunerettede samordningsoppgavene er planlagt ved årets start, og mange av disse oppgavene tas også opp til diskusjon i fellesfora som ledergruppen eller kommunegruppen. Som tidligere år erfarer vi dessuten at mye av aktiviteten blir satt på dagsorden som følge av situasjoner som oppstår gjennom året, gjerne som følge av at kommunene tar kontakt. Kommunene benytter i stor grad Fylkesmannen som informasjonskilde og veileder, og dette er et arbeid vi prioriterer særlig siden vi vet mange kommuner i vårt fylke mangler viktig spisskompetanse. Vi opplever også at media retter fokus mot mer generelle eller enkeltsaker og at saker på denne måten blir satt på dagsorden hos oss.

Samordningsarbeidet består også i stor grad av intern samordning, gjerne i forkant og i etterkant av møter i ledergruppen eller i kommunegruppen. Kommunegruppen er viktig for å kunne gå dypere inn i diskusjoner og analyser av utvalgte saker og problemstillinger. Gruppen har månedlige møter og jobber ut fra et årshjul med faste oppgaver, blant annet relatert til 61.2 og 61.3. I tillegg tar gruppen opp til diskusjon spesielle saker som oppstår gjennom året, for eksempel dersom en eller flere staber/avdelinger opplever utfordringer relatert til konkrete kommuner.

Kommunal- og samordningsstabens samordningsoppgaver er også knyttet til eksterne samordningsoppgaver, og faste oppgaver er bl.a. knyttet opp forberedelse og oppfølging av eksterne møter og til løpende dialog med kommuner, regionale statsetater, KS og andre relevante aktører. Vi får generelt svært gode tilbakemeldinger på det kommunerettede arbeidet som gjennomføres fra Fylkesmannen.

Samarbeidet med KS-Finnmark er godt og det har vært gjennomført flere møter med representanter fra regionorganisasjonen gjennom året. Blant annet tok vi initiativ til, og gjennomførte, et møte med ny administrativ leder for KS-Troms og Finnmark på vårparten. Vi erkjenner imidlertid fortsatt et økt behov for informasjon og involvering når det gjelder sentralt inngåtte avtaler mellom staten og KS. Særlig velger vi å nevne at vi opplever mangelfull informasjon om prosjekter som ikke er styrt fra KS sitt regionkontor.

Fylkesmannen har, fra stabens og embetsledelsens side, ikke vært tilstede i møter i regionrådene. Fokus synes i stor grad å være politiske saker av interesse for flere kommuner og ellers mer nærings- og utviklingspregede saker. Vi har både i brev form og muntlig gjort rådene oppmerksom på at Fylkesmannen vil prioritere deltakelse i møter dersom vi får henvendelse om å holde innlegg innenfor våre saksfelt.

I år ble det årlige novembermøtet for ordførere og rådmenn holdt i Kautokeino. Utvalgte tema innen helse- og sosialfeltet ble særlig fokusert på årets møte; herunder fokus på folkehelse og barnevernsgranskning. Jon Egeland sin innledning til diskusjon om distriktenes posisjon i urban-Norge inspirerte til givende og høylytt diskusjon. Ny risiko- og sårbarhetsanalyse for Finnmark ble også presentert. Møtet var som vanlig vellykket men vi registrerte en spesiell stor deltakelse i diskusjonene i år.

Etter å ha evaluert viktigheten av å avholde generelle kommunemøter på slutten av 2007 valgte vi i 2008 å doble antallet slike møter til fire. Vi fortsatte den positive erfaringen med å i stor grad la kommunen få anledning til å tegne et helhetlig bilde av utviklingen i kommunen og til å la diskusjon mer enn lange presentasjoner prege disse møtene. Forståelse av helhet og sammenhenger er det sentrale for disse møtene, i tillegg til at vi i hvert av disse møtene valgte, etter nærmere samråd med den enkelte kommune, å gå inn i noen aktuelle tema eller utfordringer. I tillegg til embetsledelsen og stab deltok, alt etter hvilke tema som var valgt, som hovedregel to avdelingsdirektører i hvert av disse møtene. Kvalitetsutvikling og effektivitetsfremmende tiltak er erfaringsmessig gjennomgående temaer i disse møtene.

Det årlige møtet med fylkesordfører har utviklet seg til å bli et fast og nyttig møte hvor flere avdelingsdirektører deltar i tillegg til embetsledelsen. I år var det vår tur til å arrangere dette møtet som staben forbereder. Nytt møte planlegges på nyåret. Kontakten opp mot Fylkeskommunen er viktig og staben holder seg også løpende orientert

om saker til behandling i Fylkestinget samt deltar i utvalgte møter/saker.

Det nevnes spesielt at KRD sine samlinger vår og høst vurderes som veldig viktig for det kommunerettede samordningsarbeidet og at det oppleves som svært positivt at departementet i enda større grad vektlegger dialog og forberedte synspunkt fra embedene i disse møtene. Mest nyttig vurderes mer prinsipielle og overordnede temaer som ikke naturlig faller inn under andre fagsamlinger.

61.2 Omstilling og fornying i kommunene

Arbeidet med omstilling og fornying er i stor grad knyttet opp til fortsatt arbeid med å forankre et fokus på omstilling og fornyelse internt i embedet og til å stimulere kommunene til å ha et slikt fokus. Kommunegruppen med deltagere fra embedets avdelinger er et viktig strategisk verktøy for å forankre denne satsingen i hele organisasjonen, og avdelingene ser i større og større grad de muligheter omstilling og fornyelse kan gi for kommunene.

Det kommunerettede arbeidet er i stor grad knyttet opp til fordeling av tilbakeholdte skjønnsmidler til kommunale omstillings- og fornyingsprosjekter samt til oppfølging av disse. Kommunegruppen og avdelingene er involvert i dette arbeidet og det er en bevisst målsetting at avdelingene på embedet, og videre også andre kommuner, skal kunne få en læringseffekt ut av de prosjekter Fylkesmannen finansierer ved hjelp av omstillingsmidler.

I 2007 var det satt av 4,5 millioner kroner i tilbakeholdte skjønnsmidler, og alle midlene gikk til kommunale omstillings- og fornyelsesprosjekter. Som tidligere år ble det før jul sendt ut retningslinjer for tildeling av midlene og det ble satt to søknadsfrister, en i februar og en i mai. Midlene ble etter søknadsbehandling og tildeling fordelt på 17 prosjekter.

Flere prosjekter finansiert over omstillingsmidlene er blitt trukket frem i møter i regi av Fylkesmannen, også ved at prosjektansvarlige/- ledere er invitert til å presentere prosjektet sitt. Med henblikk på erfaringsutveksling for kommunene mellom legges for øvrig også søknader, prosjektbeskrivelser og rapporter på Fylkesmannens nettsider.

I 2008 ble det tatt i bruk elektronisk søknadsskjema for behandling av prosjektsøknader for å lette saksbehandlingen. Løsningen var ikke integrert med ephorte noe som medførte en del manuelt arbeid med lagring av søknader. Dette arbeidet vil bli fulgt opp i 2009.

Vi registrerer at prosjektene i stor grad er fokusert rundt de mest ressurskrevende fokusområdene i kommunene. En målsetning for neste år er at kommunene skal fokusere noe bredere når de søker om omstillingsmidler fra Fylkesmannen, og vi har tatt dette med i vårt brev til kommunene med retningslinjer for fordeling av tilbakeholdte skjønnsmidler for 2009.

61.3 Samordning av statlig tilsyn

Nytt kapittel 10 A i Kommuneloven trådte i kraft og vi opplevde oss som godt forberedt og klar til å ta fatt på Fylkesmannens nye samordningsrolle.

På dette området startet året med å ferdigstille retningslinjer for Fylkesmannens samordningsrolle og disse ble sendt ut til regionale statsetater samt til kommunene i fylket. Vi fikk svært gode muntlige tilbakemeldinger fra regionale statsetater og fra kommunene på det nye kapittelet i loven og på den nye rollen Fylkesmannen var tildelt. Vi har så langt ikke fått tilbakemeldinger som gir grunnlag for å vurdere behov for revisjon av utarbeidede retningslinjer.

Embedets samlede kommunerettede tilsynsportefølje er vurdert samlet sett og den ferdige tilsynskalenderen ble ved årets start gjort tilgjengelig på fylkesmannens internettside. I løpet av året tok vi initiativ til utarbeidelse av en forbedret versjon av denne kalenderen slik at den også inneholder tilsynsrapporter og at den kan benyttes både bak- og fremover i tid. Etter vår vurdering vil vi på denne måten i større grad internt se behov for samordnende tiltak og det er lettere for blant annet kommuner og regionale statsetater å finne tilsynsrelevant informasjon fra embedet. Vi har vurdert om det er hensiktsmessig og praktisk gjennomførbart, men foreløpig synes dette å være for ressurskrevende å håndtere.

Det nevnes at det også i år, med veldig gode tilbakemeldinger og erfaringer, er gjennomført fellestilsyn mellom

helse- og sosialavdelingen og beredskapsstaben.

I årets første del arrangerte staben og kommunegruppen en embetsintern tilsynsdag for å forsterke vårt fokus på tilsyn og på hvordan vi bedre kunne jobbe bedre sammen og dra nytte av hverandres erfaringer innen dette feltet. I tillegg til mer generelle innlegg presenterte alle avdelinger/staber sin tilsynsportefølje, metoder for tilsyn og refleksjoner for hvordan kommunerettede tilsyn kunne gjøres bedre og om en så forbedringer også gjennom økt samordning. Det var en svært nyttig dag med stor deltakelse fra alle avdelinger og staber. Grunnet gode tilbakemeldinger tar vi sikte på å arrangere en slik dag i april neste år, men da tar vi sikte på å også invitere relevante regionale statsetater.

I det året som har gått har ikke Fylkesmannen blitt anmodet om å utøve sin nye samordningsrolle etter kap 10 A. En kommune har muntlig anmodet om at kommunerettede tilsyn neste år gjennomføres i løpet av en og samme uke. Det vil ønske vil vi fra Fylkesmannen søke å etterkomme. Fylkesmannen har dessuten, ved helse- og sosialavdelingen, mottatt brev fra Arbeidstilsynet med forespørsel om fellestilsyn. Avdelingen fant det ikke praktisk mulig å kunne etterkomme det ønsket.

Resultatområde 62 Kommuneøkonomi

62.1 Kontroll og godkjenning etter økonomibestemmelsene i kommuneloven

Den økonomiske utviklingen i kommunene er helt avgjørende for å ha livskraftige samfunn og for å kunne opprettholde mange av lokalsamfunnene i fylket. Embetet er derfor svært opptatt av å holde fokus på de betingelser kommunene gis for å kunne utøve lovpålagte tjenester. Kunnskap om den enkelte kommunes økonomiske situasjon er avgjørende i en samlet vurdering av en kommunes utfordringer og muligheter. Faste oppgaver knyttet til gjennomgang/kontroll av kommunale årsbudsjett og økonomiplaner gir også nyttig og viktig kunnskap som bakteppe til mer analysepregede oppgaver som for eksempel å utarbeide kommunaløkonomiske analyser til bruk ved Fylkesmannens generelle kommunemøter.

Det er mye løpende kontakt med kommunene, på e-post eller på telefon. Videreformidling av informasjon innen kommuneøkonomifeltet har vært prioritert, ved utsending av brev men også ved at en god del informasjon er lagt ut på Fylkesmannens nettside.

Gjennomgang av budsjett for ROBEK-kommuner og oppfølging av disse kommunene er en prioritert oppgave. Gamvik kommune ble meldt ut av ROBEK etter avlagt regnskap for 2007. Ved utgangen av året var det kun Porsanger kommune som var oppført i registeret. Reisevirksomhet knyttet til oppfølging av Robek kommuner er prioritert, imidlertid er avstandene store og reiser er derfor ressurskrevende både personellmessig og økonomisk. Mye av kontakten skjer derfor også over telefon eller på e-post.

Embetets kommunegruppe er viktig i den interne samordning og oppfølging av ROBEK kommuner så vel som andre kommunaløkonomiske tema som mer generell informasjon om kommuneoppbygget i forbindelse med for eksempel Statsbudsjettet og for samordning av embetets oppfølging av KOSTRA-rapportering fra kommunene.

Det var mye fokus på Sørheimutvalgets innstilling når Kommuneproposisjonen ble lagt frem i mai. De delene av utvalgsinnstillingen som gjaldt Nord-Norgetilskuddet ble ikke gjennomført og den store inntektsreduksjonen som var fryktet for Finnmarkskommunene uteble.

Fylkesmannen innledet om kommuneoppbygget for 2009 på KS-konferanse etter framleggelse av Kommuneproposisjonen. På Høstkonferansen var imidlertid ikke Fylkesmannen invitert til å innlede, men rådgiver for kommuneøkonomi var tilstede på konferansen.

62.2 Økonomiforvaltning – veiledning

Kommuneøkonomi er rapportert samlet under 62.1.

Resultatområde 63 Kommunalrett og valglov

63.1 Kommunalrett

En del saker som presenteres som lovlighetskontroll, men som viser seg ikke å være det.

Lovlighetskontroll

Embeter	Saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i			Lovlighetskontroll initiert av fylkesmannen			Vedr. habilitet	Vedr. lukking av møter
	Antall saker	Antall opprettholdt	Antall ulovelig	Antall saker	Antall opprettholdt	Antall ulovelig		
FMFI	3	2	1	0	0	0	0	1
Sum	3	2	1	0	0	0		

63.2 Valg

Resultatområde 64 Forvaltningsloven og offentlighetsloven i forhold til kommunesektoren

Mange henvendelser om temaet, men mange saker løser seg underveis i dialog med kommunene.

Antall klager på avslag om begjæringer om innsyn, jf. offentlighetsloven § 9 tredje ledd og forvaltningsloven § 21 annet ledd

Embeter	Antall
FMFI	5
Sum	5

Resultatområde 65 Kommuneinndeling og interkommunalt samarbeid

65.1 Kommuneinndeling

Ingen kommuner i Finnmark har i løpet av året tatt kontakt med Fylkesmannen angående vurderinger eller ønske om ny kommuneinndeling.

En viktig forklaring til dette er nok som i fjor at i de aller fleste av kommunene i fylket, grunnet store avstander, punktbosetting og klimatiske forhold, blir ikke opptaksområdene for kommunale tjenester større ved å slå sammen enheter. Det er derfor svært lite å spare på denne type tjenester i tillegg til at de rent praktiske effektene uteblir.

65.2 Interkommunalt samarbeid

Interkommunalt samarbeid kan i Finnmark være et godt virkemiddel for å redusere sårbarhet i utvalgte tjenester i en kommune, for å øke kvaliteten på tjenester gjennom etablering av større fagmiljø eller for å finne mer effektive løsninger.

Fylkesmannen har ved flere anledninger bedt kommunene vurdere interkommunalt samarbeid som et virkemiddel til å få mindre sårbare tjenester/økt kvalitet innen områder som for eksempel barnevern. I andre tilfeller og for andre typer tjenester har Fylkesmannen også bedt kommuner vurdere interkommunalt samarbeid som et alternativ i deres arbeid med driftsbesparende tiltak.

Flere kommuner har også jobbet med samarbeidsprosjekter som har resultert eller vil resultere i avtaler mellom to eller flere av dem. Etter vår kunnskap har også to kommuner i fylket i løpet året planlagt og tilrettelagt for inngåelse av vertskommunesamarbeid. Dette gjelder kommunene Gamvik og Lebesby innenfor områdene barnevern og legetjenester. Vi registrer imidlertid en generell skepsis blant kommunene til å plassere arbeidsplasser i en nabokommune, noe som i tillegg til avstander trolig er en medvirkende årsak til at ikke flere kommuner velger denne type løsninger.

Resultatområde 66 Bolig- og bygningsrett

66.1 Byggesaker

Innrapportering på SYSAM utført jf link under resultatområde.

66.2 Saker om ekspropriasjon

Ingen saker behandlet i 2008. En sak innkommet, men saken ble løst før saksbehandling ble nødvendig.

66.3 Klage etter eierseksjonsloven

Ingen slike klager.

Klage etter eierseksjonsloven - antall

Embeter	Antall klager	Tatt til følge	Ikke tatt til følge	lovbestemmelser er vurdert under klagebehandlingen
FMFI				
Sum	0	0		

66.4 Klage på kommunalt vedtak om forkjøpsrett av leiegård

Ingen saker.

Klage på kommunalt vedtak om forkjøpsrett av leiegård - antall

Embeter	Antall klager	Tatt til følge	Ikke tatt til følge	lovbestemmelser er vurdert under klagebehandlingen
FMFI	0	0	0	
Sum	0	0		

Ressursrapportering

Resultatområde	FMFI	Sum	
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	
Resultatområde 61	17	17	0
Resultatområde 62	30	30	0
Resultatområde 63	5	5	0
Resultatområde 64	8	8	0
Resultatområde 65	1	1	0
Resultatområde 66		0	0
66.1 Byggesaker	45	0	0
Sum:	61	0	61

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Resultatområde 73 Sosialtjeneste

73.1 Lov om sosiale tjenester

73.2 Arbeids- og velferdsforvaltningen og sosiale tjenester – formidlingstiltak og kompetanseutvikling

73.3 Kvalifiseringsprogrammet

73.4 Gjeldsrådgivning

73.5 Kartlegging av funksjons- og arbeidsevne

Resultatområde 74 Levekår

74.1 Handlingsplan mot fattigdom

Vi i region nord arbeider fortsatt med boligsosialt arbeid i fellesskap, og planlegger felles aktivitet for hvert år. Samarbeidet drives av Husbanken Bodø og Hammerfest, og fylkesmennene i nord. Et AU bestående av rådgivere fra alle disse 5 aktørene er ansvarlige for felles aktivitet. Ved siden av å drive fylkesvise nettverk, har vi i år arrangert Erfaringskonferanse i Tromsø 3.- 4.september. Omtale av konferansen finnes her:

<http://www.husbanken.no/Venstremeny/Vanskeligstilte%20paa%20boligmarkedet/Bostedsloshet/fuggelli.aspx>

”Muligheter og mot” er informert om og delt ut til samtlige kommuner i fylket.

På regionalt nivå har vi kontakt med andre statlige aktører som er omfattet av boligstrategien: Helse Nord, Kriminalomsorgen, IMDI, Bufetat samt KS.

På fylkesnivå samarbeider vi med Husbanken i Hammerfest om ulike aktiviteter på boligområdet: kurs i prosjektstyring og informasjonsmøter om de statlige tilskuddsordningene.

Det er i år tildelt kr 1.637.225,- i tilskudd til 5 kommuner på kapittelet som omhandler boligsosialt arbeid. Fylkesmannen har ansvar for hele prosessen rundt tilskuddene, samt ansvar for oppfølging av prosjektkommunene.

Resultatområde 78 Innvandring og integrering

78.1 Statsborgersaker

Statsborgerseremonier

Embeter	Antall seremonier	Prosent nye statsborgere som har deltatt
FMFI	2	20
Sum	2	

78.2 Bosetting av flyktninger

Det har ikke vært gjennomført konkrete tiltak på dette i år.

78.3 Introduksjonsordning for nyankomne innvandrere(introduksjonsloven)

Fylkesmannen i Finnmark mottok ingen klagesaker på introduksjonsloven i 2008.

78.4 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere og norskopplæring for asylsøkere

Fylkesmannen i Finnmark arrangerte høsten-08 en konferanse for de som er ansvarlige for voksenopplæringen for fremmedspråklige voksne, der det bl.a ble gitt informasjon om tilskuddsforvaltningen. Fylkesmannen arrangerte også i samarbeid med IMDI og Vox etterutdanningskurs for pedagogisk personale.

Resultatområde 79 konsultasjonsprosedyrer mellom statlige myndigheter og sametinget

Embetet har konsultert med Sametinget når det gjelder:

- Forskrift om fiske etter anadrome laksefisk og innlandsfisk i vassdrag Finnmark for 2008-2012.
- Møter i arbeidsutvalg for opprettelse av verneområder i Kautokeino kommune er å betrakte som konsultasjoner.

Ressursrapportering

Resultatområde	FMFI		Sum	
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.
Resultatområde 73	46	100	46	100
Resultatområde 74	5	10	5	10
Resultatområde 78	8		8	0
Resultatområde 79			0	0
Sum:	59	110	59	110

Helse- og omsorgsdepartementet

Resultatområde 75 Habilitering og rehabilitering

75.1 Habilitering og rehabilitering

Fylkesmannen har utført en kartlegging av koordinerende enheter i kommunene. Resultatet av kartleggingen sammenholdt med de krav som følger av forskrift om habilitering og rehabilitering viste at bare 4 av Finnmarks 19 kommuner hadde fungerende koordinerende enheter i samsvar med forskriften.

Fylkesmannen har i samarbeid med arbeidsutvalget i nettverk for koordinerende enheter arbeidet for å stimulere til økt fokus på koordinerende enheter og individuell plan i kommunene og økt samarbeid mellom sentrale aktører.

Samling for koordinerende enheter i Finnmark ble avholdt 8.oktober 2008. Fagsamlingen ble etterfulgt av en rehabiliteringskonferanse med tittelen ”Helhetlige tilbud i Finnmark – kooordinering/samarbeid på tvers. Begge arrangement ble finansiert av Helsedirektoratet.

Prosjekt seksualitet og forebygging av seksuelle overgrep

Fylkesmannen har inngått et prosjektsamarbeid med habiliteringstjenestene i Finnmark.

Målene for prosjektsamarbeidet er å tilføre tjenesteyterne kompetanse nok til å forebygge seksuelle overgrep gjennom å sette seksualitet på dagsorden, observere signaler på overgrep og håndtere mistanke på forsvarlig vis. Prosjektet er finansiert av Helsedirektoratet.

Prosjektgruppen har invitert en tjenesteyterrepresentant, Norsk forening for utviklingshemmede (NFU) og NORA krise- og incestsenter til å være referansegruppe for prosjektet, noe de alle takket ja til. Det er også etablert et samarbeid med Stine Sofies stiftelse som er en uavhengig stiftelse som arbeider med å beskytte barn mot vold og overgrep, for å avdekke vold og overgrep mot barn og for å sikre barnas rettsikkerhet.

I oktober 2008 ble det avholdt dagskurs med overskriften; Trygge kommunale tjenester for utviklingshemmede i Finnmark. Inngressen lød slik; *”En kompetent tjenesteyter skal ha større forutsetninger for å se tjenestemottakers seksualitet som et av flere livsområder, observere eventuelle tegn på seksuelle overgrep, eventuelt varsle om overgrep.”*

Prosjektets første del er gjennomført i 2008. Det er avholdt et kurs – kurskompetansen er implementert i Habiliteringstjenesten for barn og Habiliteringstjenesten for voksne.

Prosjektgruppen jobber i 2009 videre med å utarbeide en håndbok for det enkelte kommunale tjenestested. Håndboken skal bestå av fire deler; en generell innføring som vektlegger betydningen av å snakke om kropp og seksualitet, jf det som er beskrevet ovenfor, observasjon av tegn på overgrep, det å håndtere mistanke og til slutt en internkontrollveiledning som sikrer at håndboken implementeres i den enkelte kommunes system for opplæring og dokumentasjon av opplæring. Håndboken ferdigstilles i løpet av høsten 2009, den vil avslutningsvis bli presentert for kommunene på interkommunale kurs.

75.2 Barn med nedsatt funksjonsevne og deres familier

Det var planlagt ny runde med opplæring i Takt våren 2008. Opplæringen ble fra direktoratets side avlyst som følge av lav påmelding.

75.3 Unge personer med nedsatt funksjonsevne i alders- og sykehjem

Vi har ikke gjort noe på området i 2008.

Resultatområde 76 Kvalitet og samhandling

76.1 Samarbeid mellom 1. og 2. linjetjenesten

Etablert arbeidsutvalg for samhandling mellom Helse Nord og primærhelsetjenesten. Mona Søndena er Finnmarkskommunenes representant i utvalget, utpekt av deltakerne i samfunnsmedisingruppa februar 2008.

Praksiskonsulentordning: 3 PKO-stillinger hver på 20 % i Finnmark: Harald Sunde (Kirkenes), Georges Nasr (Karasjok) og Arve Østlyngen (Alta).

16 av 19 kommuner i Finnmark har avtaler knyttet til drift av sykestuesenger.

76.2 Individuell plan

Alle følger opp arbeidet med individuell plan på sine områder. Dette gjelder gjennom råd og veiledning i telefon, det kan være tilbakemeldinger i klagesaker. Det har vært gjennomført egne opplæringstiltak innenfor området rusmiddelarbeid i 2008. Det fokuseres på dette i arbeidet med implementeringen av KVP. Vi har hatt stort fokus på habilitering og rehabilitering i fjor. Vi arrangerte en stor konferanse om dette istede for egne konferanser om Individuell plan.

76.3 Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i sosial- og helsetjenesten

Vårt oppdrag blir ivaretatt som en integrert del av vårt øvrige arbeid overfor de ulike virksomhetsområdene i helse- og sosialtjenesten og gjennom daglig veiledning overfor tjenesterytere og beslutningstakere. Også innenfor vårt tilsynsarbeid blir kvalitetsaspektet og internkontrollfokuset løftet frem.

76.5 Felles digitalt nødnett

Vi har ingen oppdrag her.

Resultatområde 77 Andre oppdrag

77.1 Helsemessig og sosial beredskap

Status for kommunale beredskapsplaner: Alle kommunene i Finnmark, unntatt Båtsfjord, har plan for helsemessig og sosial beredskap. Flere av kommunene mangler imidlertid ROS-analyser som grunnlag for sine planer og mange av planene er ikke oppdaterte eller øvde.

FM har i 2008 utarbeidd Fylkes-ROS, der målet har vært å bidra som premissleverandør til kommunalt ROS-arbeid.

FM har bidratt med rådgivning overfor kommune om distribusjonsplan for jod (Sør-Varanger kommune)

Det er et samarbeid mellom FMs beredskapsstab og helse- og sosialavdelingen om å arrangere beredskapsøvelser for kommunene. En av disse øvelsene ble kombinert med tilsyn av helsemessig og sosial beredskap i Hammerfest kommune og helsemessig beredskap på Klinikkk Hammerfest.

FMs beredskap er blitt øvd av DSB, scenario: Pandemisk influensa.

77.2 Fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt

Ingen saker i 2008

Fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittelig saksbehandlingstid
FMFI	0	
Sum	0	

77.3 Særfradrag

Mot slutten av 2008 har vi mottatt 4 saker. 1 av sakene ble ferdigbehandlet i 2008.

Særfradrag for utgifter til behandling utenfor den offentlige helsetjenesten. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid.

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittelig saksbehandlingstid
FMFI	1	40
Sum	1	

77.4 Førerkortsaker

Det totale antall saker om førerkort mottatt Fylkesmannen i Finnmark er i realiteten noe høyere enn oppgitt, da det i denne tabellen er tatt utgangspunkt i antall nye personer i 2008 som har søkt om dispensasjon, fått inndratt førerkortet eller evt. klaget på en avgjørelse fra 2008. Innenfor disse tallene kan det være at en person både har fått inndratt førerkortet og søkt dispensasjon innenfor samme år, hvilket kunne vært registrert som to saker. Dette gir også utslag for de øvrige tallene i tabellen. Videre er det heller ikke medregnet søknader eller meldinger som er innkommet i 2007, men behandlet i 2008.

Førerkort. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittelig saksbehandlingstid
FMFI	256	4
Sum	256	

77.5 Pasientjournaler

Pasientjournaler. Antall saker.

Embeter	Antall
FMFI	0
Sum	0

77.6 Rett til trygderefusjon

Ingen rapportering

77.7 Helse- og sosialmelding

Rapporteres i henhold til plan

77.8 Rettssikkerhet ved ytelse av helsehjelp med hjemmel i Pasientrettighetsloven kap. 4A

Ingen rapportering

Resultatområde 83 Folkehelsearbeid

83.1 Folkehelsearbeid generelt

Lokalt folkehelsearbeid

I Finnmark er 11 kommuner med i partnerskap for folkehelse. Disse inngår i et nettverk som møtes 2-4 ganger i året for erfaringsutveksling og kompetanseheving. Fylkesmannen deltar også her. Vi har innhentet opplysninger om lokale folkehelse tiltak i både Finnmark og andre fylker og samlet det i en aktivitetsbank. Denne aktivitetsbanken har vært svært nyttig for mange folkehelsekommuner, særlig de nyeste, som har hentet ideer og tiltak derfra. Vi har også deltatt på signeringen av partnerskapsavtale med nye folkehelsekommuner og regionale partnere.

Fylkesmannen sitter i referansegruppa for prosjektet Aktivitetsskolen i Finnmark, et forskningsprosjekt ved Klinikk Hammerfest for behandling av barn med overvekt som settes i gang i 2009.

Hovedfokus for Partnerskap for folkehelse i 2008 har vært strategi for utjevning av sosiale helseforskjeller. Fylkesmannen har innlemmet perspektivet om sosial ulikhet på flere arenaer (arealplanmøter, styringsgruppa for partnerskap for folkehelse, nettverksmøter med folkehelsekoordinatorene, trafikksikkerhetsforum m.m.) og holdt foredrag om temaet ved flere anledninger (samling for kommuneleger, turnusleger, ressursgruppesamlinger for ernæring og fysisk aktivitet, eldrerådskonferanse, ordførersamlingen og fylkestinget).

Som en del av denne satsingen mot sosiale helseforskjeller, tilbyr i dag 11 kommuner treningskontakter som en del av sin støttekontaktjeneste. Treningskontaktkurset var et nært samarbeid mellom Fylkesmannen, Finnmark fylkeskommune og Helse Førde og utdannet ca. 30 treningskontakter. Også personer fra DPS deltok på treningskontaktkurs for å få mer kunnskap om fysisk aktivitet som behandlingsmetode.

Fylkesmannen i Finnmark har bidratt med å sette rammene for opprettelsen av Aktiv på Dagtid i Finnmark. Styringsgruppa i partnerskap for folkehelse bestemte i høst at fire kommuner får økonomisk støtte til å opprette et slikt tilbud. Det er også blitt arbeidet for en kopling mellom dette tilbudet og NAV og koordinerende enhet.

Fylkesmannen har gitt økonomisk støtte til generelle tiltak for helsefremming i befolkningen. I 2008 mottok vi søknader for til sammen ca. 1.700 000 kroner, mens bevilgningene har vært på til sammen ca. 120 000 kroner.

Kommunehelseprofiler

Kommunehelseprofilene er blitt presentert under foredrag for folkehelsekoordinatorene og kommuneleger. Vi har fått tilbakemelding om at flere har tatt i bruk verktøyet.

Planarbeid

Fylkesmannen har en tverrfaglig arealplangruppe som ledes av miljøvern avdelingen og møtes to ganger i måneden for å se på alle planer som blir forelagt.

Resultatkrav

I 2008 behandlet arealplangruppa 136 reguleringsplaner og 6 kommuneplaner. For plansaker er det laget en standartuttalelse fra helse- og sosialavdelingen som blir brukt i de fleste høringsuttalelser. Derfor stemmer ikke tabelldata med denne.

For noen få planer har det imidlertid vært behov for mer spesifikke uttalelser om folkehelse og hensyn til barn og unge. Vi deltar også på arealplanforum som arrangeres i samarbeid med kommune og fylkeskommune (to stk. i 2008).

Helse i Plan var også tema på ordførersamlinga som ble arrangert av Fylkesmannen i høst.

Folkehelsearbeid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMFI	24	1
Sum	24	

83.2 Miljørettet helsevern

Det har vært 6-8 klager / henvendelser siste året. De fleste har ikke vært behandlet som klagesak fordi:

- 1) Det foreligger ikke kommunalt vedtak. Klager orienteres om å kontakte kommunen.
- 2) Miljørettet helsevern i kommunen ber om råd.

Det har vært behandlet 1 klage etter khl § 4a-12 anke på kommunalt vedtak, saksbehandlingstid på 8 uker.

Det har vært samarbeid med utdanningsavdelingen i 1 sak som gjelder skole / barnehage (Vardø)

Det har vært avgitt en høringsuttalelse i samarbeid med miljøavdelingen hos FM til søknad til SFT om utslipp (Melkøya, Hammerfest)

Besvart elektronisk spørreskjemaundersøkelse fra Hdir innen fristen.

Orienterert i samfunnsmedisingruppa om nytt regelverk for å forebygge legionella-utbrudd i kommunene. Samfunnsmedisingruppa har også hatt foredrag og debatt omkring inneklima.

83.3 Ernæring, fysisk aktivitet og tobakk

Vi har hatt et mål om at alle trinn på ungdomsskolene bruker FRI i undervisningen. En ekstern konsulent har fått i oppdrag om å rekruttere skoler og veilede dem i oppstarten. Vi har også deltatt på *Opplæringsdagene*, en konferanse for lærere i vestfylket hvor vi informerte om FRI.

Resultatkrav

87 prosent av alle 8., 9. og 10. trinn i Finnmark har meldt seg på FRI for skoleåret 08/09.

Resultatkrav

Utenom arbeidet med FRI har vi ikke hatt kapasitet til å jobbe noe særlig mot skolene i 2008. De videregående skolene i Finnmark har røykeforbud. Vi har imidlertid ikke fulgt opp hvordan dette går. Vi har heller ingen oversikt over andel grunnskoler som har minst 60 minutter daglig fysisk aktivitet eller andel ungdomsskoler med skolefruktordning.

Vi har i samarbeid med Fylkesmannen i Troms arrangert kurs i røykesluttveiledning. Nå har vi seks røykesluttveiledere spredt på fire kommuner. Grunnet manglende røykesluttveiledere i fylket valgte vi i 2008 å dekke reise, opphold og kursavgift for deltakerne. Veilederne blir fulgt opp gjennom sitt medlemskap i Forum for tobakksfrihet i Finnmark, som møtes to ganger i året for erfaringsutveksling og faglig oppdatering.

Medlemmer fra Forum for tobakksfrihet arrangerte Verdens Tobakksfrie Dag i fire byer. På tross av en tids- og kostnadskrevende markering, var den svært vellykket.

Verdens Aktivitetsdag ble markert på embetet med en intern 1-2-30 konkurranse mellom de ansatte.

Vi har fremmet MER- kampanjen for fylkets barnehager og opplyst om de nye retningslinjene om mat og måltider i barnehagen på nettet og per brev. ¼ av fylkets barnehager mottok kokeboka "Kokebok for alle" i forbindelse med denne lille informasjonskampanjen.

I 2008 takket vi ja til å bli en del av Fiskesprell- prosjektet og har i høst gjort forberedelser for Fiskesprell- kurs for barnehageansatte i fire byer i tidsrommet januar til mars 2009.

83.4 Forebygging av osteoporose og osteoporotiske brudd

Ingen rapportering

83.5 Forebygging av uønsket svangerskap og abort

Vi ble ikke innvilget midler til gjennomføring av kompetansehevende kurs i 2008.

I samarbeid med Helsedirektoratet behandlet vi søknader om midler til forebygging av uønskede svangerskap og abort. Vi fikk inn søknader på til sammen 1 094 500 kroner og bevilget 527 000 kroner.

83.6 Smittevern

Oppdaterer oversikt over smittevernleger 3-4 ganger hvert år. I de fleste kommunene har smittevernoverlegen dette ansvaret. Ikke alle kommunene har oppnevnt fast stedfortreder.

KORSN v/ Kirsten Gravningen foreleste om MRSA for samfunnsmedisingruppa med etterfølgende diskusjon. Det har vært orientert i samfunnsmedisingruppa om tilsynskampanje ved mattilsynet for 2008 og 2009.

Det har ikke vært avholdt smittevernkonferanse i fylket i 2008.

Det har ikke vært behandlet smittevernsaker i 2008 og heller ikke mottatt smittevarslinger. Vi har imidlertid fått noen henvendelser i etterkant med forespørsler om råd. Spesielt har dette vært knyttet til beskyttelsestiltak rundt utbrudd av MRSA.

Resultatområde 84 Primærhelsetjeneste

84.1 Allmennlegetjenesten inkludert fastlegeordningen

FM driver samfunnsmedisinsk gruppe, som er ei kombinert utdanningsgruppe i samfunnsmedisin og et kommuneoverlege-forum. Gruppa har hatt møte 4 ganger i 2008. På møtene kommer 10-18 deltakere. Det skrives referat fra møtene som distribueres til alle kommuneoverleger og utdanningskandidater i fylket.

Av mange tema som har vært oppe i år refereres her:

- Gjennomgang av kommuneoverlegens regelverk, knyttet til miljørettet helsevern.
- LAR – behandling, omfang og organisering i Finnmark.
- Helse i plan, samarbeid med kommunens planmyndighet.
- Folkehelsearbeid – partnerskapsordningen og informasjon om prosjekter
- Diskusjon om interkommunal organisering av miljørettet helsevern. Små kommuner ønsker slikt samarbeid, mens enkelte større kommuner ikke ønsker slikt samarbeid.

LSU finnes ikke i alle kommunene og det er svært varierende fungering. I flere av de minste kommunene fins bare 1-2 leger i deltidsstillinger + turnuslege og da er det vanskelig å få fungerende LSU.

Ingen kommuner i fylket har vært suspenderte fra fastlegeordningen i 2008. I perioder med personell-skifte i nøkkelstillinger, er spesielt små kommuner sårbare. I perioder på flere måneder har enkelte kommuner ikke hatt fungerende kommuneoverlegefunksjon og ikke ivaretatt samfunnsmedisinske og administrative oppgaver tilfredsstillende.

3 kommuner (Sør-Varanger, Alta og Porsanger) har søkt om ny legehjemmel i 2008, alle er anbefalt av FM overfor Hdir.

84.2 Turnustjeneste

Finnmark tilbød 25 turnuslegeplasser i distrikt både til vår og høstkullet i 2008. Det startet henholdsvis 20 og 24 kandidater på kullene. I tillegg har vi 6 turnusplasser i kommunehelsetjenesten for turnusfysioterapeuter hvert halvår, samt 3 i spesialisthelsetjenesten.

For kullene blir det arrangert kurs i offentlig helsearbeid i kommunene med innføring i pasientrettighetsloven, helsepersonelloven, lov om psykisk helsevern, kommunehelseloven, smittevernloven og beredskapsplanlegging.

Det ble også gitt opplæring i førerkortforskriftens helsekrav og i folkehelsearbeid. I undervisningen legger vi vekt på å få til interaktiv læring, blant annet ved bruk av kasuistikker. Fylkesmannen står selv for mange av forelesningene, men har også avtale med 2-3 forelesere utenfra. Kursene avholdes fra lunsj til lunsj over 3 dager på grunn av lang reiseavstand. På grunn av få turnusfysioterapeuter i fylket samles fysioterapeutkandidatene til kurset på vårhalvåret. Dette gjelder både de i distrikt og de i kommunen.

Hvert turnuslegekull deles inn i 3 veiledningsgrupper, en gruppe i vest -, midt- og østfinnmark. Fylkesmannen har engasjert 3 fylkesveiledere som til vanlig arbeider som allmennleger i Finnmark. Det arrangeres 2 gruppeveiledningssamlinger for hvert kull. Første samling finner sted i starten på turnustjenesten over to dager hvor det også arrangeres akuttmedisinkurs. Siste samling avholdes i løpet av siste måned av turnustjenesten. I tillegg arrangerer vi ei kort veiledning også under turnuskurset for å spare reiseutgifter til en tredje samling.

Administrasjonen av turnuslegene krever mye tid. Mange av kandidatene trenger hjelp til å arrangere reisene sine og mange har også spørsmål knyttet til gjennomføringen av turnustjenesten. Erfaringsvis er det 2-4 påmeldte kandidater som trekker seg like før eller under turnustjenesten av ulike grunner. Det fører til ekstra arbeid for kommunene, men også for fylkesmannen når det skal informeres om ordninger og rettigheter.

De som fullfører turnustjenesten er stort sett fornøyde og de blir gjennomgående mer fornøyde i siste del av turnusen. Dette knytter vi til at en del av kandidatene i utgangspunktet er kritiske til en pliktjeneste generelt og det å dra til Finnmark spesielt. Men når de har vært en tid, finner de seg til rette og trives. Hvert år rekrutteres flere kandidater til faste stillinger eller vikariater i allmennlegetjenesten i Finnmark. I 2008 kjenner vi til at minst 4-5 av kandidatene har fortsatt i Finnmarks allmennlegetjeneste.

I 2008 har vi dessverre ikke klart å gjennomføre samling for lokale veiledere. Dette ble sist arrangert i samarbeid med Troms fylke i 2006 med dårlig oppmøte fra Finnmarks-veilederne. Vi konkluderer derfor med at vi må prøve å arrangere dette selv, men erfarer at det er krevende å få bred oppslutning. Et aktuelt program, godkjenning fra legeforeningen av kurset som merittering og gjerne et attraktivt kurssted tror vi er suksessfaktorer for god oppslutning. Utgiftene til et slikt arrangement kan imidlertid bli nokså uforutsigelige, blant annet på grunn av usikker oppslutning. Vi har nærmere 30 lokale veiledere i Finnmark.

84.3 Lov om helsetjenesten i kommunene, klager og godkjenninger

Når det gjelder saker etter lov om kommunehelsetjenesten vises det til reg.rot rapporteringen. Dette er rettighetsklager som skal behandles innen 3 måneder.

Når det gjelder saker om disponering av kontantytelser, legemiddelforsyning mv i den kommunale helsetjenesten, om kommunal betaling for utskrivingsklare pasienter og saker etter forskrift om habilitering og rehabilitering, hadde vi ingen saker.

Vi har hatt en klagesak etter forskrift om individuell plan.

Lov om helsetjenesten i kommunene med tilhørende forskrifter. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMFI		
Sum	0	

84.4 Helsetjenesten til innsatte i fengsel

Det har vært møte med fengselstjenesten i forbindelse med rutiner og praksis ved foreskriving av vanedannende legemidler.

84.5 Helsetjenestetilbud til asylsøkere og flyktninger

På grunn av ressursituasjonen på avdelingen har vi heller ikke i år hatt mulighet for å sette inn særskilte tiltak på dette området, men forsøkt å ivareta asylsøkernes spesielle behov innefor de øvrige resultatområdene.

84.6 Helse- og sosialtjenester i et flerkulturelt samfunn

Vi ivaretar dette gjennom arbeidet vårt innenfor de forskjellige resultatområdene. Dette skjer gjennom prosjektet "Legedekning i Indre Finnmark", gjennom oppfølging av tilsynssaker og gjennom klagesaksbehandling. Karasjok kommunen har undervisningssykehjem som skal ivareta helsetjenestene til den samiske befolkningen. Fylkesmannen sitter som observatør i styringsgruppen.

84.7 Helsetjenestetilbud til personer utsatt for seksuelle overgrep eller vold i nære relasjoner

Hammerfest kommune har etablert voldtektmottak og skal etter intensjonen være et resurssenter for øvrige kommuner. De har godt samarbeid med nabokommunen Kvalsund. Vi har informasjon om at de ikke rekker mer.

Når det gjelder faglig nivå, er mottaket i en oppbyggings- og utviklingsfase. Vi har ikke grunnlag for å uttale oss om dette på det nåværende tidspunkt.

84.8 Helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Vi skal bidra til å styrke forebyggende og helsefremmende arbeid for barn og unge. Dette ble til en viss grad ivare tatt gjennom partnerskap for folkehelse og gjennom årlige møter med alle helsesøstrene i fylket, samt helsesøstrenes deltagelse på kurs om "psykisk helse i skolen".

84.9 Svangerskapsomsorgen

Dette området har vært nedprioritert.

84.10 Kjønnslærestelse

Det har ikke vært gjort mye på dette området i år. Med tanke på arbeidet som skal gjøres i 2009, har en medarbeider deltatt på seminar i regi av Fylkesmannen i Nordland. Vi har også i inneværende år hatt møter med RVTS for å legge planer for opplæringstiltak i 2009. Vi har, på konferanse for barnevernansatt i november, informert om handlingplanen. Samtlige kommuner ble, på oppdrag fra BLD, tilskrevet der vi ba om tilbakemelding på omfanget av saker, erfaringer og kompetansebehov i det kommunale barnevernet.

84.11 Tannhelse

Fylkestannhelsesjefen sitter i styringsgruppen for partnerskapet for folkehelse, samt ressursgruppe for kost og ernæring sammen med fylkesmannen. Partnerskapet for folkehelse har i dialog med fylkestannhelsesjefen understreket viktigheten av å se folkehelse og tannhelse i sammenheng.

Resultatområde 85 Spesialhelsetjenesten

85.1 Abortloven

Ingen rapportering.

85.2 Sterilisering

Egen rapportering.

85.3 Lov om transplantasjon

Ingen saker ble behandlet.

85.4 Tillatelse til å rekvirere sentralstimulerende legemidler

Tillatelser til å rekvirere sentralstimulerende legemidler. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMFI	105	2
Sum	105	

85.5 Kosmetisk plastikkirurgiske inngrep

Ingen saker.

Kosmetisk plastikkirurgiske inngrep. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMFI	0	0
Sum	0	

85.6 Godkjenning av private sykehus, privat medisinsk laboratorie- og røntgenvirksomhet*

Ingen rapportering

85.7 Funksjonsprogram for nye offentlige sykehusbygg

Inge rapportering

Resultatområde 86 Omsorgstjenester

86.1 Omsorgsplan 2015

Omsorgsplan 2015 setter hovedfokus på fem utfordringer som vi står overfor:

De nye brukerne

Andel tjenestemottagere under 67 år har økt. Det gjelder utviklingshemmede, mennesker med psykiske og sosiale problemer, mennesker med langvarig sykdom og funksjonshemming.

Disse krever andre boformer og andre faggrupper som tjenesteytere enn eldre hjelpetruende.

SSB's statistikk viser at i perioden 2005 til 2007 hadde Finnmark en økning i antall årsverk i brukerrettet pleie- og omsorgstjeneste med 275. Økningen var prosentvis størst i årsverk tiltenkt ergoterapeuter, barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere. Sykepleiere med spesialutdanning har økt kraftig. Dette er en positiv trend.

Når det gjelder andre boformer må Fylkesmannen i samarbeid med Husbanken sørge for at boligene utformes og plasseres hensiktsmessig ut fra de behov som også yngre brukere har.

Aldring

Fram til 2015 vil eldre i alderen 67-79 år øke med 23 % i fylket. Økningen varierer sterkt fra kommune til kommune. Økningen er størst i Kautokeino med 41,2 %. Deretter følger Gamvik med 40,1 %, Hammerfest med

37,8 % og Båtsfjord med 37,5 %. Går vi fram til 2020 vil denne aldersgruppen fordobles i Kautokeino. Økningen er i denne gruppen over 50 % i fem kommuner i Finnmark. Dette må få konsekvenser for utbyggingen av hjemmetjenestene.

Fram til 2015 vil eldre i alderen over 80 år øke med 7,5 %. I fem kommuner forventes det nedgang. Størst økning vil det bli i Måsøy, Karasjok, Kautokeino og Båtsfjord.

Befolkningsutviklingen ligger til grunn for vår rådgiving i utbyggingssaker. Det er nødvendig med nye omsorgsplasser der dekningsgraden er lav.

Tilgang på omsorgsytere

Med utgangspunkt i SSB's personellstatistikk har vi identifisert kommuner hvor andelen omsorgsytere over 55 år i tjenesten er stor og hvor det er nødvendig å planlegge nyrekruttering. I åtte kommuner, to i Indre Finnmark og seks langs kysten er andelen mellom 20 og 30 %. Disse kommunene har mottatt betydelige midler for å kvalifisere voksne til hjelpepleiere. Ikke alle har fått full jobb, men når folk pensjoneres vil disse få tilbud. Fylkesmannen har videre satt ressurser inn for å rekruttere elever og studenter til helsefag.

Medisinsk oppfølging

Vår nærmeste spesialisthelsetjeneste innen geriatri er lokalisert til Tromsø, og det meste av legetjenestene til eldre må ytes av almennleger i kommunene og indremedisinere på lokalsykehusene.

Et forsøksprosjekt med telematikkveiledning fra geriater til almennlegene i fire Finnmarkskommuner er ennå ikke kommet i gang.

Det vanlige livet

En stor utfordring i hele omsorgstjenesten, både for eldre og yngre hjelpetrequende, er å innarbeide opplevelser og sosial aktivitet i omsorgstjenestene. Mange kommuner i Finnmark har hatt en stor fraflytting så familieomsorgen som man tidligere støttet seg til er ikke lenger til stede. Tjenesten må derfor dekke slike behov. Andre yrkesgrupper bør inn, men å få opprettet slike stillinger innenfor en trang kommuneøkonomi er en stor utfordring.

Slik situasjonen er, vil Fylkesmannen måtte prioritere arbeidet med å skaffe tilstrekkelig og kvalifisert personell og sette inn de økonomiske virkemidlene her.

86.2 Demensplan 2015

Vi har kartlagt hvilke kompetansemiljøer vi har i fylket. Spesialisthelsetjenesten hadde nesten ikke kompetanse innenfor fagfeltet alderspsykiatri, geriatri og demens.

Videre er det kartlagt hvilke tilbud kommunene har til demente brukere (dag- og aktivitetstilbud, demensteam, avlastning, tilbud til pårørende, skjermet enhet, omsorgsboliger for demente og forsterkede skjermede enheter). Tilbudene varierer fra kommunen til kommune. Ingen kommune har forsterket skjermet enhet til demente brukere. Vi har registrert at flere kommuner har brukere som skulle hatt forsterket tilbud.

7 kommuner deltar i modellkommuneprosjektet i regi av Nasjonalt kompetansesenter for aldring og helse innenfor områdene utredning og diagnostikk av demente, dagtilbud og pårørendeskole og tilbud til pårørende.

Vi har informasjon om at flere yrkesgrupper i kommunene mangler kompetanse innenfor fagfeltet alderspsykiatri, geriatri og demens, men at flere kommuner har folk under utdanning.

Vi deltok på møte i Karasjok den 24. april vedrørende helse- og omsorgstjenester til den samiske befolkning. På møtet ble USH i Karasjok sin fremtidige rolle som USH for den samiske befolkningen diskutert.

Kommunene er oppfordret til å utarbeide demensplan. Ca halvparten er delvis kommet i gang med planarbeidet. Vi har hatt hyppig kontakt med virksomhetslederene i kommunene og formidlet informasjon via nyhetsbrev. Vi har overfor kommunene på ulike møter og kurs, satt fokus på individuell plan til demente og syke eldre. Det er gitt tilbakemelding på diverse planarbeid innenfor pleie- og omsorgstjenesten. Også på demensplanene er det gitt notat til ordførere og rådmenn. Kommunene er informert og motivert til å igangsette opplæring av " Demensomsorgens ABC" og " Eldreomsorgens ABC".

Flere kommuner har fått tildelt midler fra den kulturelle spaserstokken og hatt aktivitetstilbud.

Høgskolen i Finnmark er anmodet om deltakelse i praksisnær forskning i pleie- og omsorgstjenesten.

Fylkesmennene i Finnmark og Troms har samarbeidet med landbruksavdelingen om " Grønn omsorg - inn på tunet", og oppfordret kommunene i Finnmark til å delta på fellesseminar i Troms i november.

86.3 Kompetanseløftet 2015

Økning av personell i pleie-og omsorgsektoren

I februar 2008 rapporterte kommunene planer om å opprette 45,8 nye årsverk i 2008.

Elleve kommuner planla vekst i stillinger som krever relevant helse-og sosialfaglig utdanning. En kommune har omgjort elleve assistentstillinger til hjelpepleierstillinger. I alt er det opprettet 17 stillinger for høgskoleutdannet personell, hvorav seks stillinger for vernepleiere.

Bare en kommune har en liten reduksjon i antall årsverk.

En årlig vekst på ca 50 årsverk synes rimelig ut fra den dekningsgrad vi allerede har og økningen i tjenestebehov.

Dersom Finnmark skal oppfylle sin del av måltallene med 10 000 nye årsverk i tjenesten, må neste års økning også ligge på dette nivå. Kommunene har imidlertid rapportert en økning på 16 årsverk i 2009. Det kan skyldes forsiktig budsjettering på grunn av usikre økonomiske rammer.

Kompetanseløftet

Fylkesmannen etablerte en strategigruppe i forbindelse med arbeidet med Kompetanseløftet. I denne gruppen sitter representanter for Opplæringsavdelingen i Finnmark fylkeskommune, KS, Høgskolen i Finnmark, utdanningsdirektøren og NAV. Det er avholdt to møter i strategigruppen.

Allerede i mars 2007 utarbeidet Fylkesmannen et plandokument med klare prioriteringer for arbeidet fram til 2015. Vi utarbeidet årlige måltall fram til 2010 for kvalifisering av personell i tjenesten:

Kvalifisering av voksne	40
Videreutdanning fagskole	30
Desentralisert høgskoleutdanning	5
Videreutdanning høgskolepersonell	40

I fjor ble 13 kommuner gitt stimuleringsmidler til å utdanne 85 voksne hjelpepleiere, og tallet i år er 37 fordelt på 9 kommuner. Kommunene rapporterer at 93 var under utdanning i 2008, hvorav 29 forventes ferdig dette året. Fordi Finnmark fylkeskommune tidligere har realkompetansevurdert og utdannet mange hjelpepleiere tidligere raskt, er dette elever som trenger mye teori og det tar lenger tid å utdanne disse.

Syv kommuner har mottatt stimuleringsmidler for å videreutdanne 12 personer som har utdanning på videregående skoles nivå.

Fordi Finnmark ikke har egen fagskole har vi gitt tilskott til en videregående skole i fylket for å få etablert utdanningstilbudet. Undervisningen blir derfor gratis. Om våre måltall nås på dette området, vil avhenge av framtidig finansiering av fagskoler.

En av våre hovedprioriteringer har vært å få etablert et desentralisert deltidsstudium for vernepleiere. Dette startet opp i Alta i 2007 hvor 27 studenter startet. Fylkesmannen har gitt stimuleringsmidler til 4 kommuner som har studenter der.

Høgskolen i Finnmark startet opp et deltidsstudium i sykepleie i samarbeid med Porsanger kommune høsten 2008. Fylkesmannen har gitt skolen midler til å etablere et elektronisk klasserom der. Det var over hundrede søkere til utdanningstilbudet og 40 startet opp fra elleve av fylkets kommuner. Åtte kommuner har mottatt stimuleringsmidler for å sende studenter dit. Fylkesmannen har således delfinansiert høgskolens ekstrautgifter med tiltaket samtidig som vi har gitt kommunene stimuleringsmidler.

Dersom alle studentene i vernepleierutdanningen og sykepleierutdanningen fullfører vil vi nå våre måltall og vel så det.

I alt 10 kommuner har mottatt stimuleringsmidler for å videreutdanne høgskolepersonell. Det er 28 personer som videreutdanner seg. I hovedsak er dette innen eldreomsorg. Også dette året ser vi at kystkommunene ikke har noen

studenter. Det er de samme kommunene som sliter med rekruttering og har ingen å sende. En kommune uttrykker det slik: ”Vi får ikke turnusen til å gå opp dersom vi sender folk på utdanning. Dette er en utfordring å endre på.”

I tillegg er det 28 personer som videreutdanner seg innen feltet psykiatri og har fått midler fra opptrappingsplanen.

I år har vi prioritert opplæringstiltak og prosjekter innen demens. Vi har gitt tilskott til 8 kommuner til internkurs i demensomsorg, 4 kommuner har fått stimuleringsmidler til å delta på grunnkurs arrangert av Kompetansesenteret for aldring og helse. I tillegg har Fylkesmannen kjøpt inn Demensomsorgens ABC til alle kommunene i Finnmark, slik at internopplæring kan starte kostnadsfritt.

Å framskaffe gode læreplasser krever gode instruktører. I alt har nå 58 personer i seks kommuner gjennomgått slik instruktørutdannelse i regi av Kommunal kompetanse. Vi har spesielt lagt vekt på å stimulere kystkommunene som har de største problemene med rekruttering til å delta og har lyktes med det. Utdanningen kom i stand med midler fra Kompetanseløftet og var derfor gratis for kommunene.

Finnmark har manglet rekrutteringspatruljer som et ledd i KS sitt prosjekt: Aksjon helsefagarbeider. Aksjonen mottok midler fra Kompetanseløftet og det er nå etablert patruljer i Hammerfest, Sør-Varanger og Alta.

Sykepleierutdanningen ved Høgskolen i Finnmark sliter. De har en stor frafallsprosent og har en liten søkermasse til heltidsstudiet. For å bøte på dette har Fylkesmannen innvilget midler til skolen til et rekrutteringsprosjekt og oppfølging av alle søkerne som ikke kom inn ved det desentraliserte utdanningstilbudet i Porsanger.

De stimuleringsmidler som følger Kompetanseløftet er minimale i forhold til hva det koster å utdanne og videreutdanne personell i Finnmark, herunder dekke vikarutgifter og reise- og oppholdsutgifter på studiestedet. Mange må reise langt.

Neste års hovedutfordring vil være å intensivere rekrutteringsarbeidet til helsefagutdanningen fordi andelen av hjelpepleierne i fylket som er godt voksne er stor. Disse må erstattes når de går av med pensjon. Det tar 4 år å utdanne en helsefagarbeider.

Vi har nå rekrutteringspatruljer, venter informasjonsmateriell fra Helsedirektoratet og har utdannet en rekke instruktører som kan ta vel i mot de unge elevene i praksis.

86.4 Investeringstilskudd til sykehjem og omsorgsboliger

I 2008 utga Husbanken nye retningslinjer for tildeling av investeringstilskudd til sykehjemsplasser og omsorgsboliger som trådte i kraft 25. februar. Seinere på året utga banken en veileder til retningslinjene. I perioden 2008 til 2015 skal det bygges/ utbedres 12000 nye omsorgsplasser. Nordland, Troms og Finnmark er tildelt til sammen 1260 enheter, hvorav Finnmark har fått 190 enheter. For 2008 fikk banken tildelt 52,5 millioner til fordeling i disse tre fylkene.

I september ble det avholdt et møte i Tromsø der representanter for de tre fylkesmenn og banken i Hammerfest og Bodø var til stede.

Vi ble enige om hvordan vi skulle samarbeide for å få et best mulig resultat i 2015.

De tilskottsmidler som tildeles Husbanken region Nord, fordeles mellom fylkene på en slik måte at i 2015 er dette fordelt slik som forutsatt prosentvis i Husbankens veileder. Dette betyr at tilsagnsmidlene rokkeres mellom fylkene og at vi prioriterer de utbyggingstiltak som det er størst behov for. Med andre ord vil fylkene på denne måten kunne låne enheter av hverandre.

I Nordland og Troms var det mange utbyggingssprosjekt som fikk avslag på tilskott under Handlingsplanen for eldreomsorgen. Slik var ikke situasjonen for Finnmark. I de fleste kommuner er dekningsgraden på omsorgsboliger og sykehjem forholdsvis god sammenliknet med de to andre fylkene. Nordland og Troms har derfor et mer presserende behov for en utbygging raskt.

Husbanken i Hammerfest hadde mottatt søknader fra fire kommuner i vårt fylke.

- Nordkapp ønsket ombygging av en institusjon for mer rasjonell drift
- Alta søkte om tilskudd til 16 omsorgsboliger som tilbygg til Vertshuset
- Nesseby søkte om tilskudd til 5 omsorgsboliger i tilknytning til sykehjemmet

- Kautokeino søkte om tilskott til Maze bo- og servicesenter

I februar 2007 utarbeidet fylkesmannen en oversikt over behovet for nyinvesteringer og utbedringer av omsorgsboliger og sykehjem i Finnmark fram til 2015. Oversikten danner grunnlaget for Fylkesmannens anbefalinger overfor Husbanken og vi kunne derfor i år prioritere alle søknadene fordi det framtidige behov er til stede.

Mange kommuner i vårt fylke vil ikke ha behov for utbygging fordi eldrebefolkningen er forholdsvis stabil og dekningsgraden er høy.

I noen kommuner vil eldrebefolkningen øke sterkt fram til 2015. Er dekningsgraden på omsorgsplasser lav vil det være nødvendig med utbygging. Sammen med Husbanken bør Fylkesmannen ta kontakt med disse kommunene i 2009 for å få i gang planleggingsarbeidet slik at de er i stand til å møte framtidens omsorgsutfordringer. Utbygging av dagsentertilbud til demente må intensiveres.

86.5 Kvalitet i helse- og omsorgstjenesten

Dette området har i år vært fulgt opp gjennom våre systemrevisjoner, og i møter med kommunene, samt gjennom telefonhenvendelser til kontoret.

Vi har et inntrykk av at kommunene har gammelt og lite oppdatert materiell på området internkontroll og kvalitet.

Få kommuner har tilfredsstillende opplysningsmateriell til innbyggerne.

86.6 Legetjenester i sykehjem. Undervisningssykehjem

Alle kommunene i Finnmark gav tilbakemelding om lokal normering av legetjenester i sykehjem.

Fire kommuner i Finnmark gjennomførte prosessen som planlagt. Disse kommunene vil i 2009 bli bedt om å dokumentere at dette arbeidet er gjennomført, og legge frem vedtak og tiltak som er gjort for å innfri dette.

De andre kommunene i Finnmark fylke har ikke gjennomført planprosessen slik som oppdraget var fra departementet og vil måtte ta en ny runde på dette.

De fleste kommunene i Finnmark har ikke tatt like mye hensyn til mangfoldet av oppgaver legen har ansvar for og deltar i. Her gjenstår mye arbeid.

Undervisningssykehjem i Karasjok

Fylkesmannen har i samarbeid med Fylkesmannen i Troms og undervisningssykehjemmet i Tromsø bidratt i vurderingene av søknader om tilskudd til lindrende behandling og omsorg ved livets slutt. Det var seks kommuner (Tana, Karasjok, Nordkapp Alta, Vadsø og Vardø) som søkte om midler og to kommuner fikk avslag (Vadsø og Vardø).

Fylkesmannen har deltatt på to styringsgruppemøter med undervisningssykehjemmet i Karasjok (et var på telematikk) Fylkesmannen har måtte purre på sakliste og referat fra styringsgruppe møtene. Vi har gått igjennom regnskapet for 2007 og lest revisors uttalelser. FM har bidratt til å spre kunnskap om samisk mat på institusjon via folkehelseprosjektet. Det har vært lav aktivitet på å spre annen kunnskap fra sykehjemmets satsingsområder i de samiske kommunene fordi det ikke har vært noen prosjekter i 2008.

FM ser behov for et mye større samarbeid mot høgskolen i Finnmark og Universitetet i Tromsø. FM har ikke hatt kapasitet til å delta på den regionale nettverksamlingen som ble avholdt i Karasjok den 8. og 9. september 2008.

I forhold til sykehjemmene i de *ikke samiske kommunene* har det ikke vært rettet fokus på økt kvalitet og kompetanse i eldreomsorgen i 2008. Ingen av undervisningssykehjemmene i Finnmark og Troms har vært "vitaminbank" av prosjekter som skal komme pasientene til gode og øke rekrutteringen i disse sykehjemmene. Mange sykehjem sliter med høyt sykefravær og mangel på fagutviklingsoppgaver. FM kan ikke se at disse sykehjemmene i Finnmark nyter godt av resultatene som andre satellitt og undervisningssykehjem oppnår. Hvem som skal spre kunnskap til disse sykehjemmene i Finnmark er uavklart. Det blir viktig at vi ovenfor disse sykehjemmene får avklart hvilke undervisningssykehjem som skal vektlegge fag- og kompetanseutvikling,

undervisnings- og utredningsarbeid spesielt når det gjelder demesproblematikk, lindrende behandling og omsorg ved livets slutt, ovenfor de ikke samisk kommunene i Finnmark.

Har Kroken USH et koordineringsansvar for kunnskapssprednings ansvar i Finnmark? Hvilken strategi har de for å sørge for å spre kunnskap innenfor satsningsområdene? FM opplever at foreløpig har fokus vært innrettet på eget undervisningssykehjem og satelittsykehjemmene i regionen.

FM er kjent med at det i 2004 var aktivitet mot sykehjem i Finnmark når det gjaldt utarbeidelse av kompetanseplan – kompetanseprogram i sykehjem. Lite har skjedd etter dette.

Dersom man satser på nettbaserte treff i form av videokonferanser kan man få involvert de fleste sykehjemmene i kommunene.

86.7 Økt forvaltningskompetanse. Saksbehandling i helse- og sosialtjenesten

For sjettede år på rad arrangerte Fylkesmannen kurs i saksbehandling for personell i pleie-og omsorgstjenesten. Målgruppen denne gang var personell som gir tjenester til rusavhengige, familier med barn med nedsatt funksjonsevne og personer med psykiske lidelser. I forkant av kurset ble det innhentet problemstillinger fra praksisfeltet som vi bearbeidet til eksempler som ble diskutert og reflektert over. Deretter ble det knyttet teori og saksbehandlingsregler til eksemplene.

I alt deltok 77 personer fra 18 av fylkets 19 kommuner.

Kurset var gratis og Fylkesmannen dekket opphold for to personer fra hver kommune.

86.9 Rettssikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemming

Fylkesmannen har i 2008 samarbeidet med Habiliteringstjenestene i Finnmark om grunnopplæring i sosialtjenestelovens kap 4A, kurs i seksualitet og å forebygge seksuelle overgrep overfor utviklingshemmede. Videre har vi gjennomført opplæringskurs for 4A-nettverket i Finnmark med fokus på evaluering av sosialtjenestelovens kap 4A og nytt kap 4A i pasientrettighetsloven.

86.10 IPLOS – individbasert pleie- og omsorgsstatistikk

Fylkesmannen har fulgt opp kommunene og sjekket status for IPLOS. To av kommunene i Finnmark leverte ikke IPLOS data fra 2007. Det var flere årsaker til dette; manglende datakompetanse, opplæring og mangel på utstyr. Flere kommuner sliter med driften. Når leder slutter, stopper det ofte opp. Helsedirektoratet er informert.

Endel sliter med overføring av data fra Geric og profil. Ikke alle steder er det etablert gode sikkerhetsløsninger. I flere kommuner er ikke IPLOS forankret i kommuneledelsen. Den enkelte virksomhetsleder sliter alene med opplæring og anskaffelse av nødvendig utstyr.

Ikke alle kommunene bruker IPLOS i saksbehandlingen. Vi tok en ny gjennomgang av dette på vårt årlige saksbehandlerkurs 11. og 12. nov. Ansatte i kommunen ble pånytt informert om brukernes rettigheter i forbindelse med IPLOS registrering.

Ikke alle kommuner har gitt melding til Datatilsynet om IT løsninger og fagsystemer.

En av fylkesmannens ansatte har deltatt på sentrale møter med Helsedirektoratet.

I forbindelse med fylkesmannens årlige møte med ordførere og rådmenn i november, ble det delt ut et notat vedrørende IPLOS.

Informasjon er lagt ut på FM's nettsider.

Resultatområde 87 Psykisk helse

87.1 Tvungen undersøkelse

Ingen rapportering.

87.2 Behandling uten eget samtykke

Ingen rapportering

87.3 Privat forpleining i det psykiske helsevernet

Ingen rapportering

87.4 Godkjenning av institusjoner som skal ha ansvar for tvungent psykisk helsevern

Ingen rapportering

87.5 Vedtak om overføring

Ingen saker.

87.6 Forpleining, kontroll og tilsyn med pasienter i det psykiske helsevern

Ingen saker.

87.7 Opptappingsplan for psykisk helse

Psykisk helsearbeid i kommunen et relativt nytt fagfelt som har utviklet seg i takt med Opptappingsplanen for psykisk helse 1999-2008. Over opptappingsplanen fikk kommunene i Finnmark overført nærmere 56 millioner kroner i 2008. Midlene har bidratt til aktivitetstilbud, arbeidsplasser, støttekontakt, individuell plan, økt bemanning til behandling og boveiledning, og økt kompetanse i forhold til mennesker med psykiske problemer og lidelser.

Opptappingsplanen for psykisk helse ble avsluttet ved utgangen av 2008. Det øremerkede tilskuddet til kommunene som årlig har økt mellom 15 og 20 % flater nå ut på 2008 nivå og vil heretter regnes ut etter fordelingsnøkkelene i rammeoverføringene. Kommunene kan derfor forvente at rammeoverføringene i årene fremover vil være påplussert det beløp som de mottok i øremerket tilskudd i 2008.

Midlene til psykisk helsearbeid overføres altså fremdeles. Det er kun perioden med øremerking og statlig oppfølging av vilkårene knyttet til dette som faller bort. Det forventes derfor at kommunene fortsatt har et sterkt fokus på psykisk helsearbeid, og viderefører og videreutvikler de tiltakene som er oppnådd av opptappingsmidlene. Kommunene bes se hen til vedtatt psykiatriplan og følge opp de tiltakene som er nedfelt der.

I henhold til måltallene i opptappingsplanen er det på landbasis oppnådd et tilfredsstillende volum på kommunale tjenester til mennesker med psykiske lidelser. Dette er nødvendigvis ikke en sannhet i alle kommuner, og man tenker at det fortsatt er behov for et sterkt fokus på området i årene fremover. Spesielt vil det være viktig å rette blikket mot kvalitet, innhold og kompetanse i tjenestene som ytes. I den forbindelse nevnes det at tilskuddene til videreutdanning i psykisk helsearbeid og tverrfaglig videreutdanning i psykososialt arbeid med barn og unge er videreført på statsbudsjettet i 2009, og det forventes at ordningen vil fortsette noen år utover dette også.

I januar 2008 inngikk Fylkesmannen i Finnmark en avtale med Helsedirektoratet om implementering av den nasjonale skolesatsingen "Psykisk helse i skolen". Dette innebærer at alle skolene i fylket skal få tilbud om opplæring i programmer som er beregnet for elever i grunnskolens 7,8,9 og 10 trinn samt videregående opplærings 1, 2 og 3 trinn.

I forbindelse med skolesatsingen har Fylkesmannen i Finnmark gjennomført/deltatt på seks ulike samlinger for skoleeiere/ledere, helsesøstere og PPT for å presentere og forankre en eventuell gjennomføring på den enkelte skole. I tillegg er det gjennomført en opplærings-samling over to dager i programmet "Zippys venner" for 1. trinn på grunnskolen. Kontaktlærere fra 11 skoler i 4 kommuner deltok sammen med helsesøstere og PPT. Videre har Fylkesmannen i Finnmark gjennomført det generelle kompetansehevingskurset på ungdom og psykisk helse "hva er det med Monica" som er en del av skolesatsingen. Kurset ble gjennomført over to dager i Alta med nærmere 100 deltakere fra 16 kommuner og personell fra videregående opplæring.

87.8 Dispensasjon fra forskrift om faglig ansvarlig for vedtak i det psykiske helsevernet

Ingen saker.

87.9 Godkjenning av psykiatriske poliklinikker

Inge rapportering

87.10 Gjennomføring av tvungent psykisk helsevern for personer som ikke har bosted i riket

Ingen saker

Resultatområde 88 Rusområdet

88.1 Alkoholoven

Det har vært endel henvendelser som munner ut i råd og veiledning.

88.2 Rusmiddelarbeid

Rusforum Finnmark er den viktigste arenaen for samhandling på rusfeltet, og i arbeidsutvalget sitter representanter for ulike samarbeidspartnere: Helse Finnmark, Husbanken, NAV, NNK-Rus, kommunefeltet og brukerorganisasjonene. I år har vi bl.a. gjennomført andre og tredje del av en kursrekke om individuell plan, for deltakere i DPS-Vest-området.

Arbeidet i Rusforum Finnmark tar utgangspunkt i Opptappingsplan for rusfeltet. Det er tilsatt rusrådgiver til å ivareta oppgavene.

Den årlige rusopplæringa fant sted i Vadsø i oktober og samlet ca 100 deltakere. Omtale og foredragene finnes her: <http://fylkesmannen.no/enkel.aspx?m=1870&amid=2320354>

Det er i regi av Rusforum gjennomført kurs i Individuell Plan for kommunene i vest i samarbeid med NNK-Rus og brukerorganisasjonen Marborg.

Tilskuddsordningene

Fylkesmennene har fått økende grad av ansvar i forbindelse med de kommunale tilskuddsordningene for rus og boligsosialt arbeid. I Finnmark er det nå 11 kommuner som til sammen mottar kr 4.464.510,- til denne typen tilskudd til oppfølgingsarbeid med brukere innenfor områdene.

Et av prosjektene er et interkommunalt prosjekt mellom Båtsfjord og Berlevåg, et annet er et "spleiselag" mellom Husbanken og Fylkesmannen.

Vadsø og Porsanger kommuner skal gjennomføre prosjekter med "koordinerende tillitspersoner"

I tillegg til informasjon om ordningene, driver vi stor grad av veiledning for tilskuddskommunene samt følger opp mht rapportering og regnskap for Hdir og AV-dir.

Ressursrapportering

Resultatområde	FMFI		Sum	
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.		
Resultatområde 75	6	21	6	21
Resultatområde 76	5	3	5	3
Resultatområde 77	72	22	72	22
77.4 Førerkortsake	46		0	0
Resultatområde 83	67	1	67	1
Resultatområde 84	49	78	49	78
Resultatområde 85	13		13	0
Resultatområde 86	76	2	76	2
Resultatområde 87	9	44	9	44
Resultatområde 88		20	0	20
Sum:	297	191	297	191

Statens Helsetilsyn

Resultatområde 81 Tilsyn og klagesaksbehandling etter sosialtjenesteloven

Klagesaker sosial

Antall klagesaker etter sosialtjenesteloven har vært noenlunde stabilt de siste årene. Vi mottok 62 klagesaker i år og 71 saker ble behandlet. Det har vært behandlet 18 klager på vedtak om sosiale tjenester som praktisk bistand, avlastning, omsorgslønn. På dette området har klagen økt betraktelig fra året før.

Vi har heller ikke i 2008 mottatt klager på vedtak fattet etter sosialtjenestelovens kap 4 a. Fylkesmannen har mottatt 2281 skadeavvergende tiltak i nødsituasjoner, noe som er en markant økning fra fjoråret. Det er flere kommuner som arbeider med vedtak, og som melder inn tiltak mens de forbereder vedtak. 11 vedtak ble overprøvd og godkjent av Fylkesmannen. Ved årsskiftet er det 6 personer som har vedtak etter kap 4 a. Vi har mottatt 8 søknader som gjelder dispensasjon fra utdanningskravet. Av disse ble 6 innvilget, og omfatter 28 tjenesteytere. Det er fortsatt en stor utfordring for kommunene å sikre tilstedeværelsen av kvalifisert personale.

Vi har gjennomført tilsyn i henhold til de krav vi har, med unntak av et systemrevisjonstilsyn på barneverninstitusjon.

81.1 Planlagte tilsyn

Rapportert til Statens Helsetilsyn innen fristen 20. jan 09. Det er også sendt inn tilsynsplan og rapportert halvårlig på denne.

81.2 Områdeovervåking

En del av arbeidet på dette området fremkommer i avdelingens helse- og sosialmelding. Vi bruker kommuneoversikter der vi fører inn viktig informasjon om den enkelte kommune.

81.3 Klager etter sosialtjenesteloven

Se egen rapportering til Statens Helsetilsyn

En del av arbeidet på dette området fremkommer i avdelingens helse- og sosialmelding. Vi bruker kommuneoversikter der vi fører inn viktig informasjon om den enkelte kommune.

81.4 Spesielle oppgaver etter sosialtjenesteloven kap. 4A

Fylkesmannen har i 2008 mottatt meldinger om skadeavvergende tiltak i nødssituasjoner i forhold til 8 tjenestemottakere. Fylkesmannen har behandlet 18 vedtak fordelt på 6 kommuner og 9 tjenestemottakere. Vi har godkjent 11 vedtak og nektet å godkjenne 7 vedtak. Det er gjennomført 17 stedlige tilsyn, 6 av disse var tilsyn med vedtak etter kap 4A, 11 av disse var tilsyn etter meldinger om skadeavvergende tiltak i nødssituasjoner/bekymring for tjenestetilbudets forsvarlighet.

81.5 Andre oppdrag

81.6 Hendelsesbasert tilsyn

Vi gjennomførte 5 hendelsesbaserte tilsyn i 2008. 1 sak var uten avvik eller merknader. I 4 saker ble det avdekket avvik og merknader. 2 saker er enda ikke avsluttet. Dette vil bli fulgt opp i 2009.

Resultatområde 82 Tilsyn og klagesaksbehandling etter helsetjenestelovgivningen

Helse – klagesaker og tilsynssaker

Det kom inn 55 saker til behandling hos Helsetilsynet i år. Av disse var 12 rettighetsklager og 43 tilsynssaker. Totalt er dette en liten nedgang fra 2007, hvor Helsetilsynet i Finnmark mottok 58 klagesaker.

Hovedsaklig gjelder tilsynssakene klage på helsepersonell i førstelinjetjenesten. Klagene har i all hovedsak gått på oppførselen til det aktuelle helsepersonellet, behandlingen pasienten har fått og legers forskrivning av vanedannende medikamenter til pasienter. Helsetilsynet oversendte 7 saker til Statens helsetilsyn for vurdering av administrative reaksjoner. Dette er en økning fra 2007, hvor Helsetilsynet i Finnmark oversendte i alt 5 saker.

Rettighetsklagene har i all hovedsak gått ut på dekning av utgifter i forbindelse med reise til medisinsk undersøkelse og behandling. Klager ble gitt helt eller delvis medhold i 4 av sakene. I de øvrige sakene ble trygdekontorets vedtak stadfestet av Helsetilsynet i Finnmark. I Finnmark må mange reise langt for å komme til spesialist, og syketransporten legger beslag på store ressurser i Helse Finnmark.

Nytt kapittel 4a i lov om pasientrettighetsloven

Den 1. januar 2009 trådte et nytt kapittel 4a i lov om pasientrettigheter i kraft. Det nye kapitlet åpner for muligheten til bruk av tvang og makt i de tilfeller hvor pasienten er over 16 år, mangler samtykkekompetanse og som motsetter seg helsehjelpen i de tilfeller hvor det skal ytes *somatisk* helsehjelp. Formålet med det nye regelverket er å begrense bruken av tvang og makt ved at det stilles strenge krav til saksbehandling og vurdering av pasienten før vedtak om tvungen helsehjelp fattes.

Det nye regelverket vil gjelde for helsepersonell som yter helsehjelp i kommunehelsetjenesten, spesialisthelsetjenesten og tannhelsetjenesten.

For å gjøre det nye regelverket kjent, har Fylkesmannen i Finnmark i perioden 21. til 23. oktober 2008 gjennomført opplæring i hhv. Kirkenes, Lakselv og Hammerfest. Opplæringen bestod av en teoretisk fremstilling av regelverket med etterfølgende praktiske oppgaver knyttet til det nye regelverket. Målgruppen for vår opplæring var nøkkelpersoner i kommunehelsetjenesten, spesialisthelsetjenesten og tannhelsetjenesten, men ikke alle kommuner og spesialisthelsetjenester deltok på opplæringen.

På bakgrunn av opplæringen som Fylkesmannen i Finnmark gav i oktober 2008, skal den enkelte virksomheten i løpet av 2008 implementere det nye regelverket i sin organisasjon. Fylkesmannen i Finnmark har bedt kommunehelsetjenesten, spesialisthelsetjenesten og tannhelsetjenesten om en tilbakemelding om når og hvordan de ulike virksomheten har tenkt å gjennomføre implementeringen av det nye regelverket. Fylkesmannen i Finnmark har også bedt om at de ulike virksomhetene utpeker en kontaktperson opp mot oss.

82.1 Hendelsesbasert tilsyn

Politisaker

- 1) Antall muntlige og skriftlige henvendelser fra politiet med spørsmål om etterforskning skal iverksettes - 1 sak
- 2) Antall saker hvor helsetilsynet i fylket ber politiet om å etterforske sak uten forutgående henvendelse fra politiet - 0

82.2 Planlagte tilsyn

Rapportert til Statens Helsetilsyn innen fristen 20. jan. 2009. Det er også sendt inn tilsynsplan og halvårlig rapport på denne.

82.3 Områdeovervåking

82.4 Klager etter helsetjenestelovgivningen

Rapporteres løpende gjennom Reg.Rot statistikken til Statens Helsetilsyn.

82.5 Andre oppdrag

Ressursrapportering

Etter e-post fra FAD datert 20. feb. er all klagesaksjobbing etter sosialtjenestelovens kap 5 og kap 4 rapport på, under området til AID

Resultatområde	FMFI		Sum	
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.		
Resultatområde 81	84	21	84	21
Resultatområde 81.1 og 81.2	94	21	0	0
Resultatområde 82	118	2	118	2
Resultatområde 82.2 og 82.3	118	2	0	0
Sum:	202	23	202	23

Samferdselsdepartementet

Resultatområde 91 Avkjørselssaker etter vegloven

Ingen saker.

Resultatområde 92 Konesjon til anlegg og drift av taubaner

Ingen saker.

Ressursrapportering

Resultatområde	FMFI	Sum
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.
Resultatområde 91 og 92	0	0
Sum:	0	0

Utenriksdepartementet

Resultatområde 93 Apostiller

Det ble legalisert 308 dokumenter.

Resultatområde 94 Forberedelse av saker om honorære konsuler

Ingen saker.

Ressursrapportering

Fylkesmannen hadde ingen forberedelse av saker om honorære konsuler i 2008. Ukeverk brukt på apostiller er på samme nivå som i 2007.

Resultatområde	FMFI	Sum
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.
Resultatområde 93 og 94	2	2
Sum:	2	2

Kultur- og kirke departementet

Resultatområde 95 Tros- og livssynssamfunn

Ingen nye trossamfunn opprettet i 2008. Året har vært preget av ordinær aktivitet. Vi har ingen spesielle problemstillinger å rapportere for 2008.

Resultatområde 96 Gravferdsloven

Få saker. Svært kort saksbehandlingstid.

Resultatområde 97 Lov om helligdager og helligdagsfred

Ingen saker i 2008.

Ressursrapportering

Ressursbruk knyttet til tros- og livssynssamfunn ligger på samme nivå som i 2007.

Resultatområde	FMFI	Sum
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.
Resultatområde 95	4	4

Resultatområde 96 og 97	1	1	0
Sum:	5	0	5

Fornyings- og administrasjonsdepartementet

Resultatområde 98 Administrative oppdrag

98.1 Rekruttere og beholde medarbeidere

Fylkesmannen hadde ingen ansatte med innvandrerbakgrunn (slik den defineres av FAD) per 1.1.2008 eller per 1.1.2009. Embetet har i sitt personal- og lønnspolitiske dokument nedfelt at vi i vårt rekrutteringsarbeid også skal ivareta et mangfoldsperspektiv knyttet til etnisk bakgrunn.

I 2008 inngikk embetet en avtale om tidsubestemt lønnstilskudd for en arbeidstaker. Videre ble det holdt avdelingsvise kurs for de ansatte og ledelsen hvor en representant fra NAV informerte om rettigheter og plikter som finnes for ansatte i en IA-bedrift som fylkesmannen. På kurset gjennomgikk man også den nye sykemeldingsblanketten og hvilke nye rutiner denne fører med seg.

Vi har ikke rekruttert personer med nedsatt funksjonsevne i 2008. Det har heller ikke vært slike søkere til ledige stillinger.

Som et tiltak for å redusere sykefravær har embetet innført en ordning som innebærer at de ansatte kan trimme i arbeidstiden en time i uka. Videre har man ved embetet laget avtaler med enkeltansatte som innebærer en særlig tilrettelegging i forbindelse med midlertidig, og mer varig, nedsatt funksjonsevne.

Høsten 2008 arrangerte fylkesmannen et ergonomikurs for sine ansatte. Her fokuserte man på riktig sittestilling/arbeidsstilling. Også dette tiltaket kom som et resultat av vår strategi for å redusere sykefravær.

Når det gjelder tiltak knyttet til å øke den reelle pensjonsalderen har embetet bestemt at ansatte over 62 år får maksimal uthenting av fridager i hht avtaleverket, dvs 6 ekstra fridager innvilges de over 62 år. Ingen ytterligere tiltak er gjort.

Sykefravær (kun egen sykdom - ikke tatt med fravær i forbindelse med barns sykdom) fordelt på kjønn var i 2008 slik: 6,2 % kvinner (7,2 % i 2007) og 3,7 % menn (2,4 % i 2007). Samlet sykefravær var 5,3 % - en reduksjon på 0,1 prosentpoeng fra 2007.

Embetet har til nå ikke hatt stor turnover blant såkalte eldre arbeidstakere, og det er forventninger om at embetets mål om å føre en livsfaseorientert personalpolitikk skal føre til en bedre tilrettelegging for denne gruppen.

Embetet hadde en turnover i 2008 på 9,3 % (ingen ved naturlig avgang). Dette er en nedgang fra korrigert turnover i 2007 på 3,3 prosentpoeng.

Tilsatte med innvandrerbakgrunn

Embete	Antall 2008	% 2008	Antall 2009	% 2009
FMFI	0	0	0	0
Sum	0	0	0	0

98.2 Kompetanseutvikling

Lederstillinger

I 2007 ble det kunngjort en lederstilling (avdelingsleder), en kvinne ble ansatt. I 2008 ble det lyst ut en lederstilling ved embetet, men søknadsfristen var januar 2009. Siden det ikke er mulig å rapportere på denne stillingen for 2008 har vi valgt å ikke legge inn data på denne utlysingen. Ved utgangen av 2008 hadde embetet 62,88 % kvinnelige ansatte.

Kompetansemidler

Kompetansemidlene i budsjett for 2008 er fordelt med kr. 7000 pr. ansatt i snitt. Det vil si at budsjettmessig

tildeling basert på kjønn er i samsvar med andel ansatte kvinner og menn. Denne fordelingsnøkkelen innebærer også at kompetansemidlene er i omtrentlig samsvar med aldersfordelingen over og under 50 år blant de ansatte.

Pr. 31.12.2008 var 24,7 % av de ansatte 50 år eller eldre.

Likestilling

I vår utadrettede virksomhet er det relativt god bevissthet om likestilling og kjønnsperspektiv. Vi ønsker å utvikle dette videre. Når Fylkesmannen arrangerer eksterne møter eller konferanser er vi bevisste på kjønnssammensetning når vi setter opp program med innledere og forelesere. Kjønnsbalansen for innledere fra Fylkesmannen er god. Det kan kanskje tilskrives at vi har god kjønnsbalanse på ledernivåene. I kommunene er det i følge vår juridiske stab, bevissthet på kjønnssammensetning når valglistesetteres opp til sammensetning av utvalg. Vi gir ellers råd i enkelttilfeller når vi får henvendelser fra kommunene i slike saker.

Ved de lokale lønnsforhandlingene 2008 var det fra sentralt hold bestemt at kvinnene ved embetet skulle ha minst 60,2 % av de avsatte midlene. Forhandlingsresultatet viser at kvinner fikk 64 % av lønnsmidlene.

Utover dette er det ikke satt igang eller planlagt tiltak for å fremme likestilling/forhindre forskjellsbehandling.

Fordeling menn/kvinner i lederstillinger

Embete	Kunngjorte lederstillinger	% tilsatte kvinner	% tilsatte menn	% kvinnelige ledere	% mannlige ledere
FMFI	1	100	0	3	4

Fordeling av kompetansemidler

Embete	% kompetanse kvinner	% kompetanse menn	% under 50 år	% over 50 år
FMFI	33	67	71	29

98.3 Medvirkning

Fylkesmannen i Finnmark har to møteplasser som gir rom for aktiv medvirkning fra organisasjoner og vernetjeneste; månedlige IDF-møter (IDF=Informasjon, Drøfting og Forhandling) samt arbeidsmiljøutvalget. I tillegg har de enkelte avdelingene sine faste avdelingsmøter som kan være arenaer for medvirkning. Embetet tilbyr også årlige medarbeidersamtaler.

I tillegg er det gjennomført ett allmøte i løpet av 2008. Tema for møtet var forvaltningsreformen. Ledelse og organisasjoner er enige om å bruke IDF-møtet som en arena for å utveksle informasjon. I IDF-møtet vil partene avklare om og hvordan informasjon i saken skal behandles. Eksempler kan være allmøter, i avdelingsmøter eller ved informasjon via intranett. Referat fra IDF-møtene publiseres for øvrig på vår intranettside slik at alle ansatte kan orientere seg om de ønsker det.

98.5 Føringer på IKT-området

Det er sendt eget brev om informasjonssikkerhetsarbeidet.

Microsoftlisenser er rapportert elektronisk i januar.

Rapportering i henhold til Fylkesmennenes GIS-strategi pkt 3.5. g og h

GIS-arbeidet ved embetet ble styrket det siste året, flere medarbeidere på miljø- og landbruksavdelingen har kompetanse på det området. I tillegg til koordinatoren for landbruksavdelingen ble det ansatt en egen GIS-koordinator i staben i full stilling.

Stabsressursen er en viktig ressurs for hele embetet. Det ble utarbeidet en handlingsplan for arbeidet og de

forskjellige avdlinger har i større grad sett potensialet i GIS og benyttet seg av kartvisualiseringer i rapporter og presentasjoner.

Det er jevnlig henvendelser fra kommunene i fylket angående GIS, og veiledning og bistand til dem ved slike henvendelser prioriteres høyt.

Fylkesmannen har samarbeid med Sametinget og Finnmark fylkeskommune i form av en felles kartløsning på nett, Nordatlas. I løpet av året er kartløsningen blitt utvidet med flere datasett og det ble rettet fokus på forbedret layout, økt brukervennlighet og flere datasett som innbyggere i Finnmark er spesielt interessert i. Dette arbeidet skal fortsette også i 2009, og Fylkesmannen jobber tett sammen med andre fylker som bruker samme nettløsningen.

Det har vært en målsetting å øke fokus på GIS innen beredskapsfeltet og i denne sammenheng har det vært gjennomført flere interne møter. Arbeidet har så langt resultert i at en har kommet frem til at relevant kartvisualisering relatert til den nylig ferdigstilte FylkesROS for Finnmark skal prioriteres gjennomført neste år.

Når det gjelder samarbeidet med Statens Kartverk er det avholdt møte om oppretting av eget Fylkesgeodatautvalg i Finnmark. Kartverket har rekruttert en egen fylkesgeodatasjef f.o.m. 1. januar og det ble avholdt et oppstartsmøte i begynnelsen av året. De involverte aktørene håper å komme i gang med arbeidet i 2009, ikke minst pga forpliktelsen overfor Norge Digitalt.

98.6 FRI (Fylkesmennes regionale informasjonsnett)

98.7 Trippelnett

98.8 Sentral drift av Fri rettshjelp-ordningen

98.9 Drift av ePhorte helpdesk og ePhorte testsenter for fylkesmannsembetene

Resultatområde 99 Partistøtteordningen

Ressursrapportering

Nytt system i 2008.

Resultatområde	FMFI	Sum	
	1510 Fagdep.	1510 Fagdep.	
Resultatområde 99	2	2	0
Sum:	2	0	2 0